

**BUDSKAP
FRÅN
MIN CELL.**

av Richard Wurmbrand

BUDSKAP FRÅN MIN CELL

av Richard Wurmbrand

GUMMESSONS

AV SAMME FÖRFATTARE
Med Kristus i kommunistiskt fängelse
Torterad för Kristi skull
Kristus på judarnas gata
De heliga i Sovjet

Andra upplagan

8:e tusendet

Originalalets titel: Sermons in Solitary Confinement
(Hodder & Stoughton Ltd., London)

© Richard Wurmbrand 1969

Svensk översättning: Ann-Mari Behrman

Omslag, layout och tryck: Gummessons Boktryckeri AB,
Falköping 1969 7050

Inledning

Av en fängelseperiod på 14 år under den kommunistiska regimen i Rumänien tillbringade jag tre år ensam i en cell 10 meter under jorden, utan att någonsin se sol, måne eller stjärnor, blommor eller snö, utan att se någon annan människa än vakterna och interrogatorerna, som slog och torterade mig.

Jag hörde sällan något ljud i det där fängelset. Vakterna hade filtsulor på sina skor och jag hörde inte, när de närmade sig.

Jag hade ingen bibel eller någon annan bok. Jag hade inget papper, på vilket jag kunde skriva ned mina tankar. Det enda man väntade sig att vi skulle skriva var anklagelser mot oss själva och andra.

Under den där perioden sov jag sällan nattetid. Jag sov om dagarna. Varje natts timmar förflöt under andliga övningar och bön. Varje natt sammanfattade jag en predikan och höll den.

Jag hade ett svagt hopp att en dag bli frigiven. Därför försökte jag att memorera predikningarna. För att kunna göra detta använde jag metoden att förvandla deras huvudpunkter till korta rim. Jag hade föregångare däri. Omar Kayyam, Nostradamus, Henry Suso och Angelus Silesius sammanfattade allesamman i utomordentligt korta verser en rikedom av filosofi, religion och profetia. Alltså författade jag mina rim. Dessa lärde jag mig utantill och bevarade i minnet genom ständig repetition. När mitt minne

svek mig under inflytandet av den starka drogförgiftningen, glömde jag dem. Men då gifternas verkan försvann, återvände de i all sin skärpa till mitt minne.

Här följer bara ett fåtal av predikningarna. Mitt ovanligt goda minne bevarar omkring trehundrafemtio av dem.

Dessa predikningar får inte bedömas efter sitt dogmatiska innehåll. Vid den tiden levde jag inte på dogma. Det kan ingen göra! Själén livnär sig på Kristus och inte på viss undervisning om honom.

Ur dogmatisk synpunkt var det fel av David och Job att klaga inför Gud. Ur dogmatisk synpunkt var det fel av författaren till Esters bok att inte skriva ett enda ord av lovprisning till den Gud, som just hade så underbart befriat sitt folk. Ur dogmatisk synpunkt var det fel av Johannes Döparen att i fängelset ifrågasätta huruvida Jesus verkligen vore Messias. Dogmatiker skulle förresten finna fel till och med hos Jesus. Han borde inte ha vändats i Getsemane. Men livet, till och med det religiösa, bryr sig inte om dogma! Det följer sin egen väg, och den vägen verkar dåraktig för förnuftet.

Jag har levt under exceptionella omständigheter och upplevt exceptionella andliga tillstånd. Jag måste delge dessa åt mina medmänniskor. De borde bli kända, ty även nu finns det tiotusentals kristna i fängelse i kommunistiska länder, torterade, drogförgiftade och förvarade i ensamceller och tvångströjor, som jag själv var. Många av dem torde ha liknande upplevelser. I sitt medlidande med folkmängden blev Jesus en av dem, en snickare i ett fattigt land bland ett förtryckt folk. Man kan inte ha medlidande (ordet betyder att lida tillsammans), om man inte av hjärtat känner med dem, som lider.

Att behöva vistas i ensamcell under kommunisterna eller nazisterna innebär att uppnå lidandets gräns. Reaktionerna hos kristna, som går igenom sådana prövningar, är någonting skilt från alla andra upplevelser.

Ändamålet med denna bok är att göra dessa tankar och känslor kända av dem, som befinner sig på de oskyldiga

offrens sida. Till många av de tankar, som jag uttryckt i dessa predikningar, ger jag inte längre själv mitt samtycke, nu, då jag lever under normala förhållanden. Men jag tecknar ned mina tankar just sådana som de då kom till mig.

Käre läsare! Döm inte, utan träd i stället i gemenskap med dina kristna trossyskon, som vistas i fängelse under förhållanden, där — för att använda Bedes ord — "ingen röst höres utom gråtandets, inget ansikte utom torterarnas"! Placera dig själv i deras ställe; "tänk på dem som sitter i fängelse, som om ni vore deras medfångar".¹ Använd din inbillningskraft för att känna hur det är att vara i isolationscell och torterad! Endast så kan du förstå denna bok.

Den innehåller predikningar av en pastor, vars förnuftsgrund vacklade under trycket, vilket jag nu förstår. Det fanns stunder, då jag var nära att häda. Lyckligtvis torterades jag inte under just dessa värsta dagar. Sannolikt skulle jag då ha brutit samman. Tortyren inträffade först efter det att jag hade övervunnit misströstan.

Det har varit lätt för mig att rekonstruera predikan i sin helhet från en kort vers, ty visserligen lämnade jag ensamcellen, men ensamcellen har aldrig lämnat mig. Inte en dag förgår utan att jag genomlever den, vare sig jag befinner mig på någon stor kristen kampanj i Förenta Staterna, sitter i kyrkan eller på något sammanträde inom min mission i England eller bara sitter på tåget. Mitt verkliga jag har för alltid stannat kvar i ensamcellen. Jag inte så mycket lever mitt nuvarande liv som ständigt återupplever de där fängelseåren. Orsaken härtill är inte, att de utgör en väsentlig del av mitt eget liv, utan att jag inte är mitt verkliga jag. Mitt verkliga jag är dessa, som vistas i ensliga, trista, fuktiga celler idag, i Röda Kina, i Albanien, i Rumänien, i Nordkorea och andra kommunistiska länder. De är Jesu små bröder. De är den dyrbaraste delen av Kristi mystiska kropp här på jorden. Jag lever deras liv, då jag i minnet åter genomlever mina år i ensamcellen. Det är en egendomlig erfarenhet. Den kan leda till vansinne. Där finns kanske redan ett stänk av vanvett i dessa mina predikningar.

Men om Erasmus hade rätt, när han skrev *Dårskapens lov*, varför skulle inte dårskapen få tala för sig själv? Kommunismen har drivit många pastorer och andra kristna till vanvett; deras mentala vitalitet bröt samman under den ihärdiga tortyren. Varför skulle bara visa människor få säga, vad de anser om kommunismen? Varför inte låta dåren tala utifrån sin dårskap? Det är de påtvingat dåraktiga tankarna av någon, som förvaras under så svåra förhållanden, att de inte kan beskrivas, som jag här nedtecknar på papper.

Det fanns tillfällen i fängelset, då jag upplevde trons seger. Jag har också upplevt ögonblick av förtvivlan. Jag tackar Gud för båda. De senare hade det goda med sig, att de visade mig min begränsning och lärde mig att inte förtrösta på egna segrar, inte heller på styrkan av min egen tro utan uteslutande på Jesu Kristi försonande blod.

Nya orsaker framkallar alltid nya verkningar. Isolering i fängelse under kommunisterna är någonting nytt i kyrkohistorien. Det kan inte jämföras med den romerska eller ens den nazistiska förföljelsen. Betänk det nya, som består i intensiv drogförgiftning eller hjärntvätt uttänkt på vetenskaplig väg, och förvåna er inte över våra tankar och reaktioner!

Jag är medveten om att vissa av spekulationerna i dessa predikningar är vågade; de har en djärvhet, som endast kan vara resultatet av en lång tids tystnad. Är de uttryck för sanningen, eller är de kätterska? Sanningen utgör ju överensstämmelsen mellan tanke och verklighet. Men känner någon hela verkligheten? Vi för vår del levde i en verklighet för sig, och vem vet, om inte våra tankar har avspeglat den korrekt, fastän den tycks egendomlig för människor, som lever ett lugnt, normalt liv? I varje fall tänkte jag då på det viset. Tusentals kristnas själar tilltygas idag av samma stormar under tortyren i kommunistiska fängelser. Det är detta, som jag måste nedskriva — till gagn för sådana kristna, som önskar att inte leva själviskt utan ha gemenskap med dem, som genomlider inte bara fysisk

tortyr utan också de starkaste själsliga påfrestningar.

Men låt mig nu få påminna dig om psalmistens ord: "Hör, dotter, och giv akt, och böj ditt öra härtill: Förgät nu ditt folk (vare sig du är katolik eller protestant, fundamentalist eller radikal) och din faders hus"² och gå tillsammans med mig med förbundna ögon, som vi fångar brukade vara, ned till det underjordiska fängelset. Hör celldörren tillslutas bakom dig! Du är ensam. Alla ljud har upphört. Den enda lufttillförseln kommer till dig genom ett rör. Om du känner en impuls att skrika högt vid tanken på att vara instängd på ett sådant ställe, skrik bara! Vakterna kommer snart att sätta på dig tvångströjan. Men "Konungen må ha sin lust i din skönhet"³, om du stannar här så länge, som han har beslutat för dig.

Acceptera dina tankar av misströstan och tro, dina tvivel och deras upplösning, dina stunder av vanvett, som också har sin övergång! Låt alltsammans hända med dig! Du tror, att du tänker. Men egentligen håller du själv på att bli tänkt. Det kan hända, att du är ett experiment för änglar. Du kanske är utsatt för ett vad mellan Gud och satan i likhet med Job. Besluta dig för att endast hålla fast vid Gud, även om han dräper dig, även om han dräper din tro! Om du förlorar din tro, förbli då hans, den förutan! Om alla Andens frukter försvinner och av dig kvarstår ett sterilt träd med endast löv, glöm då inte, att även löv har sitt ändamål! Under deras skugga kan de fruktsamma få vila ut i den gudomlige Älskarens famntag. Löv används av bruden till att göra en girland åt hennes älskade. Löv kan förvandlas till helande medicin. Och till och med när löven gulnar och söndervittrade faller till marken, kan de bilda en vacker matta, på vilken han kan vandra dem till mötes, som i motsats till dig själv har förblivit trogna intill änden.

Gå ned i isolationscellen! Jag har fört dig till din celldörr. Här är det, som jag försvinner. Du är ensam kvar med honom. Det kan komma att bli ditt brudgemak. Det kan bli ett rum för själslig tortyr. Jag måste lämna dig. Min plats är i min egen cell. Du tittar på mig och tycker, att du skymtar

vanvett i mitt ansike? Det bryr jag mig inte om! Mycket snart kommer du att se ut som jag. Och kanske du kommer att kunna säga till Jesus: "Svart är jag, dock är jag täck."⁴

Vi har gått ned i mörkret. Här kommer du att få erfara trycket, men också de stora djupens extas. På de stora djupen har tingen inte samma färg som vid ytan. Din lokalisering förmåga försvinner. Ditt sinne förändras, om du nu lyckas bevara det sunt. Sannolikt är du på väg i rätt riktning.

Må Gud hjälpa dig! Må Gud förbarma sig över alla stackars syndare, som till sist rycks hädan över dödsflodens djupa vatten!

R. W.

Guds orättfärdiga lagar

GUD!

I många år har jag predikat för människor. Jag hade nästan glömt, att det finns ett osynligt auditorium i kyrkan också; att änglarna lyssnar, då vi utlägger ditt ord.

Nu, då jag är ensam med dig och med dina osynliga tjänare, kan jag börja en ny omgång predikningar.

I kyrkan måste jag akta mig för att inte såra mina lyssnares känslor eller stöta mig med deras fördomar. Med dig kan jag vara fullkomligt öppen. Hos dig finns ingen inkvisition. Du kommer inte att ställa mig inför rätta för kätteri. När jag var tillsammans med andra människor, var jag tvungen att upphöja ditt namn. Här får jag lov till att ställa dig frågor, att förebrå dig, som David och Job och andra har gjort.

Jag kommer att säga dig öppet allt, som jag har på mitt hjärta!

Du har sagt: "Det är icke gott att mannen är allena."¹ Men trots detta isolerar du mig här! Du skapade Eva att vara tillsammans med Adam. Och ändå har du tagit min hustru ifrån mig! Du gör mot mig exakt detsamma, som du själv har erkänt vara fel. Hur skall du kunna rättfärdiga dig, när vi träffas? Du kommer att fråga mig, varför jag har gjort saker och ting, som fördömes i ditt ord. Dock tycker jag det är långt värre för en Gud att inte uppfylla sitt eget ord, än för en människa att inte lyda Guds bud. Domen kommer att vara ömsesidig. Jag förstår nu Jesajas ord:

"Kom, låt oss gå till rätta *med varandra*, säger HERREN."²

Jesus sade: "Fadern låter sin sol gå upp över onda och goda."³ Våra torterare ligger nu på badstranden och njuter av solen. Jag har inte sett den på månader, eftersom jag är i en cell tio meter under marknivån. Jesus kommer att fråga mig om många saker vid den yttersta domen. Han har rätt till det. Men jag kommer att fråga, varför Fadern inte lät mig få se solen. Jag undrar just, vad han skall svara mig!

Ända sedan min omvändelse har jag förundrat mig över ditt ord i Hesekiel: "Jag gav dem ock stadgar som icke voro till deras båtнад, och rätter genom vilka de icke kunde bliva vid liv."⁴ Jag har aldrig hört någon präst förklara den versen. Även kommentatorerna undviker det. Nu börjar jag ana något av dess mysterium.

Ingen lag kan vara rättfärdig ens om den är gudomlig, ty varje lag fastställer samma normer för människor, trots deras olika förmågor och skilda situationer.

Detta gäller även beträffande de tio budorden. "Du skall icke göra dig något beläte eller någon bild" är en lag som äger samma giltighet för människor uppfostrade under strängt puritansk religionsutövning och människor med ett mycket gammalt katolskt arv. Dessa lagar är inte rättvisa, ty de olika grupperna av människor kan inte hålla dem med samma lätthet. Jag samtalade en gång med en katolik om det första budet, och han svarade rakt på sak: "Varför är ni protestanter så blinda? Lagen säger 'Du skall icke göra *dig* något beläte.' Detta innebär inte, att Michelangelo eller till och med någon mindre känd skulptör inte skulle få lov att göra en bild åt dig. Det är bara förbjudet för individen att göra sig heliga bilder, var och en efter sin fantasi. Men kyrkan förbjödes inte att förse de kristna med dessa inspirationsmedia."

Jag ryckte till av förvåning inför denne katolske broder, som inte alls plågades av det, som oroade mig så mycket. Han fortsatte: "Då Gud inkarnerade sig i Jesus Kristus, tog han på sig alla en människas egenskaper, även den att

kunna vara modell för ett konstverk." Och så vidare. Jag hade aldrig tänkt på det viset!

"Hedra din fader och din moder" säges det till dem, vilkas fäder är helgade och goda män. Men jag har känt människor, som har reagerat häftigt inför detta bud. Allt de kunde minnas var, att deras far varit drinkare och slagit dem utan orsak eller att deras mor hade övergivit dem. I min församling hade jag en flicka, som hade blivit våldtagen av sin egen far. Din lag är inte rättfärdig! Den bjuder oss att hedra varje far, varje mor, även den, som till mig har efterlämnat kriminella anlag. Jag måste hedra mina överordnade inom kyrkan. Somliga av dessa har valt att lida martyrdöden. Andra har blivit kommunistbulvaner. Och så måste jag ära båda dessa kategorier! Det är ditt bud, men ett orättfärdigt sådant!

"Du skall icke dräpa" säges det till en svensk eller schweizare, vars nation på århundraden inte har vetat av några krig. Vi rumäner har samma bud, fastän vårt land har invaderats av utlänningar i varje generation och vi har måst försvara oss.

"Du skall icke stjäla" säges det till en miljardär, som äger mer än han någonsin kan behöva och inte har någon orsak att stjäla. Jag är ohyggligt hungrig och skulle stjäla bröd, om jag bara kunde finna något. Men om jag gjorde detta, skulle jag samtidigt bryta mot en av dina orättfärdiga lagar.

"Du skall icke begå äktenskapsbrott" säges det till en man, som har en älskande och vacker hustru, som är en god sexuell partner. Men samma lag gäller även för den människa, som har en outhärdlig maka eller make, eller ingen alls. Hur mycket har inte John i vår församling lidit! Han hade en hustru, som hade varit sjuk i många år och inte kunde ge honom någon tillfredsställelse. Den ena orättvisa lagen efter den andra!

"Du skall icke bära falskt vittnesbörd" är en lag för den, som inte har någon orsak till att ljuga eller som kanske inte ens förmår göra detta av brist på fantasi; den gäller även

för mig, som måste svara inför den kommunistiske intervjutillfråganden. Om jag säger honom sanningen, som han ber mig, allt under det att han vädjar till min kristna plikt, kan många andra komma att arresteras.

Efter det att Rahab hade gömt de två israelitiska spejarna, ljög hon och sade, att hon inte visste varifrån de hade kommit eller vart de hade gått. Gjorde hon fel i detta?

Jag kommer ihåg, att Spurgeon predikade om just detta och sade, att han ofta hade försökt att sätta sig själv i Rahabs ställe. Antag att han hade gömt några förföljda protestanter och av myndigheterna tillfrågades, om de fanns i hans hus. Vad skulle hans svar ha varit? Vi känner till, att han skarpt fördömde lögnen. Vi för vår del måste ljuga under nazisttiden också. Därför tyckte jag det var intressant att läsa, vad han sade: "Jag har försökt föreställa mig, vad jag skulle ha sagt och har aldrig kunnat bestämma mig... Jag har mer insikt än Rahab, och jag har sannernligen haft mer tid till eftertanke, men trots detta kan jag inte avgöra saken. Jag är inte viss om huruvida inte Rahabs lögn var mer ärlig och frank än mången annan utväg som klyftigt folk kunde ha hittat på."

Jag har ofta citerat hans ord inför trossyskon, som gjort sig samvetsförebråelser över att ha måst ljuga för orättfärdiga myndigheter. Spurgeon kunde inte fatta något beslut i saken. Jag måste fatta mitt eget beslut. Jag ljuger för den kommunistiske förhörsofficeren, och jag måste säga, att jag gör det med glädje.

"Edra hjärtan vare icke oroliga"⁵ säges det på samma sätt till den som hyser kronisk ångest som till en flegmatisk karaktär, som av naturen aldrig oroar sig för någonting. Det säges till en förmögen amerikan, som aldrig har haft någon verklig prövning, och till min fängelsekamrat i granncellen, som just med morsekod genom cellväggen har knackat till mig, att han blivit dömd till döden.

En lag kan inte vara annat än orättfärdig. Inte ens du, Gud, kunde undvika orättfärdighet, så snart du började att göra lagar!

Därför består din orättfärdighet inte bara i att du håller mig isolerad på en plats utan solljus. Problemet är mycket större. Du har begått en orättfärdighet genom att över huvud taget ställa människan under lagen.

Jag låter dig få lösa mitt personliga problem. Ett sätt att bli fri något, som oroar en, är förresten att dränka sin egen sorg, som ju bara är en droppe, i den universella sorgens oändliga ocean. Men jag ber att få påpeka saken rent generellt. Varför begick du en orättvisa mot mänskligheten genom att ge oss förordningar, som du själv erkänner vara orättfärdiga?

Du behöver Jesus lika väl som jag behöver honom! Han är Förebedjaren och Medlaren. Jag hör honom varje natt bedja och medla för dig för att hjälpa mig att förstå och älska dig, liksom han å andra sidan vädjar till dig för mig.

Du behövde hans människoblivande lika mycket som jag, fastän av en helt annan orsak. Du har alltid känt människan i hennes längtan efter gudomen. Men detta ger dig inte full förståelse för oss. Ifrån cellen på min andra sida knackade en före detta domare genom muren sitt beklagande över alla de fängelsedomar, som han någonsin utfärdade. Han utfärdade domar utan att känna till vad det innebar att vistas årens i fängelse. Du dömde människor utan att ha levt och lidit och frestats. Du hade ett behov av att själv uppleva våra villkor. Du berikades genom den erfarenheten, att din Son blev människa. "I Sions döttrar, gå ut och skåden konung Salomo med lust, skåden kransen som hans moder har krönt honom med på hans bröllopsdag!"⁶ Ifrån evighet har Kristus burit alla slags sköna kronor. Den skönaste gavs honom av hans heliga moder: kronan att vara Gud-människa. Han var fattig, föraktad, slagen, frestad. Han dog. Berikad av denna erfarenhet återvände han till dig. Nu kan du mycket lättare förstå oss!

Du är en levande Gud. Att vara levande betyder att utvecklas, att växa, att förökas. En sak, som alltid förblir densamma, lever inte. Den ständiga uppmaningen i kyrkor-

na att "upphöja Herren" lär oss, att du kan höjas upp — bli större. Jesus gjorde dig större!

Sedan Jesus Kristus hade gjort livets erfarenheter, kungjorde han i himlen människolivets mysterium med det självupplevdas hela insikt.

Å andra sidan förklarar han för oss på jorden, varje natt, den mysteriösa innebörden av en Gud, som ger lagar, som han själv erkänner såsom vrånga.

* * *

Jag har gjort ett litet uppehåll i mitt samtal med dig. Det var inte någon retorisk paus. Sådana konstgrepp är inte nödvändiga, då man talar med dig.

Jag gjorde ett uppehåll, därför att jag lyssnade, liksom i himlen serafernas sång avbrytes av ögonblick av tystnad, under det att rökelsen av de heligas böner uppstiger inför dig.⁷

Jag hörde Kristus förklara för mig — hur tydligt urskiljer inte fåren hans röst — att du gav oss lagen i hopp om att vi inte skulle stanna vid den utan passera därutöver och så nå fram till det, som du i själva verket ämnat oss för.

En sak är jag övertygad om nu: ditt bud är en sak, och din intention en annan.

Du säger till exempel, att "hämnden är min". Du uttrycker denna vilja att visa din vrede, men du föreställer dig, att vår tro skall vara stor nog för att hejda din hand, när du önskar att själv taga hämnd. Ja, vi kommer att hindra dig, till och med om du befäller oss till motsatsen! En god vällhund är inte lätt att tysta, när han skäller på en främling — inte ens om herden befäller honom att sluta.

En gång tilltalade jag min son skarpt och förebrådde honom för något orätt, som han hade gjort. Han såg mig inte i ansiktet, och jag frågade honom varför. Han svarade: "Jag tittar inte på din mun, som uttalar sådana bittra ord, utan på ditt kärleksfulla hjärta, varur de flyter." Alltså är inte meningen den, att vi skall se på dina budords skärpa

utan på de kärleksfulla intentioner, med vilka de givits oss.

David kände till alla dina lagar om djuroffer, men han sade: "Till slaktoffer och spisoffer har du icke behag."⁸ Judarna hade från egyptierna fått en felaktig föreställning om gudar, som alltid väntar sig att vi skall ge dem någonting. För att förhindra dem från att tillämpa människooffer, som andra folk gjorde, bjöd Jehovah dem att låta det stanna vid ett lamm eller en duva. Men David kom till den uppfattningen, att nytt liv börjar, när människan förstår, att det är du som offerar den du mest älskar. Du vill inte, att vi skall ta någons liv för att synas behagliga i dina ögon.

En av dina mest orättfärdiga lagar är den om fristäder.⁹

Om någon råkade ofrivilligt döda någon, och offrets släktingar önskade ta hämnd, bjöd du mördaren fly till en fristad. Antag nu, att flera män är skyldiga till ett sådant dråp, men att en inte kan springa så fort som de andra. Inte alla kan springa med samma fart uppför en backe. Den, som springer bra, når staden och är i säkerhet, fastän han är lika skyldig som sin kamrat, vilken på grund av sin långsamhet dödas av hämnaren.

Skall rättfärdighet bero på den snabbhet, med vilken en man kan röra benen?

Denna orättfärdighet fastställes för gott i Nya testamentet, där det säges, att de, som övervinner, skall få den himmelska lönen. Men de, då, som har övervunnits av synden, trots att de längtade efter helgelse?

Kärleken kommer alltid att förlora priset, enligt lagen, ty kärleken blir alltid slagen i kapplöpningen. Bara ondska och syndfullhet kan segra! Kärleken är alltid långsam av sig.

Jesus undervisar oss om detta i liknelsen om den gode samariten.

Ingick de tre männen ett vad angående vem som skulle kunna färdas snabbast från Jerusalem till Jeriko? De var en judisk präst, en levit och en samarit.

Alla tre startade samtidigt. Prästen och leviten var ambitiösa och skyndade sig, ty de önskade vinna vadet och be-

römmelsen. De hörde stönanden från en sårad i plågor; någon ropade på hjälp. Då de ju var goda människor, kände de medlidande med honom; under sin snabba färd bad de en bön för den sårade, men de stannade inte, ty de väntade sig ett pris och ryktbarhet vid slutet av sitt lopp. Dessutom var platsen farlig. Det gick rykten om rövare i trakten.

Samariten var ett helt annat slags människa. Man kan undra, varför han gick med om vadet. För honom var det betydelsefullaste inte pengar eller rykte utan kärleken till allt levande. När han hörde dessa stönanden, böjde han sig ned, smorde den sårade mannen och förde honom till ett värdshus, som låg i riktning mot det håll, varifrån han just hade kommit. Därför förlorade han kapplöpningen, som kärleken alltid gör.

"Jag är sjuk av kärlek", säger bruden¹⁰. De sjuka kan inte vinna några lopp; de kan inte övervinna! Jesus sade, att våldsverkare rycker till sig himmelriket¹¹. Men kärleken har ingen kraft till att begå våld. Det är lätt för en syndare att forcera himmelens port. Helgade och kärleksfulla karaktärer får bero av Guds nåd mer än andra för att bli frälsta, ty de förmår göra minst för sig själva.

Det är orättfärdigt av lagen att begära samma snabbhet och segrar av alla!

Jag förstår nu, varför jag måste vänta så länge i fängelset på att min Brudgum skall komma. Jag är viss om att han har lämnat sin tron för att komma och hjälpa oss, men han hejdar sig vid varje sårad själ längs vägen. Jairus bönföll honom för sin döende dotter, men Jesus mötte en sjuk kvinna på vägen, och så lät han Jairus' dotter dö under tiden¹².

Vem vet, om inte Jesus på sin väg för att bistå oss har fått syn på en blomma, vars kronblad tyngts ned alltför mycket av daggens droppar, och stannat för att räta till dem?

Jag är sjuk av kärlek, och därför kan jag inte verka för dig. Du är Kärleken personifierad och därför krankheten

själv. Du hinner inte fram i tid för att ge mig åter till min familj, fastän du så väl vet, att "det icke är gott att mannen är allena". Du är sjuk av kärlek och kan inte låta solen gå upp även för mig. Vem vet, vilka får, som föll i diket och som du var tvungen att hjälpa, Fader, när Jesus var på Golgata? Därför fick han vara utan en strimma ljus och utan en droppe vatten!

Jag kan inte uppfylla din lag! Genom Jesus har du befriat mig från denna skyldighet.

Du har alla kärlekens handicap och kan inte uppfylla dina många löften att bli min hjälpare. Men jag å min sida befriar dig från alla skyldigheter gentemot mig i lagen samtidigt som du befriar mig från alla dina förordningar. De är inte bra! De är helt enkelt generaliseringar. För dig är jag unik, liksom du är det för mig.

Och vi kommer att tillsammans tillbringa åren i ensamcellen, tillfreds med att älska och vara älskade. Jag kommer inte att anklaga dig för dina orättfärdiga lagar och bud. Du kommer inte att anklaga mig för att ha brutit mot dem.

Så glad jag är, att jag för första gången har kunnat tala så öppet med dig! Därför inser jag också till sist, att du inte har övergivit mig. Jag är hos dig! Inte heller har du lämnat mig utan sol. Jag ser rättfärdighetens sol gå upp i min mörka cell!

Tack och lov! *Amen.*

En kristen möter Gabriel

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRARI!

Jag kan inte se er, men jag vill predika för er på avstånd.

Jag har flera gånger haft översinnliga upplevelser. Här är ett exempel.

En kvinnlig rysk officer blev omvänd i vårt hem. Sedan flyttade hon med sitt regemente mot Ungern och Österrike, och jag hörde inte mera ifrån henne. Under tiden flyttade vi till ett annat hus. En morgon, just när man har som mest att göra, fick jag en oemotståndlig impuls att gå tillbaka till min tidigare bostad, fastän jag inte hade något ärende dit. Då jag närmade mig huset, såg jag den där ryska trosystemen komma emot mig från andra hållet. Hon var på genomresa i Bukarest på väg hem till Stalingrad. Mellan tågen hade hon några timmar på sig, och hon hade av hela sitt hjärta bedit, att jag måtte vara hemma, så att hon skulle kunna få litet mer kristen undervisning. Om jag inte hade varit där i just det ögonblicket, skulle detta enastående tillfälle ha gått förlorat.

Jag skulle kunna berätta om många liknande händelser.

Kanske ni också kan känna på er saker och ting på avstånd? Profeterna fordom talade till människor långt borta. "Dragen åstad, I Safirs invånare . . . I Lakis' invånare . . . Ännu en gång skall jag låta erövraren komma över eder, I Maresas invånare . . . du, Bet-Lehem Efrata", sade Mika i ett och samma tal¹, förvissad om att änglarna skulle föra hans ord till dessa avlägsna städer.

Så jag är viss om att mina ord, uttalade i en isolations-

cell, kommer att nå åtminstone somliga av er, dem, som har den sällsynta dygden att kunna vara tysta och lyssna.

Jag vill med er dela några av de andliga erfarenheter, som vi har i vårt underjordiska fängelse. Fastän var och en av oss är ensam i sin cell, förmedlar vi oss med varandra genom att knacka budskap i kod genom väggen. Därför känner jag till följande händelser.

Klockan var tio på kvällen. Vi vet alltid exakt, när klockan är tio. Med kronometrisk exakthet börjar vid den timmen den värsta tortyren. På morgnarna kan man få sig en svår avbasning. Men tortyren reserveras för denna mörka timme. Man kan höra skriken. Akustiken i de välvda korridorerna är sådan, att tjuten studsar från en vägg till nästa, allt starkare och starkare. Vid det första skriket går signalen från den ena cellens vägg till den andra, tre knackningar för att påminna om att vi måste börja våra andliga övningar; först en rannsaking av samvetet, i det att vi dömer alla våra böjelser, tankar och handlingar under den gångna dagen. En jesuitpräst lärde oss alla att göra detta.

Den kristne, om vilken jag idag berättar för er, hade inte en alltför hög uppskattning av sådan självrannsakan. Han menade, att samvetet inte så mycket är Guds röst i vårt inre som rösten av det samhälle, som omger oss. En handling, som i en viss kristen skulle framkalla djup ånger, hålles av en annan för moraliskt rättfärdigad, eftersom han inte har samma förutsättningar. Samvetet dömer oss enligt sin egen lag. Men lagar är generaliseringar och tar ingen hänsyn till individens möjligheter och omständigheter. Man må vara den mest ståndaktige protestant och förtrösta på frälsning genom tron allena. Samvetet är alltid katolskt och plågar oss med erinringar av våra handlingar, som om vårt förhållande till Gud berodde på dessa.

Samvetet tar ingen hänsyn till orsakssammanhangen. Det godkänner inte determinismen, som framhåller viljans ofrihet. Det erkänner inte det uppenbara faktum, att min handling var det oundvikliga resultatet av min karaktär, formad under hela mitt föregående liv, och var det enda gensvar

jag, såsom en unik personlighet, kunde ge vis-à-vis yttre påverkningar. Samvetet ställer mig ensam till svars för en handling, som var slutresultatet av tusentals andra människors inflytande: förfäder, som på mig hade överfört vissa arvsanlag; lärare och föräldrar, som gav mig felaktig uppfostran; författare, skådespelare, vänner och fiender, som formade min själ; trycket från min omvärld; och så vidare.

Samvetet vet ingenting om Guds planer, i vilka mitt syndfulla handlande kan ha spelat en nödvändig roll — ”mot din helige tjänare Jesus, mot honom som du har smort; Herodes och Pontius Pilatus med hedningarna och Israels folkstammar, de församlade sig till att utföra allt vad din hand och ditt rådslut förut hade bestämt skola ske”².

Samvetet är fördomsfullt. När man rannsakar sig beträffande allt, som man har gjort under dagen, påminner det en bara om de dåliga sakerna. De goda glömmet det! Och det gör endast skillnad mellan svart och vitt. Det vet ingenting om det grå — om nödvändigheten, som livets omständigheter ibland påkallat, att välja inte mellan gott och ont utan mellan två onda ting.

Samvetet godkänner inte den helige Filippus Neri ord om att vi inte kan vänta oss att bli helgon på fyra dagar. Det bästa det kan företa sig efter mycken vanda och tvivel, är att nöja sig med syndernas förlåtelse, det vill säga att urskuldas från sin skuld. Bibelns djupaste lära, den om rättfärdiggörelsen, enligt vilken vi får träda fram inför Gud absolut fria från skuld, är helt oantagbar av samvetet. Det har alls ingen förmåga att fatta den sanning, att inte bara syndaren utan också synden kan bli vit som snö³.

Jag skulle inte önska att avskaffa samvetet, som Hitler gjorde genom att kalla det ett judiskt påhitt. Resultatet av sådant blev ohyggligt. Samvetet har stort socialt värde. Ett känsligt samvete ger oss en rätt inställning till vår medmänniska. Men Gud älskar oss inte mer, sedan vi utfört en god gärning, än sedan vi utfört en ond gärning!

Självrannsakan gör en alltid sorgsen till mods. Man jämför det, som man har gjort, med det, som Jesus skulle ha

gjort under liknande omständigheter, och så anklagar man sig själv bittert. Men att fråga sig själv, vad Jesus skulle ha gjort under liknande omständigheter, är lika förnuftigt, som att fråga sig hur fort en snigel skulle ha förflyttat sig på en dag, om den hade varit en hare. Och jag är jag! Jag är inte Jesus. För att handla som Jesus måste jag vara Gud inkarnerad och född av en helig jungfru. Jag skulle bort ha hans uppfostran. Jag skulle bort ha änglar till min hjälp. Jag skulle bort ha hans underkraft. Jag skulle bort vara en profet och en snickare för tvåtusen år sedan i Palestina.

Luther varnade människor för synden att inte vara glada. Han sade, att det är bättre för en kristen att vara drucken än att inte vara glad. Kommunisterna har torterat oss tillräckligt. Varför skulle vi också tortera oss själva? Luther sade vidare, att ånger inför Golgata härrör från Gud; att plåga dig själv, sedan du har varit vid Golgata, härrör från satan. Att ångra sin synd, ja; men inte göra synden till ett ämne för lång och melankolisk meditation. Varför skulle jag svika Gud genom att tillbringa min tid och energi med självanklagelser? Jag är större än mina synder! Samvetet kan försöka identifiera mig med dem!

Vår broder brydde sig inte om sådana anfäktelser. Talmud säger: "Solen har gått ned och dagen är klar." Varje kväll, när signalen gavs, brukade vår broder bereda sig på att dansa till Guds ära.

Innan signalen gavs, låg han på sin brits. Som en klockas tickande var varje hans hjärtas slag en tanke på Jesus. Hans längtan efter Brudgummen var en förtärande eld. Han viskade "Jesus" vid varje andetag. Och så kom signalen. Det var tid att börja den heliga — eller kanske snarare dåraktiga — dansen.

Medan han dansade hörde han en ängel säga: "Hell dig, Gheorghes, full av nåd! Gud är med dig! Välsignad vare du!" Brodern hade växt upp full av respekt för de kristna urfädernas traditioner, dessas, som tagit sin tillflykt till öknen. Han visste, vad man skulle göra i sådana situationer. Han frågade ängeln: "Till vem har du kommit?" Ängeln

svarade: "Till dig, Gheorghes!" Den kristne svarade: "Det finns många andra med namnet Gheorghes här omkring mig i de andra cellerna. Du har kommit till fel person! Jag är inte värdig att höra änglars stämma!" Hans ringdans blev allt intensivare för att driva bort frestelsen. Dansen var ett offer på Guds altare.

Men ängeln — det var Gabriel — stannade kvar. Så envisa änglar är! Då avlades någonting i denne kristne, liksom i Maria i fordom tid (eller kanske han först då upptäckte något, som sedan länge funnits där). Där såddes i denne kristne fröet till ett nytt liv, som i framtiden skulle ge honom kraften att övervinna, där han i det förflutna hade övervunnits. Han visste nu, att han skulle kunna uthärda ting, smärtsammare än döden, ja, det svåraste hån.

Sedan den erfarenheten lever inte längre denne kristne. Kristus lever i honom! Han lever endast för att nära detta nya liv, att i alla goda människor levandegöra Upphovsmannen till all dygd. Vilket ansvar! I likhet med Maria är det hans uppgift att bringa till mognad själve himmelrikets Konung.

Denne kristne känner det som sin speciella uppgift att göra Jesus till en det tjugonde århundradets man — eller snarare det tjugoförsta århundradets; att göra honom till en modern intellektuell — eller snarare till Den, som kommer att visa den moderna tidens intellektualister, vilken väg de bör vandra. Hans uppgift är att göra honom till en man, som gråter i vår generation liksom han grät i Jerusalem för tvåtusen år sedan; att göra honom till Smärtornas man av idag.

Jesus gråter för beständigt.

Det finns en gammal legend, som säger, att när Jesus var barn, så älskade Josef honom så mycket, att han aldrig kunde återvända från torget utan att ha med sig till honom en leksak eller en karamell. Det lilla Jesus-barnet var så vant vid detta, att närhelst Josef gick till staden, brukade barnet vänta vid fönstret för att se honom återvända. Då brukade han springa för att möta honom och fråga: "Pap-

pa, vad har du med dig åt mig?" En gång hade Josef inga pengar och kom hem utan någonting. När Jesus sprang för att möta honom och ställde sin vanliga fråga, svarade Josef nedslagen: "Ingenting." Då började barnet gråta bittert. Och då Josef såg detta, började även han att gråta.

Den heliga Jungfrun kom ut ur huset och såg dem båda i tårar. Hon frågade, vad som hade hänt. När Josef förklarade det, utbrast hon förvånad: "Jag kan begripa, varför han gråter! Han är bara ett barn! Men varför är du i tårar?" Josef svarade: "Att Jesus gråter har en djup innebörd. Barnet kommer alltid att sitta vid himmelrikets fönster och vänta på sina käras återkomst. Han kommer att springa dem till mötes och fråga: 'Vad har du med dig åt mig?' Och om svaret i likhet med mitt lyder: 'Ingenting', kommer han att gråta i himlen som du ser honom gråta nu."

Den kristne, jag talar om här, känner det vara sin uppgift att påminna om dessa tårar. Liksom Jesus i gången tid grät över Jerusalem, så vill han nu gråta över Moskva, som dödar profeterna och stenar dem, som är sända dit. Han vill gråta över Berlin, en stor nations huvudstad, som inte kan förenas. Han vill gråta över Oslo och Stockholm, städer med tomma kyrkor. Han vill gråta över London och Washington, som har utlämnat en tredjedel av världen till de kommunistiska torterarna, vilka just har piskat en kvinna. Jag kan höra hennes hjärtskärande skrik.

Jesus lever nu i hjärtat på denne kristne. Sådana människor, som inte äger Jesus eller som bara känner honom som en ande (det vill säga som en Jesus för tvåtusen år sedan), kommer att håna denne man, som är en våra dagars Maria. Sådana läser oupphörligen sin rosenkrans — "Hell Dig, Maria, full av nåd" — och menar alltid Maria från fordom men förblir blinda för våra dagars Maria.

Men denne kristne har mött Gabriel. Han har upplevt verkligheten i den mystiska föreningen. Kristus har avlats i honom. *Amen.*

Herrens moder

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Vi är nöjda med mycket litet. Ett förmöget barn med många leksaker är trött på dem. Ett barn i slummen har en låda och knuffar den runt omkring. Han kallar den för bil, kär-ra eller lokomotiv. Han har en käpp och rider på den och kallar den för häst.

Vi också är nöjda med litet men berikar det lilla med vår fantasi.

Vår telegrafförbindelse genom väggen fungerar perfekt. I den fjärde cellen till höger sitter en flicka från den underjordiska kyrkan som har blivit grymt torterad men utan att ange någon. Hon är bara arton år. Hennes namn är Maria.

Meddelandet härom skapade i mig en rad av tankar, som jag önskar dela med er.

Maria — ett sådant heligt namn!

Primitiva folk har alltid haft sina gudinnor lika väl som sina gudar. De har, fastän i viss förvrängning, en i grund och botten sund intuition, eller också har kanske något av den ursprungliga uppenbarelsen förblivit som en kvarleva i dem. Det finns också en kvinnlig aspekt i gudomen. Mormonerna säger helt enkelt, att Gud har en hustru, med vilken han skapar barn. Ortodoxa kristna förkastar en sådan föreställning, men de lärde vet, att "*ruach*", det hebreiska ordet för "ande", är ett substantiv i femininum. I 1 Mos. 1 läser man vid ordagrann översättning: "Och Guds Ande svävade på kvinnligt sätt (*merachäfet*) över vattnet." På ara-

meiska, det språk Jesus talade, är ordet för ande också i femininum — "rucha".

Ängeln, som visade sig för Josef i drömmen, sade honom att hans trolovade, Maria, "skall föda en son, och honom skall du giva namnet *Jesus*" (på hebreiska "*Jeschuah*", återigen ett ord i femininum). Det är precis som om man skulle kalla en pojke Ellen eller Karin.

En man med ett kvinnligt namn! Det var detta mysterium, som skulle få sitt uttryck i den ortodoxe prästens yttre: han skulle ha skägg men bära en kvinnas klädsel.

Närhelst jag känner Gud nära mig i denna ensliga cell, har jag alltid intrycket, att också något kvinnligt är närvarande. När evangelisten Johannes var ensam och i landsflykt på ön Patmos, under omständigheter liknande mina, såg han Gud sitta på sin tron. "Och han som satt därpå var till utseendet såsom jaspissten och karneol."¹ Men där visade sig också för honom i himmelen något, som var ett stort tecken för honom, liksom det var för mig: "en kvinna, som hade solen till sin klädnad och månen under sina fötter, och en krans av tolv stjärnor på sitt huvud."² Kommentatorerna gör alla slags gissningar angående vem denna kvinna kunde vara. Vi har förklaringen strax i början av bibeln: "Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne, till man och kvinna skapade han dem."³ Detta är Guds avbild: man och kvinna! Alltså finns det en kvinnlig princip i gudomen. Kabbalan kallar denna "Matronan". Gud är i alla avseenden fullkomlig; han kan inte begränsa sig enbart till manligheten!

När jag arresterades under nazisttiden, såg jag fångar, som togs ut för att rastas på fängelsegården. Var och en hade händerna bakbundna med handklovar, och den ene var fastkedjad vid den andre, så att de tvingades gå i en cirkel. En katolsk präst, som stod och såg på detta, utropade: "En rosenkrans av människor!" Och då han saknade sitt radband, uttalade han sitt "Hell Dig, Maria" vid varje man han såg gå förbi sig — som om det hade varit en knut på rosenkransen.

En sådan händelse kan röra också en protestants hjärta. Jag skulle aldrig kunna gå med på att kalla Maria "Himladrottningen", "Ledarinnan för den himmelska härskaran", "Kyrkans Drottning", "Människosläktets Drottning" och så vidare, ty jag skulle inte vilja lämna Gud utan sysselsättning. Men min kärlek och vördnad för henne har sannerligen ökat genom de erfarenheter, som jag hade i fängelset.

Och nu, då jag hör om den torterade Maria i närheten av mig, går mina tankar till Herrens moder.

Jesu släkttavla enligt Matteus utgör fyrtiotvå generationer från Abraham till Kristus. Men räkna dem och ni skall finna, att endast fyrtioen har uppräknats, inkluderande Kristus! Matteus var en publikan, så vi måste anta, att han kunde räkna. Varför antecknade han då fyrtioen led men säger, att det är fyrtiotvå? Om detta helt enkelt vore ett fel, hur kan det komma sig, att det inte rättats till under tjugo århundraden? Man förstår, att Matteus önskade dölja en hemlighet därigenom, att han faktiskt på ett fyndigt sätt låtsas uppge fyrtiotvå namn. Han har tre grupper om fjorton namn vardera. Han upprepar Jekonias' namn, det sista i den andra gruppen, såsom det första i den tredje, så att den ouppmärksamme läsaren aldrig skall förstå, att ett av de påstådda fyrtiotvå namnen fattas. Vilken är denna fyrtioandra förlorade länk?

Ytterligare en biblisk egendomlighet: nästan alla kvinnorna i evangelierna heter Maria. Vi har där Maria, den heliga Jungfrun; Maria Magdalena; Maria från Betania; Maria, Jakobs och Joses' moder; Maria, Klopas' hustru; och en, som bara kallas "den andra Maria". Detta utgör sex stycken. Om vi hade en Maria till, skulle vi ha haft det heliga sjutalet. — Fattas en Maria?

Vid korset stod bara Marior, tre stycken. Bibelfersen ifråga låter ganska egendomlig: "Vid Jesu kors stod hans moder och hans moders syster, Maria."⁴ Men moderns namn var ju Maria, och två systrar brukar väl inte ha samma namn!

Men tänk, om Maria (på hebreiska Mirjam, "havets

stjärna", den stjärna, som visar vägen för sjöfararna på Andens hav) i bibeln inte bara användes såsom ett namn? Det verkar, som om det också vore titeln på ett visst slags kristna kvinnor i urkyrkan — på samma sätt som att kommunisterna kallar varandra "kamrat" eller att det finns olika titlar och grader i armén och inom frimureriet.

Så vem som helst kan bli en Maria, liksom att vem som helst kan bli en "kamrat", eller en major i armén.

Ett tredje mysterium: Jesus sade: "Var och en som gör min himmelske Faders vilja, den är min broder och min syster och min moder."⁵ Han är den förstfödde bland många bröder. Det är lätt att förstå, vad det menas med att få räkna honom som vår broder. Men hur kan man bli hans mor? Han säger ju, att även detta är möjligt.

Det är ett stort privilegium att vara ett Guds barn. men hur mycket större måste inte det privilegiet vara, att få ha Gud som sitt barn! Jesus säger, att det är oss möjligt. Nestorios kämpade mot sedvänjan att kalla Maria "*Theotokos*" (den, som framföder Gud), men ett kyrkokonsilium tillbakavisade honom. Kristus är Gud. Och Maria höll Gud i sina armar som ett spädbarn. Hon tvättade honom, hade omsorg om honom på allt sätt, matade honom och han växte upp under hennes vård. Gud var beroende av henne! Hon är unik såsom Guds första och största moder. Men denna erfarenhet har inte sparats åt henne allena. Jesus säger, att den som gör hans vilja får kalla sig hans mor och får i förhållande till honom vara såsom en mor i förhållande till sitt barn.

Vilken innebörd har nu allt detta?

Det högsta slag av kärlek är den, som en mor har till sitt barn. Barnets kärlek till modern innehåller en smula egoism: det vänder sig till modern i alla sina behov. Barnets kärlek till fadern är av liknande slag: far ger det ju fickpengar! I varje slag av mänsklig kärlek blandas ett visst mått av egoism. Bara en mors kärlek är helt och hållet självutgivande. Hon ger allt för sina barn och väntar sig ingenting i gengäld.

Maria, Guds moder, gav allt åt Jesus och fick aldrig någonting tillbaka från honom, knappast ens vänliga ord! Efter uppståndelsen, då han visade sig för så många och tröstade deras sörjande hjärtan, visade han sig inte för sin mor. Det låg en mening i detta. Härigenom erbjöd han henne en den dyrbaraste möjlighet: att få ge åt Gud utan att någonsin begära något i gengäld.

De, som har uppnått denna Andens värdighet, bär titeln "Maria". Jag tänker mig, att detta är innebörden i katolikernas ord "marianit". I så fall kan protestanterna inte göra några invändningar.

Och nu återkommer vi till frågan om den enda felande länken i Jesu släkttavla. Denna släkttavla är inte av vanligt historiskt slag. Till och med en ytlig jämförelse med de judiska kungarnas släktregister i Gamla testamentet och släkttavlan enligt Lukas är nog för att visa, att full överensstämmelse inte råder. Jesu släkttavla enligt Matteus är inte någon historisk succession utan som en trappa uppåt i den gudomliga insikten.

Du får börja genom att identifiera dig med Abraham, alla troendes fader; du upplever hur det var, då Isak skulle offras av sin far, liksom kristna i vårt land måste beröva sina barn en lycklig barndom för att inte själva svika troheten mot Kristus. Sedan blir du Jakob, som såg änglarna stiga upp och ned, vilket ville lära honom, att man i det andliga livet inte får bli stående på någon punkt. Om du inte går framåt, faller du tillbaka. (Längst upp på stegen möter du Gud. Ljuvlig gemenskap med honom i ordens högsta bemärkelse är möjlig bara där.) Så fortsätter du uppåt i den gudomliga insikten och genomlever återigen Judas' och alla de övrigas liv, till dess att du anländer till Maria på initiationens steg, hon, som i förhållande till Gud är såsom en moder till sitt barn. Maria för tvåtusen år sedan födde Jesus Kristus, den historiska person, som evangelierna talar om.

Men även du kan ha ditt möte med ärkeängeln Gabriel. Kristus kan avlas i ditt hjärta till följd av dina fyrtio före-

gående upplevelser av de heligas gemenskap, gemenskap med människor och syndare av alla tidsåldrar. Du får vara en Maria i självtgivande kärlek, som bara önskar att ge och inte ber om någonting i utbyte. Kristus i dig, ditt härlighetshopp, kommer att vara den fyrtioandra personen i ättleden. Du har nått målet!

Du får ägna dig åt en enda sak: att tjäna Gud och ditt barn. Du skall inte lämna denna syssla ens när kommunisterna försöker lura dig med sina löften att släppa dig fri, bara du blir en angivare; eller ens när du torteras.

Var hälsad, Maria, min älskade syster i den fjärde cellen; var hälsad, Maria, du högt benådade! Herren är med dig! Välsignad vare du bland kvinnor, och välsignad frukten av ditt hjärta! Men varför sker mig detta, att min Herres moder skulle sitta nära mig i den konungliga fängelsecellen? Ty se, så snart som knackningen genom cellväggen lät mig veta om din närvaro och om din trohet, spratt barnet till av fröjd i mitt hjärta!

Gud, hjälp oss att nå fram till den slutliga, felande länken i evangelisten Matteus' släkttavla! *Amen.*

Plikten upphör aldrig

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Aposteln Paulus kunde skriva, när han var i fängelse. Han hade bläck och pergament. Aposteln Johannes kunde också skriva till församlingarna från sin exil på Patmos.

Vi har inget papper och inget bläck. Men det finns ett sätt att skriva på, som man inte kan förbjuda oss: att skriva med Anden på människors hjärtan, även om de befinner sig långt ifrån oss.

Det är lika bra att jag undervisar er i tillvägagångssättet vid detta slags skrivande, så att också ni kan använda er av det.

Ett tillvägagångssätt i sådant som hör Anden till? Vanligtvis har kristna mycket oklara föreställningar, när det gäller att tänka på och tala om andliga ting. Men det finns andliga lagar likaväl som att det finns lagar i den materiella världen. Det är möjligt att orientera sig i den andliga världen likaväl som man kan göra det i den materiella. Gamla tidens synska människor visste inte bara, att de hade träffat en ängel, utan också vilken legion han tillhörde och vad han hette — Mikael eller Gabriel. Då man känner till Andens lagar, kan man bruka en viss teknik, precis som en teknik kan brukas i den materiella världen, om man känner till naturlagarna.

Den huvudsakliga principen för att skriva med Anden på människohjärtan på långt avstånd är:

1. Tänk inte på den människa, som ni önskar koncentrera er på för att till henne förmedla ett budskap från Gud,

utom just vid stunden för koncentrationen! Tala inte om henne! Hon bör utestängas från era tankar. Då kommer hela styrkan av ert intresse och er kärlek till henne — som annars skulle ha skingrats — att finnas tillstädes vid stunden för koncentrationen. Jag berättar lustiga historier och spelar schack i tankarna med mig själv och nynnår på alla slags melodier, innan jag koncentrerar mig på att tala till er.

2. En meditation måste föregå avgivandet av budskapet. Jag måste tänka igenom mitt budskap och utkristallisera det i sin mest kondenserade form, ifråga om det som jag anser vara viktigt för er att veta. Jag måste meditera över hur kunskapen om detta budskap från Gud skall kunna komma er invärtes människa till godo; meditera över vilken förlust det skulle vara för er att inte exakt känna till hjärtställningen hos era bröder och systrar i fängelse, då ni ju är *en* själ med dem, med deras lidanden och tvivel och segrar.

3. Från meditation måste jag övergå till kontemplation. Jag måste se er med mina andliga ögon, som jag brukade se er i kyrkan. Jag måste känna igen varje ansikte. Ni måste bli lika verkliga för mig, som om jag faktiskt såg på ett fotografi av er. Och dessutom — jag måste se er skratta eller gråta i överensstämmelse med vad jag har att berätta för er. Meditation fordrar brinnande kärlek; kontemplationen fordrar övning i föreställningskonsten. Var och en av oss kan i våra dagdrömmar framkalla bilden av en älskad varelse. Öva denna förmåga, och ni skall kunna skriva med Anden!

4. Skriv bokstavligen med skrift ert budskap på hjärtana av dem, som ni vet befinna sig framför er i andanom! Till att börja med är det bäst att med handen göra sådana gester, som om ni faktiskt nedtecknade ord.

5. Tillåt aldrig föreställningsbilden av dem, till vilka ni skriver, att försvinna ur sikte, förrän ni kan se på deras ansikten, att de har fattat ert budskap! Det måste förmärkas en nickning, ett leende eller en huvudskakning. Men en reaktion måste det vara.

Alla fångar och pastorer och kristna i den underjordiska församlingen borde lära sig denna glömda konst, då möjligheterna till vanliga kommunikationer blir färre och färre.

När allt kommer omkring, så är bönen också något i stil med att skriva med Anden på Guds hjärta. Och tillvägagångssättet för verklig bön är någonting som liknar det jag just har beskrivit, varvid det ansikte, som den kristne har framför sig, är Jesu Kristi.

Men det var inte precis om detta, som jag önskade tala med er idag. Jag har något annat att säga er.

Jag har lagt märke till att Jesus och änglarna, som lyssnar till mina predikningar från isolationscellen, tycker särskilt mycket om de berättelser, som illustrerar predikningarna. Liksom min son Mihai brukade bönfälla mig: "Låt mig få höra den där berättelsen igen!" så har jag känslan av att de också skulle vilja be mig upprepa en berättelse.

Här skall ni alltså få höra en berättelse:

En ung kung var grälsjuk och lämnade inte den vise gamle kungen i grannlandet ifred. Den gamle kungen underhandlade om vänskapliga förbindelser, men förgäves. Den unge kungen började ett krig. Den gamle kungen, som mindes hur många dåraktiga handlingar han själv hade gjort i ungdomen samt att det finns en ålder, av vilken man inte kan vänta sig någon visdom, gav order till sina officerare att ta sin unge fiende levande till fånga.

Så skedde även. Han fördes i kedjor inför segerherren. Den gamle mannen tyckte synd om ynglingen men låtsades vara mycket vred på honom och dömde honom till döden. Den unge kungen bad för sitt liv. Då sade gamlingen till honom: "Jag vill ge dig en möjlighet. I morgon skall du få en mugg vatten, full till brädden. Du måste bära den från ena änden av stadens huvudgata till den andra utan att spilla en droppe. Om du inte klarar detta, är ditt liv förlorat."

Följande dag började processionen — fången med sin vattenmugg; runt honom soldater för att vakta honom; ba-

kom honom bödeln med sin yxa, en hemsk påminnelse om att han skulle komma att halshuggas på stället, om han misslyckades. Den gamle kungen hade befallt att det på gatans ena sida skulle finnas en larmande pöbelhop för att bua åt fången, på den andra sidan en folkmassa, som skulle heja på honom.

Fången lyckades. Han spillde inte en enda droppe. Den gamle kungen frågade honom: "När nu så många människor smädade dig, gav du inte igen?" Den unge mannen svarade: "Jag hade inte tid till det! Jag var tvungen koncentrera mig på muggen." — "Men tackade du inte dem, som hejade på dig?" — "Vad angick de mig? Deras uppmuntrande tillrop kunde inte hjälpa mig. Jag måste ju koncentrera mig på vattenmuggen."

Den gamle kungen frigav honom med följande råd: "Du har blivit anförtrodd din egen själ. Du måste ge den tillbaka till Herren fullkomlig och ren. Endast det har någon betydelse. Om du misslyckas, går du under. Sök inte människors applåder medelst onyttiga segrar! Bry dig inte om, ifall de smädar dig! Vaka över din själ!"

Tick-tack-ljudet från pendeln i fängelsekorridoren gör mig medveten om att tiden förflyter här, liksom den förflyter för dem, som är fria. Snart skall jag få avlägga räkenskap över varje sekund av mitt liv. Idag är det min fyrtionde födelsedag. Jag måste göra räkenskap över 1.261.440.000 sekunder. Medan jag gjorde denna uträkning, förflöt ytterligare flera sekunder. Varje ögonblick har jag en plikt att fullgöra. Faktum, att jag befinner mig i en ensamcell, befriar mig inte från denna plikt.

I vanliga fall låter fångar sin tid förflyta med futtigheter. Jag vet detta från min tid i det nazistiska fängelset. Om de inte tvingas att utföra slavarbete, berättar de historier och skämt för varandra. Ibland grälar de. De slösar bort sin tid, precis som vissa miljonärer gör.

Miljonärer utnyttjar en mängd, fångar mycket litet, av naturens rikedomar, utan att alltid ha någon känsla för att de borde ge något åt världen.

I fängelset existerar en känsla av att ha befriats från plikter, och speciellt då när man är i isolationscell. Vem har rätt att begära något av en, när man befinner sig under sådana fruktansvärda omständigheter?

Men livets tvång känner inte till några ursäkter. Plikten är kategorisk, vare sig man är lycklig eller olycklig. Småddad, hungrig, fångslad, sjuk, falskt anklagad, torterad, ensam, måste man tjäna den Allahögste.

Jag vet min plikt! Den består inte så mycket i att göra något. Omständigheterna i fängelset hindrar mig från att uträtta saker och ting. Plikten består främst i att bli någonting. "Jag är den jag är" är den vanliga översättningen av vad Gud sade till Moses. En mer ordagrann återgivning av det hebreiska "*Ehjeħ ascher ehjeħ*" är "Jag blir den jag blir". Han själv håller hela tiden på att bli någonting. Detta är även min plikt. Min plikt är att bli mer och mer mig själv. När Gud formade mig i moderlivet, skapade han mig till att vara mig själv, att på mitt eget sätt bli hans härlighets härold, att vara unik, så som Gud själv är unik.

Att vara sig själv är något mycket mer än att vara sann eller kärleksfull eller religiös, ty ens jag består av allt detta och mycket mer. Jesus var inte nöjd med att vara endast sanningen. Sanningen var något alltför ringa för honom. Hitler sade: "Sanning, det är ofta upprepad lögn." Sådant är nonsens! Men om vi håller oss till den klassiska definitionen av ordet, "sanningen är överensstämmelsen mellan verkligheten och våra tankar", hur förhåller det sig då med de verkligheter, som vi inte begriper, som vi inte ens känner till? Jesus ville inte bara vara sanningen. Han är sanningen och vägen och livet. Han ville inte bara vara kärleken. Han kan hata också. Han sade till församlingen i Efesus: "Men den berömmelsen har du, att du hatar nikolaiternas gärningar, som också jag hatar."¹

Det hebreiska ordet för sanning är "*emeth*". Det skrives med alfabetets första, mellersta och sista bokstäver. Men verkligheten har varken början eller slut. Verkligheten är större än sanningen. Det grekiska ordet för sanning är

"alethia", vilket etymologiskt betyder "ingenting glömt". Men här är någonting förmer än *"alethia"*; också den har sin glömska.

Sanningen hör till vårt väsens medvetenhet; den är en liten ö i det undermedvetnas ocean. Kärleken är en bland många mänskliga känslor. Jesus är mer än sanning och kärlek. Myter hör honom till lika väl som sanningen. Därför har de ett stort värde för mig.

Jag måste bli mig själv, ett själv som inte är fängslat i något slutgiltigt mönster, liksom min kropp är fängslad i den här cellen.

Jag måste bli det största jag kan bli här på jorden; "jag blir den jag blir", och därvid ta Jesus till förebild, honom som gjorde så.

Då skall jag kunna fullgöra min plikt utåt, även här.

Vad betyder det, om jag torteras? Kristus frälste en rövare, som hängde på ett kors. Mina trossyskon till höger och vänster har ibland lyckats föra sina torterare till Kristus. En kommunistisk officer, som slog en kristen fånge med en gummibatong, lade den åt sidan och frågade: "Vad är det med er? Hur kommer det sig, att ert ansikte lyser? Ni har något som liknar en gloria runt ert huvud. Hur kan ni se på mig så kärleksfullt? Jag skulle aldrig kunna älska en man, som fängslade mig och slog mig. Hur kan ni lyda det dåraktiga rådet av er Kristus att älska er fiende?" Den kristne svarade: "Jag lyder inte ett bud. Jag älskar er inte, därför att Jesus har befallt mig att göra det. Jesus har givit mig ett nytt hjärta och en ny karaktär. Om jag önskade hata er, skulle jag inte mera kunna göra detta. En näktergal kan inte låta som en kråka, ty den är en näktergal och inte en kråka. En kristen kan inte göra annat än älska." Den gummibatongen blev lagd åt sidan för alltid.

Vi befinner oss i helvetet. Ibland, under nätter av fasa, tittar jag på vattenmuggen i min cell. Den är det enda, som försäkrar mig om att jag inte är i det eviga helvetet. Där har de fördömda inget vatten. Men inte ens i helvetet är man fri från plikten. Hur ofta har jag inte uttalat orden

i trosbekännelsen: "Nederstigen till dödsriket." Han steg ner för att åt de plågade själarne förmedla Guds gåvor.

Det är detta vi sysslar med. Vi för själar till Kristus genom att knacka evangelium genom väggen.

Det betydelsefulla är att alltid ha ett enda syfte och att fullfölja det i både dåligt och vackert väder. Jesus vill, att våra ögon skall vara riktade åt ett visst håll. (Sv. "om ditt öga är friskt"; eng. "if thine eye be *single*", i betydelsen "enda", "enstaka". Övers. *anm.*)² Det hebreiska språket ägde inte ordet "syfte", "syftemål". När Jesus uttryckte sig på det där viset, menade han att vårt syfte skulle vara "enkelriktat": mot att bli det högsta vi kan bli och att sedan inte oroas längre. Människan gör alltid det hon är; hon reagerar i förhållande till de yttre omständigheterna enligt sin karaktär.

Romarna hade ett ordspråk: "*Quod agis, agi*" (gör vad du gör), gör bara *en* sak! De flesta av oss tänker under bönen på att pannkakan på spisen kan bli bränd. Medan vi gör pannkakor, tänker vi på hur fint det skulle vara att få tillbringa vår tid i bön. Medan vi talar med en människa, tänker vi på hur skönt det skulle vara att få fördriva tiden med en annan. Vi gör aldrig någonting riktigt väl. Endast en sak åt gången kan göras väl. De, som deltar i alltför många idrottsgrenar, blir aldrig mästare i någon.

Vårt jordeliv är kort. Låt oss inte vara som åsnan i berättelsen, som med två höttappar framför sig dog av hunger, då hon inte kunde bestämma sig för från vilken hon ville äta! Utan låt oss koncentrera oss på ett enda syfte: att utveckla en gudomlig karaktär, som genom att smitta av sig på andra skall fylla Guds himmel med människor! *Amen*.

Simson i fängelse

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Jag brukade hålla dem av mina medfångar, som är i fängelse för sin tros skull, för martyrer. Men genom att meddela mig med dem genom väggen (och telegrafan fungerar genom många celler både åt höger och vänster), upptäckte jag, att ingen av dem kände sig vara martyr. De kände det, som om Gud höll på att straffa dem för deras synder. Till och med aposteln Paulus, som led så mycket för sin tros skull, kallade sig själv "den främste av syndare".¹

Och jag tror, att de har rätt. Vi måste göra skillnad mellan vad som tycks vara och vad som verkligen är, mellan vad folk kallar "fakta" eller "sanning" och dessa begrepps andliga innebörd.

Vem kan arbeta med en konspirativ teknik i den underjordiska kyrkan och alltid tala vad som allmänt kallas "sanning"? Då jag presenterade mig, gjorde jag det under ett täcknamn. Den, som jag samtalade med, skulle kunna vara en angivare. Om någon frågade mig, var jag hade varit föregående dag, skulle ett korrekt svar ha kunnat sätta många människor i knipa. Idag sade till exempel interrogatören till mig: "Ni är en kristen och en pastor. Er religion kräver av er, att ni skall säga oss hela sanningen." Jag hade mina egna tankar om detta. Om jag hade villfarit hans önskningar, skulle andra trossyskon ha arresterats.

Ingen kan vara ledare i den underjordiska kyrkan utan att omvärdera begreppet "sanning".

Men för att återgå till problemet martyrererna. Utåt sett

är var och en, som har dödats eller fängslats för sina övertygelsers skull, en martyr. Men verkligheten kan vara anorlunda. Det kan förhålla sig så, att Gud brukar kommunisterna för att bestraffa dig för dina synder. Han kan leda dem till att placera dig i ensamcell, därför att han önskar att bättre kunna ta sig an din själ.

Hur sårade måtte inte judarna ha blivit av Jesus, när de kom och berättade för honom om några galiléer, vilkas blod Pilatus hade blandat med deras offer.² Det är klart, att dessa var martyrer för den mosaiska tron och för fosterlandets sak. Judarna hade djup respekt för människor, som i likhet med dessa hade dött "*al kidusch haschem*", till gudsnamnets ära. Men Jesus kallade de mördade galiléerna helt enkelt för "syndare".

Han såg till verkligheten. Syndare — detta är till och med martyrerna inför Gud. Luther skiljer mellan "syndare till vänster" och "syndare till höger", mellan skurkar och laglydiga människor, som håller de religiösa buden, även det att offra livet för att vinna paradiset. Båda sorterna är syndare.

Jag är inget annat än en syndare. Jag har aldrig känt någon värre än mig själv. Den Ende, som kan befria mig, föredrar att hålla mig i fängelse som straff för mina överträdelser. Simson var i fängelse, därför att han hade syndat, trots att det var filistéerna som hade fängslat honom på grund av hans storslagna kamp för judendomens sak. Jag är en syndare, men jag vet, att om jag accepterar mitt straff helhjärtat ödmjukt, så kommer min styrka att växa.

I likhet med de andra fångarna har jag fått håret rakat ända till idag. Nu har man sagt, att jag får lov att låta det växa, ett säkert tecken på att jag snart skall ställas inför rätta. Det ordnas så att man ser en aning mera mänsklig ut, innan man förevisas domarna. Håret kommer att växa mycket långsamt i den här underjordiska cellen, där aldrig en solstråle kommer in. Men det växer dock. Detta fick mig att tänka på Simson. Hans styrka växte samtidigt med hans hår.

Jag skall bli ett förkroppsligande av kraft och kommer att kunna dräpa fler filistéer vid min död, än jag dräpt i hela mitt kristna liv! Jag kommer att dräpa dem, även om jag skall dö tillsammans med dem!

När jag väl har återfått denna styrka, kommer jag inte mer att önska bli frigiven. Denna tidsålder har framskapat krafter, okända i det förgångna. Men jag vill från Gud dra ännu okända krafter av de kommande tidsåldrarna, de hemliga andliga krafterna. Fastän kvar bakom fängelseväggar, kan de, som äger denna kraft, riva ned tempel och uppbygga dem igen. De må sitta kvar i en mörk cell, men trots detta få solen att skina in i många hjärtan. De må vara sorgsna till mods och prövade, men trots detta fylla många själar med glädje.

Hur gärna skulle jag inte vilja bli det, som Simson blev i fängelset!

Sann tillbedjan sker inte på berget Gerissim, platsen för samariternas tempel, inte heller i Jerusalem. Sann tillbedjan är att växa i kraft för att kunna tillintetgöra allt, som reser sig upp emot den Ende, som är korsfäst för min skull.

Synd betyder varje sekund av mitt liv, som ägnats åt något annat än att tillintetgöra det, som förhindrar kärlekens triumf.

Det finns inte vissa gärningar, som under alla omständigheter är syndiga, och andra gärningar, som alltid är goda. Den smörja, som vi alla är nersmetade med, består till sin blandning av många medlidsamma gärningar.

Hjälp åt en drinkare, som efter att ha druckit sprit med era pengar, slår sin hustru, är synd. Judit, å andra sidan, dödade. Detsamma gjorde Jael³. Men de befriade världen från tyranner. Runt mig i de andra cellerna finns många patrioter, som har dödat. Det var för frihetens sak. Det är dumhet att mena att stickandet av en pullover åt en eller annan latmask är en god gärning, under det att de tyska generalernas försök att hejda nedslaktandet av miljoner oskyldiga offer genom att döda Hitler skulle föraktfullt betraktas som mord.

För min del är en gärnings verkliga kriterium: bereder den väg för kärlekens slutliga seger eller inte?

Vi måste välja mellan goda gärningar såsom medel, och det verkligt goda såsom alltings mål. Om jag alltid är god mot alla människor, till och med mot dem, som genom bedrägeri och terror förhindrar kärlekens seger, kommer det goda aldrig att triumfera. Den onda människan kommer att sko sig på min mildhet och stärka sin ondskefulla position. Om jag väljer det goda som mitt mål, måste jag begå handlingar, som i världens moralkodex fördömes såsom onda.

Bibeln skriver, att Gud sände lögnens andar⁴. Därför hysar jag inga skrupler över att bruka osanning för att leda mina interogatörer på villospår. Min enda skrupel är att hysa skrupler beträffande en sådan attityd.

Gud berömde dem, som dödade Sisera, Agag, Holofernes. Samma ord användes i bibeln om Jael, som dödade Sisera, som ärkeängeln använde till den heliga Jungfrun: "Välsignad vare Jael framför andra kvinnor, Hebers hustru, kaineéns, välsignad framför alla kvinnor som bo i tält!"⁵ Och detta, därför att hon dräpte en fiende till Gud! I en av cellerna i denna korridor finns Nina, en rumänsk flicka, som gjorde något liknande. Om det var rätt att döda en utländsk förtryckare för många årtusenden sedan, så måste det vara rätt nu också. Nya testamentet prisar sådana hjältar i Gamla testamentet. Judafolket måste försvaras. Det rumänska folket har samma rättighet.

Samme Guds Ande, som var upphovet till 1 Korintierbrevet 13, Kärlekens lov, gav inspirationen till Esters bok, enligt vilken Guds fiender skoningslöst förintades. Den helige Ande har gjort det så, att bägge skulle finnas i samma heliga bok. Men vad som är ännu mer värt att beakta är, att de första kristna som sin enda Heliga skrift hade det Gamla testamentets bokrullar. Nya testamentet skrevs årtionden senare och fullbordades mot slutet av det första århundradet.

Gud har sammanfogat kärlekens lovsånger med böcker,

som undervisar om beslut att utrota fienden, och detta för att fullkomna oss och ge oss ett enda mål i sikte: att slutligen åstadkomma kärlekens seger. Blodig kamp mot tyranner måste samarbeta med ömma barmhärtighetsgärningar för att detta mål skall nås.

Vi måste inrikta våra liv för det högsta syftet, att vara hans tjänare och en tjänare åt alla. Då kommer "goda" eller "onda" gärningar att få samma resultat — kärlekens seger!

Problemet har stor betydelse för mig. Kristna runt omkring mig har deltagit i den patriotiska kampen mot den kommunistiske förtryckaren och har varit tvungna att döda. De knackar sina bekännelser genom väggen. Men var deras handlingar syndiga? Skulle jag själv delta i en sådan kamp?

I Dostojevskijs "Bröderna Karamasov" säger Ivan visserligen: "Det är inte Gud, som jag inte kan acceptera, begrip detta — det är den värld, som han har skapat, den gudomliga värld, som jag inte accepterar och inte kan gå med på att acceptera... Jag är lika övertygad som ett barn om att... till sist, i den yttersta tiden, då allt kommer i evig harmoni, någonting så underbart skall hända, någonting så kostbart skall uppenbaras, att detta kommer att vara tillräckligt... för att sona alla folks brott... men jag accepterar det inte och vill inte heller göra det... snarare föredroge jag att lida utan hopp om försoning... Och förresten så blir priset för denna harmoni alltför högt — vi vill inte kosta på oss riktigt så mycket för inträdet. Av den orsaken skyndar jag mig att återlämna min inträdesbiljett. Om jag är en hederlig människa, måste jag återlämna den så lång tid i förväg som möjligt. Det är detta, som jag gör. Det är inte Gud, som jag inte accepterar, Aljosja; jag lämnar bara tillbaka biljetten till honom på det mest värnadsfulla sätt."

Ivan fortsätter med att säga till Aljosja: "Säg mig uppriktigt själv, jag ber dig om ditt svar: Föreställ dig, att du själv vill besluta om mänsklighetens öde i syfte att göra folk lyckliga till sist och att slutligen ge dem frid och ro, men att för att så skall ske det är nödvändigt och oundvikligt

att tortera en endaste bräcklig varelse, detta samma lilla barn, som slår sitt bröst med sin lilla näve, samt att grunda detta mänsklighetens mål på barnets av ingen hämnade tårar — skulle du gå med på att forma mänsklighetens mål på sådana villkor? Säg mig det uppriktigt och ljug inte!”

”Nej, det skulle jag inte”, sade Aljosja stilla.

Mitt svar är dock: ”Jag skulle!” Detta var Abrahams svar. Han var redo att offra sitt eget barn för detta. Hans efterföljare vet, att de fem oktiljoner atomer, som utgör barnets kropp, är en själs helgedom, kanske en själs fängelsecell, och att denna själ kommer att glädja sig över frigörelsen ifrån den. De tror det, som Bhagavad Gita säger, att den som dödar kanske inte gör annat än uppfyller Guds förutbestämmelse för människan. Om nödvändigt är det rätt att döda — för frihetens sak, för fosterlandets, för Guds. Om det utgör helig historia, att judarna kämpade mot tyranner, varför skulle rumänernas kamp att frigöra sig från det kommunistiska slaveriet inte också vara helig?

Nej, ni har inte syndat, ni patriotiska kämpar!

Den helige Augustinus sade: ”Älska Gud och gör vad du vill!”

Det är skrivet: ”Sjung till Herrens ära en ny sång!”⁶ Det är en krigares sång. Ingen är en så oförvägen krigare som Herren själv. Han slumrar inte, han sover inte! Kristendomen lär oss inte så mycket att vara goda som att vara förkämpar för det goda. Man kan inte bli en förkämpe för det goda utan att slåss och därvid rikta sig inte bara mot abstrakt ondska och onda seder och bruk, utan också mot onda människor.

Gud är begynnelsen och änden. Dagens middagshöjd är vår. Vi vet inte, vad framtiden bär i sitt sköte för oss. Och jag önskar inte hans Konungarrike bara för framtiden. Kämpa idag för hans rättfärdighets rike, frid, fred och kärlek! *Amen.*

Predikan till min egen själ

KÄRA SJÄL!

Jag kan inte längre tala till den Ende, som skapade mig. Jag kan inte längre ropa till honom med min stämma. Jag kan inte längre tala på avstånd till mina bröder och syst-rar.

Idag, för första gången, brast jag ut i ylande skrik utan något påtagligt skäl. Jag har ofta hört sådana skrik, som under några ögonblick har avbrutit vårt fängelses djupa tystnad. Då visste vi alla, att en av oss hade blivit vansin-nig. Mycket snart upphörde skriken. Jag visste inte på vil-ket sätt vakterna lugnade ner dem, som hade fått ett nervsammanbrott. Nu vet jag det.

De har klätt mig i en tvångströja, som är mycket hårt tillknuten. De har lagt munkavle i min mun.

Den ende jag kan tala till är till dig, min själ. David ta-lade ofta till sin egen själ och uppmanade den att prisa Herren eller frågade den, varför den oroade sig. Men Da-vid kände också till vanvettet. Bibeln berättar hur han låt-sades vara vanvettig, när han bodde bland filistéerna. Psy-kiatern säger oss, att ingen kan låtsas vara galen, om han inte har viss benägenhet för det. Jag vill göra som David! Jag vill nu, i djupaste tystnad, hålla en predikan till dig, min själ!

Först ber jag dig att samla dig och att liksom Gud uttala orden "Jag är".

Kroppen behöver få ting för att vara fullt tillfredsställd: litet mat, värme, viss kroppsrörelse, vila och en partner av

det motsatta könet. Min kropp ägde allt detta men var dock inte tillfreds; jag längtade efter något mer. Vem var detta "Jag", otillfreds när kroppen ägde fullt upp av vad den behövde? Det var du, min själ!

Det var du, som ville veta — av skirt vetenskapligt intresse — om fjärran galaxer och om den förhistoriska tidens fakta, som absolut inte har något inflytande på mitt kroppsliga befinnande. Det var du, som gladdes över konst och filosofi, men också i de kroppsliga behovens utsvävningar och raffinemang, till och med då dessa var till skada för kroppen.

Inser du inte, min själ, hur rätt Jesus hade, då han sade att "människan lever inte endast av bröd"? Jag får en skiva bröd varje tisdag. Och vilket bröd! Men jag vegeterar inte bara. Jag lever! Ibland skrattar jag hjärtligt åt skämt, som jag berättar för mig själv, då jag är ensam i cellen. Jag tänker på politik, på hur länder, som jag aldrig har sett, borde styras; jag erinrar mig olika konstverk; jag fullföljer mitt böneliv. Allt detta är du. Säg, min själ, "Jag är"!

För några dagar sedan hoppade en kristen pastor, som inte längre uthärdade tortyren och fruktade att han slutligen skulle förråda sina trossyskon, ifrån fönstret på tredje våningen mitt under ett förhör. Han var fullt frisk. Han tillfredsställde inte ett kroppens behov genom att beröva sig själv livet. Du vet min hemlighet! Du vet platsen, där jag har gömt cirka trettio sömnpiller, vilka tagna på en gång skall komma att förhindra, att jag blir en Judas. Dessa självmord är kärlekens och hederns gärningar. De skyddar den underjordiska kyrkan. Kärlek, anständighet och heder, hör dig till, min själ, och inte till kroppen. Jag har munkavle och kan inte tala. Just därför måste du tala desto högre och försäkra inför dig själv: "Jag är!"

Du såg mig dansa, då jag var fylld av utesäglig smärta. Du såg mig dansa med tunga kedjor runt vristerna. Vem var det, som översvallade av glädje? Det var inte min kropp! Min kropp hade ingen orsak att dansa. Det fanns ingen musik att egga den till detta. Det var du, min själ!

Samla dig, min själ, och tänk på ditt omätliga värde! Kroppen kommer att dö. Runt mig dör fångar på grund av ihärdig svält, kyla och tortyr. Men vem har någonsin sett en själ dö? Jag har förlorat allt jag ägde i världen, men om du räddas, har jag bevarat pärlan av det kostbaraste värde.

Jesu fiender tog ifrån honom allt han hade. Naken hängde han på ett kors. Hans belackare stod runt honom och glädde sig. Men sin sista minut förstörde han deras glädje genom att säga: "Fader, i dina händer befaller jag min ande!" Han hade en sak, som de inte kunde beröva honom. Och därigenom lever han och regerar i evighet.

Det finns ingen, som kan tillintetgöra dig, min själ!

Du måste bara göra bättring, i ordets bibliska betydelse. Det grekiska ordet "*metanoia*" har ingenting att göra med ånger över synden, varmed vi i modernt språkbruk förväxlar bättringen. I etymologisk bemärkelse betyder *metanoia* "sinnesändring" eller "att gå bortom allt förnuft". Parallella bibliska uttryck är "att få ett nytt hjärta," "att bli en ny skapelse", "att förneka sig själv", "att bli född på nytt", "att bli som ett barn", "att bli hel och hållen ren".

Jag vill tala om för dig, vad det är för fel med dig, min själ; varför du behöver radikalt förvandlas!

Somliga tror, att då vi gör bättring, vi måste byta vår själs innehåll. Sådana människor fyller sina själar med himmelska tankar och känslor i stället för med jordiska. Men kan en bil förstörd vid en krock bli hel genom att man byter ut passagerarna, som färdas i den? Erfarenheten hos de människor, som bedrar sig själva ifråga om sitt kristenliv, bevisar, att en demolerad bil inte rör sig, vilka än dess passagerare är. Du må ha alla dina tankar och känslor riktade mot Gud och trots allt inte vara i gemenskap med honom, ty själens innersta beskaffenhet, dess psykologiska mekanism, dess fundamentala brist, har inte justerats. Bättringen skall inte bara påverka våra tankar och känslor och vår vilja utan hela själens vara, dess komplicerade organism, varifrån tankar, emotioner och handlingar flyter.

Min själ, jag förebrår dig för ett enda stort fel: bristen på känsla för proportioner!

Jesus försökte att förklara innebörden i detta genom orden: "Ni dåraktiga och blinda... vilket är *viktigare*...? Ni... försummar det som är *viktigare* i lagen..."² Aposteln Paulus frågar: "Är vi *starkare* än Herren?"³

Vi måste kunna göra skillnad på vad som är ringare, av mindre betydelse, svagare, och vad som är större, viktigare, starkare.

Du, min själ, du har gjort dig själv till en svängtapp, runt vilken allt annat kretsar. Djuren kan inte tala, precis som jag, därför att jag fått munkavle. De har intressanta ting att säga. Historien om Balaams åsna vittnar om detta. Hur mycket skulle inte vår hund ha kunnat säga oss! Han visste i förväg, att jag skulle bli arresterad. I två veckors tid var han på bedrövligt humör och skällde hela tiden. Men djur kan inte tala. Du brukade aldrig oroa dig över djurens oförmåga att tala. Du oroar dig bara nu, då jag fått munkavle. Men hela den kommunistiska världen har munkavle. Ingen har rätt att säga allt han tänker. Jag har tvångströja. Men det finns vissa änglar, som för evighet blivit kedjade. Hur mycket värre måste inte detta kännas för vingade varelser, vana att kunna flyga från planet till planet! Jag är helt upptagen av lidandet hos en enda obetydlig varelse — mig själv! Varför har du inget sinne för proportioner? Varför bekymrar du dig inte över ditt lidande i förhållande till den universella smärtan och till vad du, en oviktig människa, betyder i detta oändliga och eviga universum?

Du bedömer ting, händelser och människor enligt dessas nytta eller skada för *dig*, som om universum vore till för dig och inte du för universum!

Verklig bättring innebär ett utbyte av proportioner. Gud är i centrum. Jag är en ytterst värdefull skapelse, men en av oräkneliga miljarder skapelser, vilka var och en måste bära det öde, som tilldelats honom av Skaparen.

Den själ, som har gjort bättring, förlorar sig inte i detaljer. Hela världen i dess egenskap av värld inte blott för

människan, är utsatt för en väldig och långvarig katastrof, och jag oroar mig över vad som händer med *mig!* Under kriget flammade ett gräl upp i en familj, då jag var närvarande, därför att mannen anklagade sin hustru för att inte ha dammat ett skåp. Just i det ögonblicket utsläcktes tiotusentals unga människoliv i Stalingrad, London, i Frankrike och i vårt eget land.

Om denna defekt, denna brist på proportioner, inte rättas till i en själ, så hjälps inte människan ifråga av det faktum, att hon har blivit religiös från att ha varit ateist. Själen kommer att fortsätta syssla med futtigheter, endast med den skillnaden, att dessa nu blir religiösa futtigheter. Det ting, du tittar på med kortsynta ögon, kommer att vara ett annat, men dina ögon förblir kortsynta.

Betrakta dig själv, min själ, som en ringa del i en stor mekanism, som en enda cell i en vidsträckt organism! Vita blodkroppar offras för att hela kroppen skall leva och vara frisk. Du måste lida på grund av någon orsak, som är dold för dig av Gud, och som du vet lika litet om, som de vita blodkropparna vet, varför de måste dö.

Låt dig nöja med att du lider för Guds rike⁴! Allt lidande tjänar detta syfte.

Jesus betraktade sitt lidande på det viset. Han accepterade det villigt och tänkte inte ens på sig själv, då han hängde på korset, utan på rövaren intill sig, på sin mor och på dig. Dränk ditt futtiga lidande i världssmärtans stora ocean! Tro på en mening med det, och du skall finna tröst!

Lyssna till mig, min själ, och priså Herren för alla hans verk! *Amen.*

Ordet blev kött

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

På hebreiska är "*davar*" ett homonymt ord, som betyder både "ord" och "sak"; verklighet. I Guds egendomsfolks språk är ord inte bara symboler och ekon av en verklighet, utan orden som sådana är verklighet.

Då aposteln Johannes tänkte ut prologen till sitt evangelium, menade han att säga: "I begynnelsen var verkligheten. Och verkligheten var hos Gud. Och verkligheten var Gud."

Jag sover nästan aldrig om nätterna. Det är en välsignelse med nattvakor. "Upp, välsignen Herren, alla I Herrens tjänare, I som stå om natten i Herrens hus!"¹ Om natten slår sig människor samman för att göra onda gärningar. Inbrott, mord och kvinnoöverfall sker nattetid. Stalin sover inte om natten. Det är då, som han har sin mottagning och planerar sina massmord. De heliga måste använda nattvakornas vapen för att motverka mörkrets makt. De, som arbetar om dagen, kan inte göra detta. Men jag har privilegiet att vara en isolerad fånge. Jag kan sova om dagen. Jag kan vaka om natten.

Jag fördriver mina nätter med andliga övningar, i bön, genom att i andanom färdas runt i världen och minnas varje land inför Gud, och genom att förbereda och hålla predikningar.

Varje natt författar jag också en dikt. Jag författar den i mitt sinne, då jag inte har något papper att nedteckna den på.

Magra diktskapelser av en obegåvad själ! Vad är de i

jämförelse med de stora konstnärernas verk? Men trots detta kan jag vid mina ansträngningar med meter och rim känna samma svårighet, som skalder måste ha, då de förvandlar kärlek, visdom och liv till dikt. Orden i versens begränsning känner det som jag kände det, då jag sattes i tvångströja.

Ordet blev kött för tvåtusen år sedan. Ordet skulle önska att bli gjort till kött idag också — och inte bara vara ett diktverk. Ordet längtar efter att ännu en gång få inkarneras i en människa, som kan utföra kärlekens gärningar men som även kan tala skarpa ord för rättfärdighetens sak och tillrättvisa ondskan, som Jesus gjorde — en människa, som lämnar allt, älskar alla och offerar sig själv som ett offer för alla, även för dem, som bedrar honom och gisslar honom; även för dem, som han själv har måst slå med piskan för rättvisans sak.

Guds ord och kärlekens ande längtar alltid efter att inkarneras. Kristus var inkarnerad inte bara i snickaren Jesus; han levde också i aposteln Paulus. Vi kastar blott ord i denna värld's upprörda hav, och ordens mångfald intar verklighetens plats.

Gud har fört mig till tystnadens rike. Tystnaden runt mig är absolut. Man kan inte höra vakterna närma sig. Gud vill få mig att glömma orden. Det blir svårare och svårare för mig att formulera långa, sammanhängande meningar. Kanske man lägger någon drog i maten för att menligt påverka mitt sinne?

Jag lever i yttersta tystnad, en tystnad lik den, som omsluter fiskarna i havsdjupen. De första kristnas hemliga tecken var en fisk.

Jag börjar älska denna tystnad. Ibland hittar jag på några dikter för att få tiden att gå, men vad jag helst skulle önska göra vore att skapa människor, och var och en skulle då vara ett stycke vacker poesi. I det grekiska originalet av Efesiebrevet står det, att kristna är Guds poem (*poiema*)². Alltså är även Gud en skald! Hans skaldestycken är klarhet och liv, rika på innebörd. Han har förkroppsligat sina

skaldeverk i kött. Vart och ett behandlar sitt särskilda ämne. Ett är heroiska gärningars förkroppsligande, ett annat ett förkroppsligande av helighet, ett annat av vishet, ännu ett annat av vanligt sunt förnuft. Kristna är inte bara olika varandra utan ibland också varandras rena motsatser och till och med av motstridande karaktär. Men varenda en är välbehaglig inför Herren.

Enligt Efesierbrevet³ är en pastors uppgift inte att åstadkomma predikningar utan att åstadkomma helgon.

Också jag skulle vilja ha en sådan uppgift! Först av allt skulle jag vilja göra mig själv till ett tempel av den förkroppsligade kärleken, så att alla de, som efterföljer gångna tiders vise män och herdar, i mig måtte se Kristus i miniatyr och i mig tillbedja Frälsaren.

I stället för en värld, där bokhandeln säljer volymvis med predikningar och skaldeverk, ville jag ha en värld, där varje man och kvinna vore ett skaldeverk av höga tankar och fyllt med färg och ton.

Om jag är ett hinder för en sådan världs kommande — må då Gud låta mig dö här i fängelset! Men så skulle världen vara!

Jag vill göra mitt för ett sådant rikes kommande genom att efterfölja Labans exempel. Hans namn betyder på hebreiska "vit". Han hade två döttrar, Rakel och Lea. En ung man, Jakob, älskade den vackra Rakel. Men Laban tillät honom inte att få henne, om han inte tog den fula Lea också. Laban var en rättfärdig man och ville inte veta av något slags förkärlek. Kristen kärlek måste famna både god och ond.

Goethe kallade färg för ljusets lidande, ty färg är resultatet av ljusstrålars splittring, då de passerar ett prisma. Helt och odelat ljus är vitt, "*laban*". Vitt famnar alla och allt som kan ses — och mer än det. Därför vandrar den människa, som odlar vithet i sin själ, gudshängivet, som i en liturgi, genom en värld av icke älskade och icke älskvärda Leor, vilkas ständigt gråtande ögon är föga behagfulla att skåda. Det är en värld full av flickor, vilkas hjär-

tan brustit, därför att ingen älskar dem. Eftersom de inte älskas, blir de fulare och fulare — och inte ens ett helgon som Jakob vill ha dem. Han längtar bara att leva tillsammans med den sköna Rakel. För henne arbetar han nitiskt i fjorton år, och dessa tycks honom som några få dagar. För Lea skulle han inte ha velat arbeta en enda dag!

Inom *ecclesia*, kyrkan, finns det en *ecclesiola*, en liten kyrka, som tar emot ond som god, som famnar både vackra och fula. Om Gud i samma kyrka har sammanfört en brottsling som en Borgia och ett helgon som Franciskus av Assisi, och i en och samma förrättning placerat de präster, som förrått oss, och de martyrer, som lider tillsammans med mig, då måste också jag älska dem alla.

Jesus visade sin kärlek först för de fula Leorna genom att sitta till bords med publikaner och syndare, för att så leda dem till bättring. Det finns sköna Raklar nära mig i fångelset, vilka inte känner hans närvaro. De kommer att få sin del, bara långt senare.

Älska alla människor, mina kära bröder, men slösa det mesta av er kärlek på de fulaste själarna! De behöver er kärlek mer än någon annan. Ni, mina medfångare, måste visa er största kärlek mot de kommunistiska torterarna och mot dem, som förrådade oss. De vackra själarna kan klara sig utan bevis på er kärlek. Bruka er energi, där den mest behövs!

Särskilt lägger jag på era hjärtan att älska de pastorer och präster, som kollaborerar med de kommunistiska förföljarna och som förråder sina trossyskon. Jag räds vid tanken på att förhållandena i vårt land kan komma att bli sådana, som de redan är i Sovjetunionen, där många gånger sådana förrädare har blivit lynchade och nerstuckna av kristna i den underjordiska kyrkan. Katakombförsamlingen måste skyddas gentemot förrädare, och om detta är enda utvägen, tar de sin tillflykt till sådana medel. De första århundradenas kristna församling gjorde på samma sätt, fastän de, som undervisar i kyrkohistoria, inte säger så mycket om det.

Men sådant är bara en nödfallsåtgärd. Under den nazistiska tiden vann jag för Kristus den man, som förrådde oss och fängslade oss. Vi borde göra vårt yttersta för att även nu uppnå sådana resultat. Låt ordet bli kött i oss, kött i människor, som accepterar Judas' kyss och kallar honom vän, till och med när han kommer i spetsen för ett beväpnat anhang för att arresteras oss! *Amen.*

En söndagsskola för barn

HÖGT ÄLSKADE BARN!

Idag slog kommunisterna mig svårt. Till slut svimmade jag. De återupplivade mig genom att hälla vatten på mig, och sedan började de att slå mig igen.

Och då inträffade det värsta av allt! Dörren brakade upp, och in i det rum, där jag höll på att utfrågas, kom rusande våra bröder och systrar — broder Davidescu, han med det långa skägget, och broder Marinov, och gamla tant Ionescu, och Susanne, och alla de andra, som jag tycker så mycket om. Jag undrade, hur de hade kommit in i fängelset. Så började de att slå mig, dessa, som jag aldrig någonsin gjort något ont. Då öppnades dörren på nytt. Denna gång var det Bintzea, min hustru, och Mihai, min son. De spottade till och med på mig och skymfade mig samt sade, att de skämdes över att ha mig till make och far. Och Mihai sträckte fram näven för att slå mig. Det blev för mycket för mig! Jag svimmade igen. Då jag vaknade, var jag ensam med interrogatorerna. Hela scenen hade varit en hallucination.

Jag visste då, att jag hade blivit vansinnig, vilket så många hade blivit före mig och vilkas ylande skrik jag kan höra eka i den välvda korridoren.

Och nu har ni kommit, mina kära barn, för att fylla min ensliga cell! Ni är verkligen här! Jag vet inte, om detta är vad de, som är vid sunda vätskor, kallar ett verkligt "här" eller om det är mitt "här", en dåres. Men ni är här! Och det är inte bara ni, barn, som fyller min söndagsskoleklass.

Denna gång kan jag också se era skyddsänglar, som står och hoppas, att jag skall ge er de rätta insikterna, och de törstar själva efter att få höra någon vacker berättelse om Jesus.

Och titta, där är han i egen hög person, det heliga Barnet! I fordom tid visade han sig såsom ett barn för den helige Hieronymus, munken som först översatte bibeln till latin.

Hieronymus arbetade på sin översättning i Betlehem, vår Herres födelseplats. Under det att han bad, visade sig Jesus för honom i gestalten av ett barn. Detta fyllde hjärtat på den helige mannen med en sådan överväldigande sötma, att han sade: "Älskade Jesus, jag skulle av hela mitt hjärta vilja ge dig en gåva! Säg mig, vad du mest av allt tycker om?" Barnet log och svarade: "Himmel och jord och allt vad däri är, är mitt. Vad kan du ge mig?" Den helige mannen sade åter: "Men jag älskar dig och vill ge dig något! Vill du ta emot den lilla penningssumma som jag, en munk, äger?" Barnet svarade åter leende: "Ge dina pengar åt de fattiga! Jag behöver dem inte." Den helige Hieronymus stod på sig: "Jag kan inte låta dig gå tomhänt! Vad skall jag ge dig?" Då blev barnet mycket allvarligt och sade: "Om du önskar att ge mig något, som skulle fylla mitt hjärta med glädje, ge mig då alla dina synder och alla dina begär! Jag vill för deras skull dö på korset. Det finns ingen gåva, som skulle fylla mitt hjärta med större glädje än detta."

Välsignad vare han, som kommer i Herrens namn! Här ibland oss är Jesus-barnet! Låt oss ge honom denna gåva — vår lögnaktighet, vår själviskhet, vår vrede, vår bitterhet! Och då skall han ha tillbringat sin tid med oss i glädje.

Den helige Antonius av Padua mötte också Jesus, medan helgonet ännu var barn. Någon knackade på porten till hans hem, och Antonius sprang för att se vem det var. Då han öppnade porten, såg han en tiggare i trasor, som skälvde av köld denna kalla vinterdag. Antonius ömkade sig över honom och sade: "Jag skall be min far att ge dig litet varma kläder." Tiggaren svarade: "Det är väldigt kallt i

din värld, men jag ber dig inte om kläder." Då sade barnet: "Du måste vara hungrig. Kom in och min mor skall ge dig litet mat!" Tiggären svarade: "Jag är hungrig, men jag ber inte om bröd." Förvånad frågade Antonius: "Varför klappade du då på vår port?" Tiggaren sade: "Jag har kommit för att be dig att ge mig ditt hjärta." Barnet ryggade till: "Men om jag ger dig mitt hjärta, kommer jag att dö!" Då öppnade tiggaren en säck, som han bar över axeln, och tog fram några hjärtan och sade: "Detta är aposteln Paulus' hjärta, och detta är Maria Magdalenas, och detta den helige Ignatius'. Långt ifrån att dö har tvärtom alla, som givit sitt hjärta till mig, fått evigt liv." Då förstod Antonius, att den som stod framför honom var Jesus själv, och han blev hans efterföljare.

Må också vi ge honom våra hjärtan!

Och nu skall jag berätta honom och er och era skyddsänglar en berättelse om honom.

Jesu jordiske fader, Josef, var fattig. Han hade inte råd med att ge barnet en gedigen utbildning. Då det var tolv år gammalt, sade Josef: "Nu får du sluta leka och drömma! Jag tänker låta dig bli snickare som jag själv."

Följande dag gick han med barnet till skogen för att hugga träd. Men den här gången förmådde han inte vidröra träden med sin yxa. Åter och åter hejdades han av barnet, som sade: "Far, du vet att Skrifterna förbjuder dödande. Detta träd är ungt och har ännu inte levt sitt liv. Låt det fortsätta att njuta av solen! Titta, hur det i sitt sökande efter ljuset har lyft sig mot höjden! Det finns nog med folk beredda att döda det, då det har levt ännu ett år . . . Och hugg inte ner det där! Titta, så många myror där finns vid dess fot! Så bråttom de har att samla stickor och strå! Jag är rädd för att många av dem kommer att dödas, om du hugger ner trädet . . . Och skona det där! Det har ett fågelbo på sina grenar. Dess pipande hörs i himmelen. Fågelungarna kommer att dö, och i landet bortom stjärnorna kommer du att anklagas för mord . . . Och låt det där vara, ty ljudet av sågen, då dess tänder tränger in i barken, ger

genljud i himmelen, hos Fadern, som har bjudit oss att vara barmhärtiga mot människor och träd, mot djur och fåglar, mot blommor och alla växter! Den Heliges ögon gråter på grund av alla dessas sorg."

Jesus bevekte så brinnande, och så många tårar rann nedför hans kinder, att Josef satte sig ner i skuggan för att trösta honom. Det var den andra sabbaten den veckan. Ett löv viskade till ett annat: "Det är Frälsaren!" Myror lekte vid deras fötter. Fåglarna sjöng: "Vår längtan har uppfyllts!" Det fanns inte ett moln på himlen.

Barnet vilade sitt huvud i Josefs knä. Josef lekte med barnets lockar. Sonen var läraren, fadern var eleven. Änglar vakade över dem.

Barnet frågade: "Säg mig, far, varför har du en yxa? Du vet ju, att järnredskap uppfanns av den onde Kains efterkommande. När romarna bad dig att göra ett kors, på vilket en människa skulle korsfästas, så förkortade du också ett träds liv. Jag har sett män bära sina kors till avrättningsplatsen. Jag har sett dem digna under bördan. Du har sagt mig, att detta kommer att bli även mitt öde. Skall ett träd förlora sitt liv för mig, innan jag förlorar mitt för mänskligheten? Jag gråter, då jag ser folk skära spön, ty spön används till att slå barn med. Man skär ned något som har liv för att använda det till grymt våld!"

Liksom oljan rinner nedför en prästs skägg, då han smörjes, så rann tårarna nedför Josefs skägg som tecken på att orden hade rört hans hjärta.

Men han försökte sig på ursäkter: "Om en snickare ömkar sig över träden, får han svälta." Alltför snabbt lät han detta undslippa sig. Tanken på döden som ett resultat av en riktig handling föll i god jord.

Barnet sade: "Om vi dör av hunger genom att inte döda träd för snickeriets skull, då går vi till det land, där det inte längre finns någon död och där vi dagen lång kan älska varandra. Där kommer mor inte att gråta mer. Du vet ju, att människor här nere talar illa om henne. Hon skall få sitta på min högra sida, du på min vänstra, och jag — i

mitten — skall älska er. Jag skall inte bli snickare, utan den som dör för att träden må få överflödande liv och för att det skall bli ännu en sol på himlen. Jag ämnar inte utsläcka trädens liv!”

Den dagen fick träden leva. Barnet var deras frälsare. Åt den mörka skogen gav han hopp om en ljus evighet.

Men den stackars snickaren Josef hade stora bekymmer. Han hade ju en hel familj att sörja för. Han var inte något barn, som kunde unna sig ett liv i drömmar.

Följande dag tog han Jesus med sig in i verkstaden. Han lärde honom att mäta en planka med mätstocken, att rita en rät linje på den, att använda en hyvel och de olika verktygen. I detta livet måste man arbeta. Annars dör man.

Men barnets mor, Maria, lade märke till att barnet för varje dag blev alltmer blekt och allvarligt. Han talade inte och dolde för alla orsaken till sin blekhet. Men det var därför, att så ofta som hammaren träffade träet, kände han slagen i sin egen kropp. Han grät var gång sågen bet in i träet. Han föll framlänges på golvet med tårarna flödande på sågspånet, som skulle användas till sängar och stolar, på vilka människor skulle kunna vila; på samma sätt skulle han själv en dag offras för att andra skulle få evig frid. Han grät, därför att han hade fattat sitt beslut. Han skulle sona för de synder, som människor hade begått mot träden. På ett träd, som fått lida orättfärdigt, skulle han bli försoningsoffret.

Och numera kan varje liten kvist tålmodigt vänta i stillhet. Jesus dog på trädet för att borga för att ni, avbrutna grenar, skall komma att inympas igen i olivträdet, Jesus utkämpade sin kamp för er på trädets stam för att bereda er en underbar framtid.

Alltså slutförde barnet Jesus sitt lärlingskap. Han lärde sig till snickare, en snickare som övade sig i gråtandets konst, snickaren, som tillverkade himmelens port.

Du, som skapade mig — jag tilltalar dig inte med det namn, som människor vanligtvis tilltalar dig med. Jag minns, att den helige Pafnutius, när han till Kristus hade

fört den beryktade skökan Thais, sade till henne: "Dina läppar är inte värdiga att uttala Skaparens heliga namn. Din bön skall endast förbli: 'Du, som har skapat mig, förbarma dig över mig!'" Hon bad så i tre års tid i ensamheten i nunnecellen. Efter tre års tid fick en broder en vision av en helgad själ på en bädd täckt med rosor och betjänad av änglar. Han kände sig viss om att detta måste vara den plats i himlen, som hade reserverats för Sankt Antonius den Store, munkväsendets grundare. Men Antonius sade honom, att vad han sett var den plats, som i himlen reserverats för Thais, den ödmjuka synderskan, som inte hade velat uttala ditt namn.

Du, som skapade mig . . . Barnen, vilkas närvaro jag tyckte så mycket om, har försvunnit. Det har också deras skyddsänglar och det heliga Barnet. Så var alltså även detta en hallucination, liksom den, jag hade i morse, när jag pryglades! Jag har verkligen blivit tokig!

Jag har besökt många sinnessjukhus. Somliga av patienterna är lyckliga. De inbillar sig vara kejsare eller helgon. Andra lider av ständiga nattmaror och tror, att de är förföljda, i fara och under tortyr.

Skulle det vara för mycket begärt att be dig om en enda sak? Ge mig en lycklig sinnessjukdom! Låt mig se barnen trängas omkring mig — och låt mig få se deras sagolika änglar! Låt mig alltid vara försjunken i åsynen av Jesusbarnet! Kanhända att det finns några, som inte ens skulle anse detta som en hallucination utan som en vision från dig. Kanhända skulle de vara tokiga som jag; men de skulle i alla fall tycka om det jag berättade för dem, och detta skulle trösta mig.

Bara detta ber jag dig om: en lycklig sinnessjukdom!
Amen.

Munkavle igen

KÄRA MIN SJÄL!

Idag skall jag tala med dig igen. Återigen kom de där ylande skriken, som varken jag eller de andra fångarna kan bemästra. För andra gången är jag i tvångströja och med munkavle. Med vem annan kunde jag tala än med dig?

Jag undrar, hur den helige Franciskus av Assisi skulle ha känt det i mitt ställe?

Jag kommer ihåg hans samtal med broder Leo, som frågade honom om vari den fullkomliga lyckan ligger. Beror den av att man vet mycket? Franciskus förnekade detta. Leo frågade igen, om fullkomlig lycka ligger i att vara en profet och att känna Guds hemligheter. Tigande skakade Franciskus på huvudet för att visa brodern, att han inte träffat rätt. Leo frågade vidare, om det kunde vara fullkomlig lycka att vinna många själar för Kristus. Svaret var fortfarande detsamma: "Nej!" Leo undrade, om djup helgelse, som gjorde en i stånd att till och med utföra mirakler, inte vore fullkomlig lycka.

Franciskus svarade: "Ingenting av detta kan ge fullkomlig lycka. Sådan lycka kommer vi endast att känna, när vi når fram till klostret Jungfru Maria av Änglaskaran och är genomvåta av regn, hungriga och skälvande av köld, och dörrvaktaren kör bort oss och skymfar oss med grymma ord, som om vi varit tiggare och skurkar. Vi kommer att känna fullkomlig lycka, om vi förblir hungriga utanför och uthärdar regnet och dyn, samt om vi uthärdar detta i glädje och tålmod och tacksamhet. Korset är det enda träd, på vilket den fullkomliga lyckans blomma växer."

Jag har detta kors. Så jag bestämde mig för att vara lycklig — och jag dansade! Jag virvlade runt, till dess jag blev alldeles tom i huvudet. Hela kroppen rann av svett, då jag föll ned på bädden med tårarna flödande nedför kinderna och under det att vakterna, som hade tittat på mig genom titthålet i dörren, skrattade.

Nu lever jag mitt liv baklänges, från den eviga välsignelse, som väntar på alla som älskar Herren, genom det ögonblick då du, min själ, kommer att befrias från kroppens fångsel, och till mitt nuvarande tillstånd. Då kommer jag ihåg, hur jag för några minuter sedan ännu kunde röra armarna. Jag kommer ihåg de härliga åren tillsammans med min församling och min familj, och därpå hela livet baklänges ned till min tidiga barndom. På något sätt kan jag minnas att vara ett spädbarn på armen. Dessförinnan var jag ett embryo, som en skyddsängel vakade över. Och före detta var jag i mina förfäders länder. Jag känner till så många av dem, då jag har privilegiet att vara jude. Jag vet, att Abraham var min förfader, och Tera och de andra. Jag var i Adam, då han föll i synd, och dessförinnan i glädjerik gemenskap med Gud. Och dessförinnan? Jag var en ande hos Gud. Och dessförinnan . . . fanns det inget jag och han. Där fanns blott den Ende i klarhet och frid från all evighet.

Varför, min själ, är du så envist upptagen med den senaste händelsen, det faktum att jag har placerats i tvångströja och fått munkavle?

Oinitierade själar dömer efter det senaste intrycket. Ett elakt ord uttalat av någon idag får oss att glömma de många goda gärningar, vi har observerat hos samma person under många år. En vänlig gest får oss att lita till en människa, vars förflutna liv inte gör henne värd att lita på. Oinitierade människor förmår inte ta i betraktande allt de vet om någon, som de skall döma. För dem har bara det allra senaste någon betydelse.

Fariséerna dömde på det viset. För dem var Jesus en syndare, därför att han bröt mot sabbatsbudet. Inte längre

än så tänkte de! Alla Jesu goda gärningar och undervisning hade glömts. Kan jag bilda mig en rätt uppfattning om en människa, om jag bara tänker på hennes lagbrott vid ett speciellt tillfälle och förlorar perspektivet över hennes personlighet i sin helhet?

Det finns människor, som bättrar sig utåt och nu lever i kyrkan i stället för att leva i världen som tidigare. Men deras själsmekanism har förblivit densamma. Därför bedömer de nu sina trossyskon efter vad som senast inträffat, istället för att döma världens människor så. Men deras tankeliv har ju förblivit skevt. De dömer till och med Gud efter detta kriterium; de prisar honom, då han ger dem något gott, och börjar att tvivla, när prövningen kommer.

Men du, min själ, får inte döma efter det faktum, att jag den senaste timmen har legat i tvångströja. Behåll hela livet och all dess räckvidd i sikte! Det finns något annat än det oändliga. Det finns det transfinala. Om jag drar en oändlig linje med början från en viss punkt, är dess värde oändligt. Men om jag från samma punkt drar två ändlösa linjer i motsatt riktning, så är detta transfinalt. Du är mer än evig, min själ, du är från Gud till Gud, och du återgår till honom, berikad av den mänskliga erfarenheten. "Och Gud såg på allt som han hade gjort, och se, det var mycket gott."¹ Först när du ser allt, kommer du att se hur bra det är. Den vackraste tavla är bara en formlös blandning av färger och meningslösa streck, till dess att den är fullständig. Den vackraste skulptur är bara ett stenblock, till dess att det får sin slutliga form.

Vänta, min själ, till dess att du åter är fri hos Gud! Då kommer du också att förstå meningen med tvångströjan.

Och förresten, om jag åter och åter igen får munkavle, så kommer jag kanske till sist att tycka om att ha munnen tilltäppt! Det lyfter mig ut ur ordens sfär, i vilken människan är en fånge. Predikanter är särskilt utsatta för frestelsen att bli pladdrare.

Ord, som först formades för att namnge omgivningens verkligheter, blir så småningom tömda på sin ursprungliga

betydelse. Efterblivna själar fortsätter att tillerkänna dem samma värde och respekt, som då de hade ett rikt innehåll. De inser inte, att de numera på ytan bara är vackra dockor, stoppade med halm.

Ordet "biskop" betydde ursprungligen en ledande pastor, den främste i tron, den man som gav sitt liv för fåren under tider av förföljelse. Numera är han en man med akademisk grad, vald av människor, som ofta inte är Guds barn själva. Så sent som före min arrestering hade alla våra ortodoxa biskopar utom en enda skrivit under på det, som de kommunistiska mördarna av kristna fordrade. De reformertas biskopar gjorde detsamma. Nu lovordar de kommunisterna och förråder sina egna får!

Så orden "präst", "pastor", "rabbin", "kyrka", "kristen", "jude", "troende", "tro", "religion", "konst", har fullständigt ändrat innebörd.

Det faktum, att jag nu har munkavle, ger mig i dag frihet att begripa den verklighet, som svarar mot ett visst ord.

Då Storbritannien började opiumkriget mot Kina, gav det kriget det sköna namnet "krig för fri navigation". Det orättfärdiga kriget mot boerna kallades ett "krig för samma tillgång för alla nationer till världens rikedomar". Nu torterar kommunisterna oss i det sköna namnet av en lycklig framtid för mänskligheten.

"Var människa vare . . . sen till att tala"², vilket betyder, att hon alltid borde besinna, huruvida varje ord har sin täckning i verkligheten. Min huvudförhørsledare heter Dulgheru, vilket betyder Snickare. Men det är bara ett namn. Han höll aldrig en hyvel i handen.

En av de överstepräster, som dömde Jesus, hette Hannas, vilket betyder "barmhärtighet".

O, min själ, välsigna kommunisterna, som genom att täppa till min mun befriar mig från ordens fåfänglighet och låter mig fatta verkligheten! Också detta med munkavlen har sin betydelse. Tack, gode Gud! *Amen*.

Synliga sår

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Nu har det gått några dagar, när jag inte kunde predika till er som vanligt. Den fysiska smärtan var alltför svår. Trots allt kände jag någon glädje i smärtan. Intill nu har man slagit och piskat mig. Nu har man för första gången torterat mig, så att synliga märken kommer att förbli på min kropp intill döden och kanske även därefter.

Jag brukade undra över hur det kunde komma sig att vår Herres uppståndna kropp bar märkena efter såren. Kan en uppstånden kropp se ut på det viset? Kommer vi att uppstå med reumatism, förvridna lemmar och deformiteter? Kommer den uppståndna kroppen att bära märkena efter de prövningar, som den genomlidit? Jesus nämnde om somliga, som skulle ingå i Guds rike med bara ett öga eller en hand¹.

Det var nödvändigt för honom att uppstå med märken på sin kropp, så att han så ofta som människornas synder framställdes inför Fadern skulle kunna visa sina sår, som han fått för att syndaren skulle kunna bli frälst.

Också jag är frälst genom detta hans offer.

Men kanske skall även mina ärr vara till hjälp? Mina böner för mina torterare kommer kanske att ha större verkan, om jag kan visa Fadern de sår, jag fått av dem? Om jag kan fortsätta att älska dem, om jag kan förlåta, varför skulle då Gud utesluta dem ur sin kärlek och inte förlåta dem?

Och förresten — kanske, kanske det finns en liten möj-

lighet, att jag en dag skall vara fri från fängelset och i den västliga världen. Då skall jag kunna visa varje tvivlande Tomas, som inte erkänner att kommunism blott är brottslighet i stor skala under ett ideals täckmantel, det som Jesus visade sin tvivlande apostel och övertygade honom med — sårmärkena!

Det finns en välsignelse i den tortyr, som jag har genomlidit. Vi måste tacka Gud för allt. Medan de torterade mig, kunde jag inte tänka. Bara ett ord blixtrade genom min hjärna: "Vi är bestämda därtill"² — alltså till att utstå lidanden.

Tortyren har åstadkommit vissa förändringar i min själ. Den har reducerat min längtan att komma till himlen. Vad för slags lycka skulle det vara för mig att sitta i frid och välsignelse i himlen, vetande att andra samtidigt håller på att torteras på jorden? Jag vill hellre räknas bland de få, om vilka Jesus talade, vilka är redo att lämna Abrahams sköte för att vara bland de plågade själarna och lindra deras smärta³. Min önskan är snarare, att Guds vilja skall ske på jorden liksom i himmelen.

Varför inte göra en himmel av vår jord, som Jesus lärde oss att bedja?

Jag längtar efter en jord fylld med rättfärdighet och rätt och kärlek; en värld, där även djuren skulle leva i paradiset och lejon lägga sig ned vid sidan om lammen, i stället för att uppsluka dem.

Då vi var fängslade under nazisterna, lade vi märke till hur fåglarna tycktes känna medlidande för människorna och hur de alltid hade en förkänsla av vad som skulle hända oss. Det fanns duvor på fångelsegården. De brukade komma till våra gallerförsedda fönster, och vi gav dem brödsmlor. Det var inte endast *en* människas föreställning — alla fångarna var överens om att de lagt märke till att duvorna före dagar av svåra prygelbestraffningar flaxade och slog vilt med vingarna samt utstötte varningsljud. De bönder, med vilka jag är fängslad, berättar mig vid våra kodsamtal, att deras hundar i förväg visste om de-

ras arrestering och inte kunde fås att tiga utan ylade hela natten, vilket de aldrig hade gjort förr.

I min cell finns det bara ett djur, ett spindel. Jag vet inte, hur den kunde komma ner i den underjordiska cellen. Men en dag var den där. Den passade på i ett ögonblick, då vakten öppnade dörren. Den vävde sitt nät. Vi blev goda vänner. Jag matade den. Jag talade till den. Jag hade lagt märke till att den var ovanligt orolig, dagen innan jag togs ut för tortyr. Det kan ha varit en tillfällighet. Jag vet inte. Men jag har den känslan, att den känner med mig. Vi borde i större utsträckning känna med djurvärlden och för både den och oss själva önska, inte att vi skall gå till Guds rike — den vägen kan vara alltför lång för en spindel — men att Guds rike skulle komma hit till oss, vilket vore mycket enklare. Jesus lärde oss att bedja om detta. Då skulle brottslingar och lejon och rävar mycket lättare komma in.

Då skulle den värld, från vilken vi nu kommer, tyckas oss som den plats, där vi levde som larver. I dagens lidande är vi kokonger. En dag skall vi vara fjärilar. Vi skall kunna flyga från en stjärna till en annan, men inte heller glömma vår egen planet. Änglarna steg upp och ned mellan himmel och jord på Jakobs steg. Alltså finns det en steg, som förenar jorden med Gud. Ibland går vi upp. Men sedan stiger vi ned igen. Det är ingen skillnad, ty det kommer att vara på jorden som i himmelen. De, som hör Kristus till, kommer då att vara honom lika. Att vara med dem, kommer att vara som en samvaro med Guds Son själv.

Mitt största bekymmer är nu att kunna göra jorden till ett paradiset och inte att själv gå till ett himmelskt paradiset. Detta innebär en kamp i varje livssfär för att nedgöra den röda draken och alla det apokalyptiska vilddjurets övriga manifestationer.⁴

Kära bröder och systrar, jag vill, att ni skall kämpa för rättfärdighetens och kärlekens triumf, det vill säga för Kristi seger på jorden; men kom ihåg, att det alltid är lät-

tare att kämpa för en princip än att leva upp till den! Välj inte den lätta vägen, utan tag korsets väg! Förbli inte själva orättfärdiga och utan ömhet, medan ni kämpar för rättfärdighetens sak! Ikläd er Kristus och alla hans dygder, och kämpa sedan!

Det är inte bara jag, som sitter fängslad. Ni är alla i ert syndiga jags fängelse, i era felaktiga och begränsade föreställningars fängelse. Låt Jesus befria er från dessa! Då skall ni kunna kämpa och nå ert syfte.

Jag är så glad, att jag har kunnat tala med er igen i natt efter ett kort uppehåll.

Som jag sade er, så upplevde jag en svag och flämtande glädjens låga även de där dagarna, därför att jag tänkte på värdet av märkena efter tortyren. Men tro inte, att jag är en hjälte och att jag inte gjorde annat än visslade och log, när jag plågades svårt! Det var snarare en tid av djup depression. Jag kunde inte bedja. Jag kunde inte känna Guds närvaro utom i mycket korta glimtar, som varade kanske bara en sekund.

Sårmärkena är en välsignelse. Depressionstiden var en välsignelse, den med. Den lärde mig, hur fruktansvärd evigheten utan Gud måste vara. De där dagarna utan känsla av hans närvaro blev vardera tusen år långa. Jag insåg, hur hemskt det skulle vara att behöva stanna kvar i helvetet med oförbätterliga brottslingar, som genom hela evigheten skulle svärja, förbanna och bara tänka onda tankar, som mina kommunistiska torterare gör. Gud förde mig till ett kommunistiskt fängelse, Gud lät mig genomlida tortyr och själens mörka natt, för att jag skulle förstå vad helvetet är och göra mitt yttersta för att undslippa det.

Mina bröder, sträva efter himlen, en himmel som också skall omfatta jorden!

Det finns en legend som säger, att en munk en gång lämnade sitt kloster för att hugga träd i skogen. I skogen sjöng en fågel från paradiset. Han lyssnade en stund på dess vackra drillar, avslutade så hastigt sitt arbete och återvände till klostret. Men portvakten var inte den vanlige.

Den här släppte inte ens in honom! Han uppgav sitt namn. Det var helt okänt. Han bad att få tala med abboten. En man kom, som han aldrig förr hade sett. Förgäves insisterade han på att han lämnat klostret för endast en timme sedan. Ingen kände igen honom. Till sist var det någon som mindes, att klostret bevarade en berättelse om en munk, som för århundraden sedan hade lämnat klostret för att hugga ved och som hade försvunnit spårlöst. Den himmelska sången av en fågel från paradiset, som hade tyckts vara endast några minuter, hade varat i århundraden efter jordisk tideräkning.

De dagar, under vilka ni inte har hört ifrån mig, har varit dagar av depression, men en depression fylld av djup innebörd. Det har funnits sällsynta ögonblick av glädje, då jag kunnat fatta värdet av de sår, jag har fått. Men till sist kom jag ur depressionen, ty jag hörde en sång från paradiset. Jag har i mitt liv hört musik av Beethoven och Bach, men hur fattig är den inte i jämförelse med den sång, jag nu hört!

Bröder och systrar, kämpa för att uppfylla jorden med denna himmelska sång! Glöm alla gamla sånger för denna: "*Schiru le-Adonaj schir chadasch!*" — "Sjung till Herrens ära en ny sång!" Detta är en uppmaning given åt änglarna. Lyssna bara! Ni kommer att lära er av dem. *Amen.*

Bintzea

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Idag kommer ämnet för min predikan att vara Sabina, min hustru, som ni och jag älskar. Vi kallar henne alla Bintzea.

Om Rut och Ester kan utgöra ämnen till hela böcker i bibeln, varför skulle inte en predikants hustru kunna vara ämnet för hans predikan? Bintzea är älskad av Gud, och älskad av mig liksom Rut av Boas och Ester av Ahasverus.

Idag såg jag mig själv i en spegel för första gången på två år. Våra avträden skulle repareras, så vakterna tog oss till sina egna, och där fanns det en spegel.

Ett homeriskt skratt överväldigade mig, då jag tittade på mig själv. Jag brukade anses som en stilig man. Nu är jag mager, ful, med svarta månar under ögonen. Detta är alltså, vad som finns kvar av kroppens skönhet! Och en dag kommer jag att vara ännu fulare. Jag skall bli ett skelett med en dödskalle.

Då jag återkom till min cell, mindes jag en annan gång, då jag hade stått framför en spegel. Jag hade ofta tänkt på orden "Gud skapade människan till sin avbild, till Guds avbild skapade han henne", och jag hade undrat, vari vår likhet med Gud består. Jag kunde inte finna ett tillfredsställande svar. En dag stod jag alltså framför en spegel och frågade mig återigen frågan: "Vilket av mina drag svarar mot ett drag hos Gud?" Min hustru, som hade någon intuition av vad som försiggick i mitt sinne, kom sakta och ställde sig vid min sida. Och då förstod jag ge-

nast. "Gud skapade människan till sin avbild . . . till man och kvinna skapade han dem."

Vår likhet med Gud består i föreningen av de båda könen. Därigenom blir vi "skapare", upphov till en avkomma, så att säga ställföreträdande skapare. Vi får förmågan att skapa eviga varelser, liksom Gud skapade Adam och Eva.

Den ogifte har också en partner av motsatt kön i den andliga världen, flickorna sin *animus*, männen sin *anima*, som Jung kallar dem — deras idealiska motpart, som de aldrig har träffat och med vilken de aldrig skulle kunna förenas. Men livet är oändligt. De kommer att förenas!

Bintzea är den, som genom sin förening med mig har gjort mig mer lik Gud. Fastän jag var omvänd före henne, så är det henne jag har att tacka för att jag är en kristen idag.

Jag minns fängelsedagarna med henne under den nazistiska tiden. Då möttes vi varje dag i korridoren och kunde promenera tillsammans. Jag minns, hur hon vid ett annat tillfälle, då jag arresterades, begärde att få fängslas tillsammans med mig.

Så kom kommunisterna till makten. En högt uppsatt ortodox prelat, kommunistbulvan men min personlige vän, hade varnat mig med att beslut hade fattats beträffande mitt fängslande. Jag hade en möjlighet att fly. Skulle jag använda mig av den eller inte?

När jag sökte råd av min hustru, svarade hon: "Om du flyr, hur skall du då någonsin kunna predika igen över texten: 'Den gode herden ger sitt liv för fåren. Men när den lejde ser vargen komma, överger han fåren och flyr, eftersom han icke är herde och fåren icke är hans . . .?'"²

Trots detta var jag frestad att fly. Då fick jag en dag besök av en pastor, för vars omvändelse Gud hade brukat mig. Han hade varit alkoholist. Jag fann honom drucken på gatan, men han vägrade mig att hjälpa honom hem. Så jag fick följa honom från bar till bar för att tala med honom. Då han följande dag vaknade upp från berusningen,

var han en ny människa. Och nu påminde han mig om detta. Under vårt samtal upprepade han åter och åter igen: "Vad som slog mig mest av det du då sade mig, var versen: 'Fly för ditt livs skull; se dig icke tillbaka!'"³

Då han lämnade oss, frågade jag min hustru: "Var inte hans ständiga upprepningar en fingervisning från Gud, att jag måste rädda mitt liv genom att fly?" Hon svarade: "Jo, du måste rädda ditt liv! Men var och en som räddar sitt liv i denna världen, kommer att förlora det. Den, som förlorar sitt liv, skall vinna det."

Därför beslöt jag att stanna. Jag sörjer inte över det.

Vad jag sörjer över är att jag kidnappades från gatan av den kommunistiska polisen. Om den hade tagit mig från mitt hem, skulle jag ha kunnat be henne om förlåtelse för att jag så ofta varit småsint mot henne.

Nu förvånar jag mig ibland med att istället för "Jesus, hjälp mig!" säga "Bintzea, hjälp mig!". Hon är så lik Jesus. De, som var Paulus' efterföljare, följde Jesus. För de sjuka var det detsamma, om de vädjade till Jesus själv eller till hans apostlar om hjälp. Helbrägdagörelsen var densamma. En dag kommer de kristna att likna Jesus. Att tala med dem skall vara som att tala med Frälsaren. Det behöver inte ens vara fel att säga "Bintzea, hjälp mig". Sådant skulle ha ansetts helt riktigt, om hon hade varit hos mig. Men nu, i min trånga cell, är jag fri från rummets begränsning. Det existerar inget nära och fjärran. Varför skulle jag inte vädja till henne? Alla goda människor från alla tidsåldrar är nära varandra och kan hjälpa varandra. Det är sannolikt från denna de kristnas erfarenhet i svårt lidande under de första århundradena, som bruket att anropa helgonen uppstod, med allt vad detta innebär av värde eller skada i senare tider.

Bintzea visste inte vad det var att undvika faror. Hon uppmanade mig att öppet tala emot kommunisterna vid den kultkongress, som de hade sammankallat i vår parlamentsbyggnad.

Då jag en gång för henne citerade ett ordspråk från

Kambodja: "När två elefanter slåss, bör myran gå åt sidan", skrattade hon och sade: "Jag är inte från Kambodja, jag är rumänska! Vi här ett eget ordspråk: 'En liten hund kan välta en stor vagn.' "

Var kan hon tänkas vara nu? Troligtvis i en fängelsecell någonstans i närheten av mig. Jag hörde en kvinna skrika. Jag skulle ha kunnat svära på att det var hennes röst. Jag såg henne nyligen i anden. Hon blödde, som om hon hade blivit svårt torterad.

Medan jag grät över att se henne på det viset, kom tanken till mig: det är skrivet, att "Jesu, hans Sons, blod renar oss från all synd"⁴. Men var är Jesu blod? Var kan jag finna det för att renas från min synd? Jesu förhärligade kropp hade inget blod. Herren använde i stället för det vanliga judiska uttrycket "kött och blod" (*basar vedam*) orden "kött och ben"⁵. Blodet, som flöt från honom under spöslitningen, av törnekronan och korsfästelsen, finns inte längre, liksom blodet av alla dem, som dött, under tidernas lopp har genomgått naturens tusende förvandlingar och inte existerar någonstans.

Men var är då Kristi blod, som kan frälsa mig från synden? Jag fruktar, att det Jesu blod, om vilket vissa präster och pastorer predikar, snarare liknar det konstgjorda blod, som används i filmstudios för våldsscener och som bara utgör kemikalier, målade på skådespelarens ansikte.

Namnet Kristus kan användas i två betydelser. Det kan betyda både den historiska personen för tvåtusen år sedan, och den mystiska kropp, varav den förhärligade Jesus är huvudet och vi alla kroppen.⁶ Kristus blöder ännu alltjämt. Det har aldrig funnits en dag i historiens lopp, när inte åtminstone en lem av denna mystiska kropp har blött. Deras blod är Kristi blod. Allt i dem hör Kristus till. Och de uppfyller i sitt kött vad som fattas av Kristi lidanden⁷. De upprepar offret för beständigt, och därför är det hans blod, som alltjämt renar.

Vi har skeva tidsbegrepp ifråga om vad som händer. När vi åker tåg, har vi det intrycket, att byarna och stä-

derna passerar oss. Vi säger, att en station har passerat och att den följs av en annan. I verkligheten existerar alla städerna samtidigt. Det vi ser är en illusion, framkallad av våra sinnen. Så vårt sinne, som begränsas till tiden, ser vissa historiska händelser, som om de hörde till det förgångna, och andra, som om de hörde till framtiden. Verkligheten är, att det endast existerar ett evigt "nu", vari den blödande Jesus på Golgata är lika verklig idag som för två-tusen år sedan. Och martyrernas blod före Jesus och under alla århundraden, det hör detta eviga "nu" till.

I perspektivet av detta väldiga, eviga "nu", finns det också en liten punkt, där jag skall få se Bintzea igen och där ni skall få möta era kära i evig glädje. Godnatt, Bintzea! Må Gud ge dig frid!

Bröder och systrar, låt oss älska våra hustrur och våra män, såsom Kristus älskade oss och utgav sig själv för oss!

"Om saltet mister sin sälta, hur skall man då återställa dess sälta?"⁸ Salt är natriumklorid. Saltmolekylen kan förlora en av sina atomer. Då upphör det att vara salt och förlorar sin sälta. Det kan bli salt igen, om det bara vill förena sig med en ny atom. Ingen mänsklig varelse är förlorad, så länge han har någon som kan undervisa honom, så att han blir "saltad" därmed. Nu, då de bästa av era andliga lärare är i fängelse och ni har så många opålitliga, som har kompromissat med kommunismen, är det kanske er hustru eller man som kan salta er bäst. Profitera av den möjligheten, så länge ni har varandra! *Amen.*

Mitt livs offer

Jaså, här är ni nu igen, mitt livs offer! Godkväll! Jag vet ingenting, som renar själen så väl som en uppriktig diskussion ansikte mot ansikte med er.

Jag tror, att sanningen kan återfinnas inte bara i bibeln. Jag tror, att jag kan lita lika mycket på en bok med aritmetik, inom dess eget område, som jag kan lita på bibeln. Jag tror också på Shakespeare. Liksom Skrifterna lär en allt en människa kan veta om Gud, så lär Shakespeare en det mesta en människa kan veta om den mänskliga karaktären. *Romeo och Julia* kan till och med ses som en allegori av kärleken mellan Frälsaren och hans Brud, liksom vi finner en allegori i Salomos *Höga visa* och i hinduismens *Bhagavad Gita*.

Det finns dock två saker jag undrar över beträffande Shakespeare. För det första: varför beskriver han inte kristna karaktärer? För det andra undrar jag, om uppträdandet av Hamlets fars vålnad och närvaron av den mördade Banquo vid Macbeths bord representerar fiktion eller verklighet. Jag har alltid känt mig dragen att betrakta dem som en verklighetsskildring.

I det nazistiska fängelset var jag tillsammans med en mördare, som förnekade sitt brott. Åklagaren placerade honom i en ensamcell, vars väggar täcktes med dussintals bilder av offret. Mördaren bankade på celldörren, bekände allt och bönföll om att man till varje pris skulle avlägsna bilderna. Vad som för oss andra bara var en bild, uppväckte i honom en verklighet, som var hos honom i cellen.

Nu upplever jag samma sak. Natt efter natt kommer ni! Men jag bankar inte på dörren. Jag vill inte undfly era anklagelser. Försök inte skrämma mig genom att cirkla runt mig i denna vansinnesdans och peka på mig med era skelettfingrar!

Också jag kan dansa! Och ni vet, att min dans är mer effektiv än er, liksom Mose underverk var större än de egyptiska trollkarlars, som var hans motståndare.

Ni dansar! Även jag vill dansa och sjunga den sång, som Jesus sjöng, när han dansade. Ha, ha, ha! Ni vet inte ens, att han dansade? Lyssna till mina ord av besvärjande innebörd, medan jag dansar — ord, som jag har lärt mig av honom:

"Ära vare Fadern! Amen.

... Ära vare Nåden! Amen.

*Ära vare den Helige Ande: Upphöjd vare Du, den Helige:
Välsignad vare Din härlighet! Amen ...*

Jag ville äta och bli äten! Amen.

Jag ville lyssna och bli lyssnad till! Amen ...

Några dansar! Jag ville spela; dansa ni alla! Amen ...

Talet Åtta lovsjunger tillsammans med oss! Amen.

Talet Tolv dansar i höjden! Amen.

Allt i höjden deltar med oss i dansen! Amen.

Den som inte dansar, vet inte, vad som hända skall! Amen.

Jag ville fly och jag ville stanna! Amen ...

Ingen plats finns för mig — och jag har platser! Amen.

Något tempel har jag inte — och jag har tempel! Amen.

En lampas sken är jag för dig, som skådar mig! Amen.

En spegel är jag för dig, som lyckas förstå mig! Amen.

En dörr är jag för dig, som knackar på mig! Amen.

En väg är jag för dig, vägfarare! Amen ...

Ge mig något igen för mitt dansande (om ni kan!

Varför kan ni inte? Ha, ha, ha, jag skrattar åt er!)

*... Om du visste vad det är att lida, så skulle du ha
kunnat undslippa lidandet!*

Lär dig att lida, och du skall slippa lida!"¹

Varför kryper ni och gömmer er i ett hörn? Kom, jag önskar inte skrämma er! Jag älskar er allesamman! Hör nu, låt oss tala ut med varandra!

Javisst, jag dödade många av er! Några av er dödade jag, medan ni ännu var ofödda. Ni skulle ha blivit ett hinder för mitt själviska liv. Jag tillät er inte att födas. Nu förstår jag gynekologen, som bad mig att döpa honom, därför att han hade nattmaror på grund av de många barn, som han hade dödat.

Ni har lärt er bibelns ord: "Syndens lön är döden"² och ni hotar mig med dessa. Det kan hända, att ni känner till bibeln. Det gör djävulen också. Men jag skulle inte vilja kalla honom teolog. Det är inte ni heller. Så enkelt är det inte! "Den som dräper skall stå till svars inför domstolen."³ Hörde ni? Mördaren är inte förlorad! Han är bara i fara. Han kommer att bli dömd, vilket inte betyder att han kommer att straffas. Han kan bli benådad, också! Jag kan för Domaren förklara, att jag har dåliga arvsanlag — eller kanske han kommer att uppenbara detta för mig! Jag kan förklara för honom min felaktiga uppfostran, min dåliga omgivning, mitt vanvett. Han kommer att veta, hur många djävlar som lösts ur sina kedjor för att slåss mot mig. Med allt detta i beaktande kan jag fortfarande komma att bli frigiven.

Och ni, med vilka jag har begått äktenskapsbrott — är inte ni lika skyldiga som jag? Varför kastar ni sten på mig? Eller ni, som varit helgade och aldrig syndat i detta avseende, därför att ni var impotenta eller fula eller aldrig hade tillfälle till det! "Var och en som med begärelse ser på en annans hustru, han har redan begått äktenskapsbrott med henne i sitt hjärta."⁴ Och ni, kvinnor, dra nytta av Jesu särskilda godhet mot det kvinnliga könet, vilken avhöll honom från att tala strängt emot kvinnor, som ser på en man med begärelse! Försök inte vara rättfärdiga tillsammans med mig! Och citera inte bibelverser för mig!

Vi är alla likadana. Och det öga, som måste tas ut och kastas ifrån oss, är bara det högra, det, som dömer hand-

lingar efter rätt och moral, utan att veta, att livet har sina egna lagar och att livets Andes lag — som helt enkelt godtar livet med alla dess invecklade problem — gör oss fria från denna syndens och dödens lag.

Jag påminde Jesus en gång om att Luther hade kallat Kristus den störste lögnare, menedare, tjuv, äktenskapsbrytare och mördare, som mänskligheten någonsin känt. Inte i den bemärkelsen, att han hade begått dessa synder, utan därför att han tog dem på sig. Jag frågade Jesus: "Accepterar du denna anklagelse?" Och jag hörde ett definitivt svar: "Ja, allt utom äktenskapsbrottet!" Då var jag viss om att detta inte var hans röst. Jag kan inte tro, att han har mer omsorg om dem, som försummar sina föräldrar eller lurar sina arbetsgivare eller skvallrar eller stjälar, än om dem, som upplever en kärlekshistoria. Portia sade i *Köpmannen i Venedig*: "Barmhärtigheten känner inga gränser." Det är inte svårt för Jesus att på sig själv ta också synden av våra äktenskapsbrott.

Och här är ni nu, ni många tusenden, som har lyssnat till mina predikningar och läst mina böcker! Ni, som kommer från många religioner och traditioner, anklagar mig för den största av synder, kätteriet! Alla andra synder är ett intet i förhållande till denna, förvrängningen av Guds ord. Är jag skyldig till detta? Vad är sanning? En gång ställde jag mig upp för sanningen. Här är jag inte riktigt säker på den längre. Jag har piskats av många stormar. Roms hav verkar tilltalande på mig med sin prestige, och jag förvånas över att jag kunnat vara något annat än katolik. Är adventismen den verkliga sanningen? Det finns hundratals texter, som lär oss att hålla sabbaten, men inte ett enda bud om söndagen! Jag ser skönheten i den ortodoxa traditionen, lugn och djup som Stilla havet. Vilket samfund är det rätta? Vilket är kätterskt? Vad hade jag bort predika? Jag är jag och ingen annan. Kanske protestantismen, där var och en själv upprättar sitt personliga förhållande till Gud, är sanningen? Då är jag inte en kättare! Varje människa en Abraham i personligt för-

hållande till Gud — det är slutsumman av protestantis-
men. Vad är det för fel i det?

Det jag kände till, det predikade jag. Och jag struntar
i era anklagelser. "Jag följer den väg, som de kallar sekt,
och tjänar så mina fäders Gud", sade Paulus,⁵ då han an-
klagades, liksom ni nu anklagar mig.

Varför är ni alla så arga på mig? Vad har ni förlorat,
genom att jag syndade så svårt mot er? Sackeus stal kanske
hundra dinarer från en människa, med vilka han i varje
fall inte skulle ha kunnat göra så mycket. Men han ångra-
de sig och gav tillbaks fyra gånger så mycket till honom.
Nu hade den man, som han hade felat mot, fyra hundra
dinarer — tillräckligt för att öppna en liten affär! Kristus
kallas i den hebreiska texten av Jesaja 53 för "*ascham*",
som inte bara betyder "ett offer för synden" utan också
"en återupprättelse". Åt alla er, av vilka jag har rövat nå-
got från detta förgängliga livet, kommer han att ge evigt
liv. Åt alla er, som jag har orenat med min synd, kommer
han att ge renhetens vita klädnad. Åt alla er, som jag har
kommit att gråta, vill han ge en pärla för varje tår. Åt
alla dem, som jag har undervisat fel i tron, skall han ge
sanningen själv.

Finns det inga skäl, som förmår lugna er?! Kan ingen-
ting hejda er från att hemsöka mig? Jag förstår nu, att för-
nuftsskäl inte kan övervinna känslan av skuld. Skulden gör
en människa galen. Argument kan inte hjälpa en galning.

För många år sedan brukade man bränna kristna på bål.
De hade det åtminstone varmt. Vi här skälver av köld i våra
celler. Och inte desto mindre badar jag i svett, när jag ser
er och hör hur ni skränar åt mig.

Och nu är även du här, Moses! Jag visste nog om dig,
att du var den förste dörrvaktaren till det allra heligaste!
Även du säger mig, att jag har brutit mot lagen, och att
jag därför blivit oren och inte får komma in.

Du talade på det viset till Luther, antar jag? Han upp-
eggade människor att mörda judar och vederdöpare och
katoliker. Han var en galning. Han måste gifta sig med en

nunna. Erasmus av Rotterdam gratulerade honom till giftermålet och sade, att han fann det naturligt. Vad annat skulle han ha kunnat göra? Hon var havande i sjätte månaden. Och vet ni, vad Luther lärde? "Om ni möter Moses så döda honom!" Zenbuddismen säger samma sak: "Om ni möter Buddha, så döda honom!" Jag är inte rädd för dig, Moses! Du får inte lov att stå i vägen för mig! Jag kommer att bekämpa dig, och jag kommer att gå in!

Motsäger du mig med lagens tavlor? Men slog du dem inte själv i stycken? Paulus slog dem också åter i stycken. Skrev han inte, att stentavlornas tid är slut⁶?

Jag har ett svagt minne av att något kyrkokonsilium såsom kätteri brännmärkte antinomianismen, läran att den moraliska lagen inte längre gäller. Men just nu är jag inte särskilt intresserad av kyrkokonsilier och deras beslut.

Jag behöver förlåtelse! Jag behöver bli rättfärdiggjord! Jag behöver frid, oberoende av vad jag har gjort i det förflutna! Det förflutna är förgånget. Jag lever i det närvarande och i framtiden, och det förflutnas vålnader har inte lov att hemsöka mig. Inte heller har ni lov att tortera mig genom att ställa fram mina synder i förhållande till budorden. Ni själva respekterade dem inte! Vilken rättighet har ni att spela moralister med mig?

Ni kretsar omkring mig igen och skriker åt mig?

Jag kan skrika, jag också, och det kommer jag att göra, trots att jag vet, att jag kommer att sättas i tvångströjan igen. Ja, jag skriker: "Ingen synd är min! All synd hör Jesus till! Det är han, som har begått dem alla! Fråga honom, och han kommer att bekräfta det! Om ni inte kan förlåta mig mina synder, om ni är så ondskefulla, att ni vill tortera mig varenda natt i min hjälplöshet — förlåt då åtminstone mina synder till honom, som har tagit dem på sig! Förlåt mina synder till Jesus! Om ni inte förlåter honom, kommer han inte att förlåta er! Och glöm inte, att han har makt att kasta er i ett evigt helvete!"

Och nu mitt sista skrik: "Ja, jag har mördat, jag har begått äktenskapsbrott, jag ljög, jag var en kättare, men Jesu

Kristi blod har renat mig från alla mina synder och kan rena er också! Då kommer ni att bli goda och inte längre plåga dem, vilkas offer ni har varit. Ut! Ut! Jag är döpt! Jag är tvagen ren i Jesu blod!"

Vakten har redan satt nyckeln i låset. Nu blir jag försedd med munkavle igen. Men klockan slår en timme efter midnatt. Är det en tillfällighet? Är detta den timme, när ni måste avlägsna er? Men det kan inte vara bara så! Jesu Kristi blod har besekrat er. Jag ser er inte mera.

Under det att man sätter på mig tvångströjan, innan jag får munkavle, skriker jag ut till er mina sista ord: "Ni torterade mig så mycket, därför att ni sannolikt är fruktansvärt torterade själva! Helgon ber för dem, som har gjort dem till sitt offer, i stället för att kasta smuts på dem! Jeanne d'Arc ropade, då hon såg den katolske biskop närma sig, vilken hade dömt henne till döden: 'Akta er, så att flammorna inte hotar ert liv!' Ni är inte frälsta! Tro på Jesu Kristi blod! Det kommer att befria er från synden!"
Amen.

Ani-ho

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Sann kunskap om någonting betyder en förening så innerlig med det man känner, som den förening som uppleves i den äktenskapliga förbindelsen. Den som tillägnar sig kännedomen, det man vill lära känna samt själva tillägandet blir till *ett*. Man glömmer, att man själv och ens partner existerar. Man upphör att tänka — men ens väsen uppgår helt i famntagets innerlighet.

Det är kanske i den bemärkelsen, som Meister Eckehardt, den store tyske mystikern, sade, att eftersom den kristne måste överge allt, så måste han också överge Gud. Så länge, som man fortfarande är medveten om att ha en Gud, har man ännu inte blivit *ett* med honom.

Den människa, som tänker och diskuterar om sanningen, visar genom detta, att hon inte besitter den. Var och en, som mött Kung Sanning och känt hans glödande kyss, söker inte längre sanningen, talar inte om sanningen utan *är* dess förkroppsligande. Kristus är då inte längre målet för våra tankar. Man är själv en manifestation av hans person. Istället för att likna Kristus, identifieras jag med honom. Han är världens ljus. Jag är världens ljus. Samma ljus.

Sankta Gertrud bad: "Jag är du. Du är jag. Jag är inte du, du är inte jag. Jag och du, vi är en ny skapelse: ett jag-du."

Innan jag sattes i det underjordiska fängelse, där jag nu är, stod jag en gång vid fönstret till min fängelsecell och

ropade: "Herre, var är du?" Jag hade knappt uttalat det sista ordet, förrän jag såg min hustru komma in på fängelsegården tillsammans med Bianca och en annan syster för att fråga fängelsedirektören, om jag var i det fängelset. Jag hade ropat på Herren. Tre systrar hade kommit! Sedan dess har jag gjort det till en vana att identifiera dem och alla sanna Guds barn med Herren själv, och jag vet, att detta inte är en fantasi.

Jesus själv identifierar sig med oss. "Vemhelst som har givit mat eller dryck eller kläder eller i fängelset besökt en av dessa mina minsta bröder, har gjort det mot mig."

När Jesus mötte Saulus av Tarsus, frågade han honom: "Saul, Saul, varför förföljer du mig?"² Men faktum är, att Saulus aldrig hade förföljt Jesus. Han hade bara förföljt lärjungarna. Men Jesus vet inte av någon skillnad mellan sig själv och sina lärjungar. Då han talar om sina lärjungar, använder han inte tredje personen. Han säger "mig". Han vet, att jag är han. Och varje kristen borde veta sig vara identisk med Kristus, en del av hans mystiska kropp.

Så många människor har hjälpt mig under livets gång. Jag ser den Allsmäktiges arm i alla de armar, som kärleksfullt lagts om mina axlar, så ofta jag har varit betryckt. Gud och den troende, goda själen är *ett*. Se en troende själ, och ni ser Herren själv!

Våra biblar översätter Jes. 48:12 med orden: "Jag är det; jag är den förste, jag är ock den siste." De hebreiska orden lyder: "*Ani-ho ani harischon af ani haacharon*", vilket betyder i ordagrann översättning: "Ett 'jag-han' (en förening mellan mig och honom) är det första, och ett 'jag' (vilket är blott jag) är det sista."

En gång letade jag efter den presbyterianske pastorn i en viss stad. Jag gick till kyrkan, men vaktmästaren där sade mig, att han bodde en bit därifrån. Några pojkar lekte på kyrkogården. Då de hörde vårt samtal, erbjöd sig en av dem att visa mig pastorns bostad. Under vägen frågade jag honom, om han trodde på Kristus. Pojken, som var fjorton år gammal, svarade beslutsamt: "Nej!" Jag frågade honom

varför. Han svarade på sitt barnsliga sätt: "Jag tror, att om Gud lät den där gode och milde och kärleksfulle Jesus komma till Palestina för tvåtusen år sedan — på vilken vi bör tro — så borde han också ha låtit någon liten Jesus ha kommit till varje generation och varje ort, så att vi genom att se på denne lille Jesus skulle kunna tro på den store Jesus. Men jag har aldrig träffat någon liten Jesus. Jag är ett fattigt barn. Min far är alkoholist och slår mig. Min mor är tvätterska och har inte tid med mig. Jag har aldrig haft en bra kostym. Ingen har någonsin köpt mig choklad eller karameller. Jag har inte ägt några leksaker. Om Gud är allsmäktig, varför lät han då Jesus komma bara en gång? En allsmäktig Gud skulle kunna göra många Jesusar! Då skulle det vara lätt att tro!" Jag frågade honom igen: "Men är inte din pastor en Jesus?" Svaret var lika bestämt som nyss: "Nej!"

Nu var vi framme vid pastorns hus. Pojken gick sin väg. Jag var ensam med pastorn. Jag talade med honom om Kristus. Det var ett ointressant ämne för honom. Då berättade jag för honom, vad pojken hade sagt. Pastorn utbrast: "Vilken idiot!" vilket jag helhjärtat kunde hålla med honom om — med den skillnaden, att jag ansåg en viss annan vara idioten.

Att vara en kristen betyder att vara en "*Ani-ho*", en "jag-han", en innerlig förening mellan en människosjäl och Kristus. Jesus sade till Filippus: "Så lång tid har jag varit hos er, och du har icke lärt känna mig, Filippus? Den som har sett mig, han har sett Fadern."³ På samma sätt kan en kristen säga till någon, som en längre tid har lärt känna honom: "Den som har sett mig, har sett Kristus."

Mänskligheten har i sin religiösa utveckling haft en period kallad animistperioden. Den primitiva människan trodde, att allting i naturen var besjälade. Vi har nu lämnat den perioden bakom oss, liksom småflickor slutar att leka med dockor vid en viss ålder. En kristen ser saker och ting på ett realistiskt sätt och överlåter dockorna till barnen.

Dockor görs av plast. De har inget förstånd. Det är

meningslöst att tala till dem och sätta på dem kläder. Den himmelske Konungens Brud har inte sitt sinne belamrat med någon föreställningsvärld. Hon ser den nakna verkligheten rakt i ansiktet. Vi kristna har ropat ut vår smärta åravis utan att få något svar. Så många av Herrens vingårdar har förintats. Herren har dolt sitt anlete för oss.

Liksom vildarna bakom varje träd och i varje sten ser andar, så är det vår sjukliga föreställning, som i vårt sinne framkallar Jesu närvaro. Några ser honom i brödet och vinet vid den heliga Nattvarden och tror, att en transsubstantiation har ägt rum — eller åtminstone en konsubstantiation, som lutheranerna uttrycker det. Vi vill inte gärna tillstå, att den himmelske Konungen inte är där. Vi ropar förgäves, liksom han ropade förgäves: "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?"

Han är bakom skiljemuren, som vi själva har skapat mellan honom och oss genom våra synder. Bakom muren är änglarna. Endast kallt ljus kommer från stjärnorna, och mörka tankar får håret att vitna.

Det är så kallt i cellen! Jag är nästan stelfrusen. Den enda levande varelse jag en kort tid hade som sällskap, en spindel, frös ihjäl. Jag lever i ett kallt universum.

Den enda plats, där det fortfarande finns liv, är djupt inom mig. Men är inte han där? Är det inte sant, att Den, som jag söker förgäves i den yttre världen, bryter tystnadens is inom mig; att Kristus och Gud är i mig, att min röst, mina viskningar eller mina skrik, som får vakterna att vidta åtgärder mot mig, är deras viskningar och deras skrik?

Kristus har lovat, att han vill komma och ta sin boning i dem, som håller hans bud. Jag höll dem inte helt och hållet, men han kom i alla fall. Han är mycket mer generös än sitt eget ord! Eller kanske är det så med honom, att vår ånger över att inte ha hållit hans bud är detsamma som att hålla dem?

Kanske finns det något annat också. Jag tror, han måste ha haft det långtråkigt i sin tomma himmel! Jag är hans

riktiga himmel! Himlen är ingen himmel för honom utan mig och andra som jag. Och så kom han! Ja, han kom!

Jag är en *Ani-ho*. Detta ger mig en oerhörd kraft att göra det goda. I mig är den levande Guden.

Liksom aposteln Petrus ville jag utropa: "Herre, det är gott att vi är här!"⁴ Det är mycket bättre med dig här i fångelset, än när jag stod i predikstolen. Då predikade jag så många predikningar och skrev så många böcker om dig, att du blev mig en vana. Jag talade och skrev så lätt om den kristna tron, att jag inte behövde bry mig om dig själv.

Och så förde du mig till bergets topp, det vill säga till denna underjordiska cell. Här lärde jag mig att tiga av både dig och dem, som nu roar sig med att sätta munkavle på mig, även om jag inte skriker. Då inträffade det förvånansvärda, den mystiska föreningen, förverkligandet av *Ani-ho*.

Sök att uppnå detta, mina kära trossyskon! *Amen*.

Sjuk av kärlek

JESUS!

I ett luxuöst sovgemak, prytt med blommor och i ett konungsligt palats — en ganska teatralisk bakgrund för en kärlekshistoria — väntade bruden i Höga visan på Salomos ankomst.

Vi är sjuka av kärlek till dig i våra fängelseceller!

Hon var omgiven av tärnor, som passade upp på henne. Vi är endast omgivna av hat och ondska. Varje dag smäddar och slår och torterar man oss. Det är årtal sedan jag träffade en människa, som älskade mig, eller ens hörde ett enda vänligt ord.

Jesus, spring över bergen, som skiljer oss åt, och kom dina älskade till mötes! Vi förgås! Vår andes flämtande låga kvävdes för länge sedan inom oss. Vi har inte din heliga Bok. Våra ögon gråter dag och natt.

Är det rätt, att Den, som ropade "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?" som själv var förtrogen med ensamhetens ångest, skall överge oss?

Jesus, ett förkrossat hjärta ropar efter dig! Jag är trött! Ge mig vila och ro! Du, som förmår förvandla ett helvete till ett paradys, du, som genom det enda ordet "Jag vill" gjorde en spetälsk ren, ge mig frid! Salomo försåg sin brud med uppvaktande tärnor. Ge mig änglar att omges av, men — jag ber dig! — änglar som jag kan se, inte änglar vilkas närvaro jag alltid måste inbilla mig!

Till för några veckor sedan hade jag åtminstone den trösten att kunna föra själar till dig genom att knacka evange-

lium i morsekod genom väggen. Vakterna kom på mig. Och nu har de tömt cellerna på min högra och min vänstra sida. Mitt liv har blivit fullkomligt meningslöst. Jag sitter och väntar på att detta meningslösa liv skall förflyta, vilket består av att äta förorenad soppa två gånger om dagen och av att uthärda enformig prygel. Inte ens den har längre "nyhetens behag". Torterarna har ingen fantasi. Den plåga, de utsätter oss för, är alltid densamma. Den är dessutom meningslös, ty jag har glömt allt och skulle inte kunna avslöja några av den underjordiska kyrkans hemligheter, ens om jag ville.

Vad människor söker mest i religionen är att tillförsäkra sig ett evigt liv. Jag för min del skulle önska att bli kvitt mitt eget jag och att bli "du". Om jag ligger sjuk av kärlek och väntar på att du skall komma, så är det inte i det hoppet, att du skall ge evigt liv åt mitt jag, som jag avskyr, utan att du skall ta det ifrån mig. Då kommer det att i mitt ställe finnas någon annan, lik dig, full av nåd och sanning.

Förr brukade jag i timmar grubbla över vad jag skulle göra, om jag vore kung, tiggare, en miljonär, en kvinna — vad jag skulle göra, om jag vore påven eller ett statsöverhuvud.

Nu drömmer jag mer och mer om vad jag vill göra, när jag är som du. Måste jag då få lida igen, till och med värre än nu? Du hade en himmel och lämnade den, ty på ett dammkorn i ditt oändliga universum fanns det en liten varelse, människan, och denna varelse led. Tänk, om det skulle bli lidande eller uppror igen någonstans i det, som felaktigt kallas universum (jag skulle snarare vilja kalla det pluriversum; det är så stort och innehållsrikt)? Då skulle jag känna som du och komma för att lida för dem, som hade varit upproriska. Jag skulle bära andras svagheter och ta deras sjukdomar på mig. Jesaja profetia skulle syfta på mig också¹.

Jag var en gång din lärjunge. Sedan blev jag en arbetare i din vingård. Det finns tre grader i det kristna livet, liksom i varje yrke och inom frimureriet. Från att ha varit en lär-

junge och arbetare avancerar man till den högre graden. Jag måste liksom aposteln Paulus bli "en erfaren byggmästare"².

Ve de lärjungar, som aldrig blir arbetare, och ve de arbetare, som aldrig blir mästare! De är att likna vid ständiga studenter som aldrig får sin doktors- eller ingenjörsglad. Vad är det för mening med att vara violinist, om man inte försöker bli virtuos mästare?

Så du har alltså tagit mig till fångelset för att göra en mästare av mig! Men under det att lärjungarna dansar efter arbetsdagens slut, och under det att arbetarna sover, så stannar mästaren uppe sent om natten för att planera det framtida arbetet och ombesörja allt som behövs. Mästare har ingen ro! Kommer jag själv någonsin att få ro?

Nej, jag kan inte bli som du, om jag fortsätter att tänka så här! Var det genom att tänka, som du blev en smärtornas man? Eller skedde det på det enklaste sättet, genom att du accepterade Faderns vilja med dig?

Den katolska kyrkan säger, att du har höga tankar om de skolastiska teologerna, att när den helige Tomas av Aquino färdigställt sin *Summa Theologica*, han hörde din röst från himlen säga: "Du har skrivit väl om mig, Tomas!"

Jag förmår inte godkänna någon enda av dem. De gjorde sanningen alltför slätstruken. Men naturligtvis kunde de inte känna till Heisenbergs teori om elementarpartiklarnas obestämbarhet. Måttenhetens beskaffenhet avgör det som mätes. Detta gäller inte endast för mikrofysiken. En av mig älskad Gud är annorlunda än en icke älskad. Mot den fromme bevisar du dig from, mot en ostrafflig man bevisar du dig ostrafflig.³

Det finns ingen absolut sanning. Sanningen är en riktvisare, inte ett uppnått mål. Sanningen om Gud är olika för varje enskild individ.

Hur som helst, de skolastiska teologerna gjorde skillnad mellan vad de på latin kallade *mens agens* (det aktiva sinnet) och *mens patiens* (det passiva sinnet). Det aktiva forcerar dalar, höjder och djup för att finna sanningen.

Det passiva ligger stilla, sjukt av kärlek, och låter liksom ett magnetband på sig inskrivas, vad det hör.

Under det att andra kristna går fram i striden, förblir mästarna, dessa med passiva sinnen, stilla i templets allra heligaste. De vet, att en Gud, som måste försvaras av mig, en Gud, vars heliga ark kan vältras av oxar, så att jag måste hålla fast den på sin plats, inte är värd namnet "Gud".

Du behöver inga försvarare! Du behöver inga beväpnade skaror med lansar för att försvara din sak! Vad du söker är tillbedjare i ordets högsta bemärkelse, det vill säga kärlekens människor, som älskar dig, orubbligt och rent, vad som än händer runt omkring dem.

Du söker själar, i vilka finns frid, ro, ståndaktighet, ty endast dessa kan spegla den himmelska härligheten.

Du var så högt älskad av Gud, därför att du oförfalskat speglade hans härlighet. Du fruktade inte för att bli en smärtornas man. Du tänkte inte ens på det! "*Ehjah ascher ehjah*", sade Gud till Moses.⁴ Detta kan översättas inte enbart som "jag är den jag är". Det kan också betyda "jag blir den jag blir". Om du är ett Guds barn blir du sakta men säkert det du blir, tack vare Faderns vilja och genom Andens lag. Källflödet blir en flod, ägget blir en fågel, knoppen en blomma, den levande kroppen ett lik, det lugna havet blir stormfyllt, det stormfyllda havet stilla. Det finns ingenting att grubbla över. Jag utvecklas mot "*Ehjah ascher ehjah*". Jag skall bli det, som lagarna i gudomsväsendet, varav jag har del, gör mig till. Larven blir det, som naturlagen gör den till.

Jag var också alltför aktiv! Då du inte fann andra sätt för att uppnå ditt syfte, ordnade du det så för mig, att jag skulle få kedjor vägande 20 kilo om vristerna, så att jag tvingas sitta stilla vid dina fötter som Maria i Betania.

Det aktiva sinnet återvänder alltid från sina jakter tomhänt, liksom Esau, under det att Jakob, det passiva sinnet, stannar hemma och kan köpa Esaus förstfödsrätt för en munfull soppa.

Stillhet och ro är ett motgift mot livets sorger. Det är

också ett motgift mot fängselivets sorger och en sköld mot fruktan för framtida lidanden.

Att slåss tillkommer dem, som ännu är fångade av denna världsfåfänglighet. I min underjordiska cell är jag som Moses på bergstoppen. Jag kan dock inte hålla mina händer uppsträckta. För sådant är jag alltför svag. Jag är ensam. Jag har ingen Aron eller Hur att stödja mina armar. Men jag upplyfter mitt hjärta och vet, att på det viset blir Israel öövertvinnligt.

Jag tänker ligga sjuk av glödande kärlek och inte anstränga mig att föreställa mig, vad jag skall göra, när jag blir du. Det finns ingenting i min cell att stimulera det aktiva sinnet. Det passiva sinnet upprepar i lugn och ro en tanke, som för länge sedan tänktes av Gud. På vårt inresbandspelare spelar vi upp det, som för länge sedan nedtecknades där av den helige Ande.

Tack, käre Jesus, för att du satte mig i denna ensamcell i avsikt att göra mitt sinne till en mästaress! Tack för kärlekens krankhet! Jag önskar ingenting hellre, än att mitt jag skall dö och att mitt sista andetag skall förvandlas till ännu en blomma i den girland, med vilken du förhär- ligas. Och om det skulle bli denna blommas öde att vissna bort på ett nytt Golgata, så behöver jag inte ängslas för detta längre.

Ty nu — älskar jag bara. *Amen.*

Den fullkomliga sabbaten

KÄRA MIN SJÄL!

Nu är jag säkert galen!

Medan jag var fri, besökte jag många sinnessjukhus. Med vissa av internerna kunde man föra intressanta samtal. Några av dem var människor av utomordentligt hög intelligens. Bara vid vissa tillfällen, plötsligt, kunde de ge efter för ett sjukdomsutbrott, som inte varade så länge.

Nu får jag nöja mig med en självdiagnos av en, som inte är psykiater. Ingen läkare har besökt mig för att hjälpa mig förstå, vad som händer med mig. Ibland är jag rädd för min egen tankeskärpa. Jag har det intrycket, att jag inte bara kan se och förstå saker och ting på rätt sätt, utan att jag till och med kan se rakt igenom dem. Jag faktiskt leder de förhör, man har med mig. Jag får interrogatören att fråga mig de frågor, jag själv vill. Jag lyckas alltid avleda honom från sådana ämnen, som jag inte har lust att ta upp. Jag lurar honom i ett samtal, som räcker i många timmar och som handlar om förhållandet mellan marxismen och kristendomen, till dess att han glömmet, varför han hade ett ärende till mig. Jag känner, att jag skulle kunna predika eller skriva böcker som aldrig tillförne. Men så, på en gång, blir mitt sinne förvirrat, för-
mörkat, fyllt av galna tankar. Jag börjar gallskrika utan någon synbar orsak. Jag bankar på celldörren och skriker: "Ge mig min Mihai tillbaka! Ge mig min son tillbaka!"

Förhållandena tycks bli värre och värre. Det är sabbatsdag. Denna gång är jag inte bara i tvångströja och försedd

med munkavle, utan jag har också tunga kedjor vid fötterna, som hindrar mig från att gå. En sabbatsdag! Den mest fullkomliga sabbat jag firat i hela mitt liv! Jag kan inte störa min vila ens genom en rörelse med mina händer, fötter eller läppar!

Först kände jag mig manad att fråga Gud, liksom den heliga Teresa frågade honom: "Varför behandlar du oss så? Jag förundrar mig inte över att du inte har många vänner!" Jag hade lust att säga till Gud: "Du får gärna göra allt du kan för att tillintetgöra min tillit och min kärlek till dig, men du skall inte lyckas!" Men så beslöt jag att låta honom få vila. Låta även honom njuta av en fullkomlig sabbat, utan att störas av några mina förebråelser!

Jag önskar ännu en gång tala bara med dig, min själ, min enda skatt. Jag hoppas, att detta inte är att häda, men jag tror att du är *ett* med Kristus — med Kristus, som åter har ödmjukat sig till att bli till synd och till en människa med alla hennes svagheter inom mig. Du är han, och därför är du skatten! Men jag har förresten ingen biskop, inga teologer, inga äldste i församlingen att censurera, vad jag tänker. Så jag kallar dig precis vad jag vill — min enda skatt!

Gå in i sabbatsvilan, min själ! Övervinn din oro och dina tvivel! Dina synder är dig förlåtna! Inte bara de förgångna utan också de framtida. Om du inte tror på mig, så tro Spurgeon! Också han framställde saken just på det viset. Men jag undrar, varför du skulle tro mer på Spurgeon än på mig? Gå in i sabbatsvilan, min själ! Du är frälst från fruktan för domen. Du behöver inte ens döma dig själv. Du kan tänka helt objektivt om dig själv, som om du vore någon annan.

Det är känt av Gud, förlåtet — du får inte längre oroa dig för det — men det är faktiskt inte rätt, att så mycket av din tillbedjan har bestått i att endast ära Gud med mina läppar, medan hjärtat förblivit fjärran från honom. Jag förebrår dig inte för det. Det kunde ju inte vara annorlunda. Jesus sade: "Det kommer en tid, ja, den är redan inne..."¹

Vi är inte skapade i ett enda stycke. Fastän för en del av vår själ stunden är kommen att tillbedja i ande och sanning, så har den för en annan del ännu inte anlänt. Luther lärde, att vi är "*simul justus et peccator, comprehensor et viator*" (på samma gång rättfärdiga och syndare, människor som har nått målet och som ännu är i riktning emot det). Jag ber dig inte, min själ, att döma och fördöma dig själv, utan snarare att sträva efter att älska och tillbedja av hela ditt hjärta, av all din själ.

Men när jag nu besitter både goda och onda böjelser, hur skall jag då kunna älska Gud av hela mitt hjärta? Kabbalans svar, det judiska folkets urgamla mystiska undervisning, är: "Tjäna Gud också med dina onda böjelser, och du skall tjäna honom helhjärtat!" Om du förstår, så förstår du. Om inte, så hjälper inga förklaringar.

Men din religion måste förvandlas till full insikt. Även om du går tillrätta med Gud, som David och Job gjorde under liknande förhållanden, måste det ske på ett djupt religiöst och helhjärtat sätt.

Den förlorade sonen stannade inte på vägen hem hos en faster eller moster eller någon granne. Han gick rakt fram till fadern. Till och med att stanna vid Jesus är fel. Jesus lär oss, att vi genom honom skall komma till Fadern, den Allrahögste, gudars Gud, överst på Jakobs steg.

"Religion" härstammar från ett latinskt ord, som betyder "att knyta igen". Känner du dig så knuten till Gud, som jag är inknuten i denna tvångströja och kedjor, så att du inte kan röra dig, om inte han knyter upp för dig?

Låt inte ord inta verklighetens plats! På hebreiska är "*davar*" ett homonymt ord, som betyder "ord" och "sak". Det hebreiska språkets särprägel kräver, att ord skall vara ting. Glöm inte, min själ, att det är ditt privilegium att vara en judisk själ! Här, ibland de "internationalistiska" kommunisterna, som till grundare av sitt parti har en anti-semitiskt inställd jude, Marx, betyder detta ännu ett piskrapp. Men inför Gud betyder det en hel del och pålägger dig ett särskilt ansvar.

Förbli inte i ordens och namnens domäner! Namnet på en av de överstepräster, som dödade Jesus, var Hannas, som på hebreiska betyder "barmhärtighet". Och vilken skningslöst obarmhärtig man var han inte!

Förstå mig rätt, min själ! Jag dömer dig inte, inte heller förebrår jag dig! Sjävbedömande är alltid falskt. Livet är mycket komplicerat, och vi begår alltid våra misstag vid sådana bedömningar genom att på livet tillämpa endast ett kriterium. När det gäller rättvis dom, måste de mänskliga handlingarna värderas av många kriterier.

Ett ord kanske inte är sant, men det kan vara bra att ta till. Det ryktades, att Churchill vid Teheran-konferensen sade: "Sanningen är så dyrbar, att den måste omges av en stor livvakt." En hemsk mening att läsa! Men jag undrar, vem som skulle kunna vinna ett krig med vare sig militära eller diplomatiska vapen, utan att bruka svek? Aposteln Paulus brukade sådant, sedan han hade kallat en överstepräst för "vitmenad vägg" och förbannat honom — han bad om ursäkt och sade, att han inte hade vetat, att han var överstepräst! Han brukade svek, när han för att skapa söndring mellan fariséer och sadducéer utropade: "Jag är farisé . . . Det är på grund av vårt hopp om de dödas uppståndelse, som jag står här inför rätta", vilket inte alls var orsaken². Han brukade svek, eller — om du förebrår ett mildare ord — diplomati, då han omskar Timoteus, fastän han hade skrivit, att den som tillämpade det judiska ritualet föll från nåden. Vi har åter andra ord, vilkas syfte inte är att delge en sanning utan att lyfta människor upp till mystikens värld; åter andra kanske förgyller livet eller gör det lättare att uthärda. Så förhåller det sig med konst och litterära verk och med lustiga historier. Somliga ord kanske inte är sanna, men de kan vara bra att ta till i självförsvar och för att försvara en oskyldig. Det är sådana ord, som jag förleder mina interogatörer med. Det finns inte bara sanning och lögn. Det finns också mellanliggande stadier däremellan.

Ibland är det rätt att vara ödmjuk — andra gånger är

det fel. Vilken katastrof det skulle ha varit, om Koch, tuberkelbakteriens upptäckare, hade varit undergiven nog att ge efter, när alla vetenskapsakademiens medlemmar bestridde hans upptäckt! Han rättfärdigade sig själv. Det gjorde också den helige Athanasius. I dennes debatt med kättaren Arius kan man inte upptäcka det minsta tecken på ödmjukhet. Förgäves får man söka därefter hos Wycliff eller Luther.

Man kan inte döma mänskliga handlingar efter isolerade kriterier som till exempel sanningsenlighet, kärlek, ödmjukhet eller religiositet.

Dessutom existerar det i vårt psyke en objektiv lag. Jag kan alltid göra de saker jag vill. Men det finns naturliga reaktioner och impulser, som jag inte förmår bemästra, liksom jag inte kan bemästra mitt hjärtas slag, funktionen av mina njurar och stjärnornas rörelse på himlen. De beror inte av min vilja. Arvet från förfäderna strider inom mig. Jag är ättling av människor, som i tvåtusen år har vägrat acceptera den kristna tron. Det är inte så lätt att inplanta den i en själ, som har att kämpa mot ett sådant arv.

Jag dömer dig inte, jag fördömer dig inte heller, min själ, men jag ålägger dig detta ädla uppdrag: var helhjärtad kristen!

På vad sätt? Det vet jag verkligen inte! Du kan lätt igenkänna falska lärare på det faktum, att de vet svaren till alla våra frågor.

Men kanske att min nuvarande situation kunde vara en indikation för dig: gå in i den fullkomliga sabbaten! Rör dig inte alls, liksom jag själv inte rör mig! Lao-Tse förordade passiviteten som det mest fullkomliga slag av aktivitet.

Blott förtrösta — i vissheten om att Jesus i sina händer håller åsnans betsel!

Jag skall berätta en historia för dig.

En predikant begav sig en palmsöndag för att predika för en församling cowboys, vilka var vana att tämja vild-

hästar. När han hade berättat färdigt om hur Jesus kom in i Jerusalem på en fåle, som ingen tidigare hade ridit, samt hur han mottogs med glädjerop och av människor, som viftade med palmkvistar, omringades han av cowboyerna, som ropade: "Jesus var en av oss! Han var också en cowboy!" Predikanten förstod inte, så cowboyerna förklarade: "Om ni red på en åsna, som ingen förut hade ridit på, och tusentals människor omkring er ropade och viftade med kvistar i åsnans ansikte, så skulle ni, pastorn, ha hamnat under åsnan till sist! Om Jesus kunde bemästra sin åsna, så hade han — tro oss — en cowboys fasta hand och skicklighet!"

Lämna bara tyglarna i Jesu händer! Han har gjort helgon av mördare och tjuvar. Han kan göra även dig till ett helgon, om du bara lämnar honom ifred. Det är sabbat. Hata inte! Var alltid som jag, med munkavle, och öppna endast munnen, när det sker till ära för Herren och för hans verks bästa!

Det är den mest fullkomliga sabbat man kan tänka sig. Var inte ens rädd för att begå några fel! Du är en bonde i händerna på en mästare i schack! Han kommer inte att förlora spelet!

Upphör med din ånger, med dessa förskräckliga "om": "Om jag bara hade handlat annorlunda!" Du skulle inte ha kunnat handla annorlunda! Det existerar ingen fri vilja. Du är det, som arvsanlagen, uppfostran, den sociala omgivningen och inflytandena från goda och dåliga änglar har gjort dig till.

I den slutliga skärskådningen betyder detta, att du i varje ditt utvecklingsstadium är exakt det, som Gud ämnade dig att vara vid det tillfället.

Sluta tvivla! Livet kan inte utkalkyleras! Vi känner inte ens till en atom av de fem oktillioner atomer, som vår kropp består av. Vi känner inte till våra gener. Vi känner inte till den sammansatta strukturen av våra själar, inte heller vad som händer i vårt undermedvetna. Du kan förbli i sabbaten bara genom att lita till att ditt liv har kalkyle-

rats av honom, som känner varje regndroppe och varje hår på mitt huvud. Vart steg på vår pilgrimsfärd är räknat.

Förlita dig på honom, även om han dödar mig! Det är det enda råd jag kan ge dig. *Amen.*

Det finns ingen Gud

(EN MEDITATION)

Våra plågåre säger: "Det finns ingen Gud!" Kommunisterna begär även av oss att förneka Gud som villkor för att bli frigivna.

Jag undrar, om jag inte borde göra detta!

Våra erfarenheter i kommunistiska fångelser har hjälpt oss att förstå många bibelställen på ett nytt sätt. Jag är inte av den meningen, att vi borde hålla alla ateister för dårar, därför att David skrev: "Dårarna säger i sina hjärtan: Det finns ingen Gud!"¹ För det första, så är det till och med enligt bibeln så, att det bara är den människa, som säger det i sitt hjärta, som är en dåre. Han förtjänar det namnet, eftersom han inte säger öppet, vad han tänker. Vi kan inte vidga bruket av denna term till att beskriva dem, som uppriktigt och öppet säger oss, att deras erfarenheter av livet har gjort dem till övertygade ateister.

Tron hos somliga kristna runt mig har förintats genom lidandets tyngd. Job sade: "Ack, att min grämselse bleve vägd och min olycka lagd jämte den på vågen! Se, tyngre är den nu än havets sand . . ."² Nu finns det återigen fångar i de angränsande cellerna. En kristen fånge har just i morsekod läst för mig en kort dikt betitlad "Gud, jag förlåter dig". Han författade den efter att ha genomgått ohygglig tortyr. Andra känner sig lättare till sinnes genom att helt enkelt förneka, att Gud existerar, istället för att anklaga honom eller förlåta honom. Jag kan inte kalla sådana människor för dårar.

Förresten — de vetenskapliga fakta, som vi idag känner, var inte kända på Davids tid. Somliga av vår tids vetenskapsmän har blivit troende genom att analysera fakta. Andra, i samma laboratorium och med samma fakta framför sig, har blivit ateister. För att vara rättvisa, måste vi medge, att den konkreta verkligheten kan tolkas på båda sätten, liksom det finns två teorier om ljusets beskaffenhet. Är det rättvist, att en grupp vetenskapsmän skall kalla en annan för en hop dårar?

Jag tror. Min kommunistiske plågare gör det inte. Det är allt. Han är en plågare och jag är det inte. Men jag har mina synder, som han inte har, och dessa kan vara mycket skändligare än hans. Aposteln Paulus höll sig själv för den störste av syndare. Jag tror honom i detta, liksom jag tror honom ifråga om andra saker. Det var han, som var den störste av syndare, inte Hannas eller Kaifas, inte Judas, inte de romerska torterarna och bödlarna. Paulus kände till saker om sitt eget liv, som vi inte känner till. Han kände även till alla de gräsliga gärningar, som de hade begått, som var ansvariga för Guds Sons död. Det fanns ingen falsk blygsamhet hos honom. Om nu han — efter att ha jämfört sig själv med vad han visste om andra — sade, att han var den störste av syndare, så har jag ingen grund för att tvivla på honom.

Sannolikt håller de trossyskon, som är fria, mig för en martyr. De minns predikningar, som de hört mig hålla. De har läst vissa av mina böcker. De har haft angenäma samtal med mig. De känner mig inte! Jag känner mig själv! Jag är inte ett dyft bättre än mina torterare! Det förhåller sig bara så, att mina synder befinner sig i en annan kategori.

En förtryckares åsikter har lika stor giltighet som den förtrycktes. Han tror inte. Jag tror. Han har samma rättighet som jag att tycka som han vill. Jag får inte kalla honom en dåre.

Att förneka Gud? I en viss bemärkelse kan vilken kristen som helst göra detta.

Mysticismens store lärare Meister Eckehardt lärde, att en Jesu lärjunge måste — sedan han givit avkall på allt av kärlek till honom — också sist av allt ge avkall på Gud. Jag för min del tycker detta är självklart. Vid den sexuella föreningens klimax är de, som är förenade, inte medvetna om motpartens existens såsom enskild individ. Vid den mystiska föreningens höjdpunkt blir jag, som tänker, Gud, objektet för mina tankar, samt själva tänkandets handling till *ett*. Detta är uppfyllelsen av "Hör, Israel, din Gud är *en*". Det är endast den människa, som ännu inte har förenats med Gud, som har en Gud. På sätt och vis finns det en religiös ateism, som passerar det stadium, där människan har en Gud.

Vad har jag uttalat genom att säga, att "Gud är"?

Johannes Chrysostomos sade, att uttrycket "Gud" inte är ett namn på hans väsen eller varande, samt att det inte är möjligt att finna det rätta namnet för detta väsen. Augustinus säger, att det inte är tillåtet att kalla Gud ens "den Outsäglige", ty till och med härigenom uttrycker man någonting om honom.

Maimonides och många med honom ansåg, att det bästa sättet att lära känna Gud är genom *via negationis*, negationens väg, alltså att förneka allt rörande honom, som kan uttryckas på människospråk.

När Moffat for som missionär till Afrika, önskade han för en inföding, som bara kände till oxkärran, förklara vad ett tåg var. Han lade två störar på marken för att beteckna spåren. Så placerade han några kärror i följd efter varandra. Han satte ett par oxar framför den första kärran och hängde en vattenkittel runt nacken på det ena djuret. Detta, förklarade han, representerade ett tåg. Om någon av hans åhörare hade varit djärv nog att förneka existensen av en sådan tingest, skulle denne haft rätten på sin sida och inte missionären.

Likadant är det med Gud. De, som förnekar det som vi påstår om Gud, är kanske närmare sanningen än vi själva.

Mänskligt språk uppstod av nödvändigheten att kom-

municera med varandra i fråga om jakt, åkerbruk eller äktenskap. Sedan projicerade vi orden på den andliga världen, som är totalt annorlunda. Ord räcker inte till — inte heller ordet "Gud".

En munk kom en gång överens med en munkbroder, att den, som dog först, skulle försöka komma tillbaka för att beskriva hur det är i den andra världen. Den som först dog höll sitt löfte. Då den efterlevande frågade honom på latin "*qualiter?*" (hur är det?), var svaret "*totaliter aliter*" (helt annorlunda).

Kristna använder ord för Guds bästa egenskaper. Ifråga om andra egenskaper — som till exempel det fruktansvärda hos honom (Herrens fruktan, som bibeln säger) och hans förmåga att hämnas — föredrar de att tåga, ty de föreställer sig, att vad som är fult i den mänskliga karaktären inte heller passar för Gud, en föreställning, som jag tycker är dum. Det är mycket, som är skamligt för ett barn men tillåtet för en man. Gud kan inte beskrivas i ord!

"Den uttalade Tao (Gud) är inte den verkliga Tao", säger Lao-Tse.

Om kommunisterna i Gud bara ser ett ord, och jag själv inte heller tror på ordet, varför då inte förneka honom och friges?

Formellt skulle det vara rätt av mig att göra det, och jag skulle även göra det, om jag inte fruktade, att jag därigenom skulle förorsaka mina plågåre den största skadan.

Om jag säger "det finns ingen Gud", varthän går då deras utveckling? Vad kommer målet för deras liv att bli? Bibeln säger, att då Kristus återkommer, skall vi bli honom lika, samt att de, som övervinner, skall sitta på tronen tillsammans med Kristus och Gud. Jag utvecklas i riktning mot gudomen, liksom embryot mot den fullbildade människan. Om det inte finnes andra människor i världen än ett flickebarn och ett gossebarn, så skulle man inte kunna säga, att mänskligheten inte existerade. Snart skulle

det finnas en mänsklighet! Om jag utvecklas rätt, skall där snart finnas en Kristus, en gudalik varelse, som sitter på en himmelsk tron.

Om jag förnekar Gud, blir jag skuld till att min bödel förlorar en sådan möjlighet till utveckling. Jag lämnar honom utan mål i livet och blir skuld till att han förlorar sin själ, med de väldiga möjligheter denna döljer.

Hinduerna kallar Gud "Nej, Nej", i bemärkelsen att han inte är någonting av vad vi håller honom för att vara. Även om det inte finns någon Gud, vill jag tänka endast på *honom*, på hur en värld *med* Gud skulle vara. Jag ämnar aldrig svika Gud som mitt mål!

Jag är skyldig mina kommunistiska torterare att i ord, som de begriper, bekänna för dem min tro på honom, som för mig själv är ett mysterium, varom ingen kan uttala ett "när" eller "hur", som är ogripbar, ofattbar till och med för religiösa genier, och som kan avslöja, uppenbara sig bara i den etymologiska betydelsen av ordet "av-slöja", det vill säga lämna en slöja i stället för en annan på sitt ansikte genom att krympa ihop ända ner till ordens löjligt futila domän.

Nej, jag vill inte förneka honom! Mitt intellekt vet inte, vem han är eller var han är. Då jag var upphängd med armarna, så att tårna nätt och jämt vidrörde golvytan — och under liknande tortyrsätt — kände jag inget bevis för hans existens. Jag frestades till att anklaga honom som Sankta Teresa, den stora kristna mystikern, vågade göra före mig: "O Herre, inget under, att du har så få vänner, när du prövar dem så hårt!" Men jag tror på den Ofattbare och Fruktansvärde. Jag tror, att han är kärlek, trots att jag i det ögonblicket inte kände något därav. Jag måste tro på hur den tog sig uttryck i ett offer för tvåtusen år sedan. Jag tänker inte överge honom eller förneka honom, ens om han överger mig!

Kärlekens oförnuft

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

En gång träffade jag en kvinna, som var missionär i Afrika. Hon var känd för den stora nitälskan, med vilken hon tjänade folket. Till en början pratade vi litet ytligt. Plötsligt talade djup till djup. Jag kunde fråga henne: "Vad är det, som hindrar er från att sitta ner lugnt och stilla och tillbringa timmar och dagar med den Kristus, som ni älskar? Vad driver er till att lämna honom och rusa iväg i yttre aktivitet?"

Jag hade vidrört en öm punkt. Hon tillstod, att hon var alltför nitisk, därför att hon inte var säker på det befogade i det hon gjorde. Hon sade mig: "Jesus sade: 'Om ni varit blinda, skulle ni inte haft någon synd.'¹ Jag gick till ett blint folk, muslimer, som i sin okunnighet om Kristus inte ägde otrons synd. Gud kunde inte förebrå dem för deras felaktiga tro, eftersom de inte ägde någon bättre. Nu berättar jag för dem om Kristus. Nästan utan undantag avvisar de mitt budskap. Men de har hört det. Så deras synd blir ett faktum. Genom min missionsgärning snarare tillfogar jag dem skada än nytta. Det är omöjligt att omvända muslimer! Så varför då egentligen tynga dem med bördan av en kunskap, som de inte kan ta emot?"

Hon älskade dessa muslimer. Men hon hade bragt sin kärlek och sin omsorg om deras frälsning till förnuftets spärr. Så snart man tillåter förnuftet, som Luther kallade "vilddjuret", att döma våra känslor, lider dessa alltid nederlag. Ur förnuftets synvinkel var Romeo en dåre. Hur

kan man få förnuftet att godta, att det är rätt att dö för en Julia, alltmedan det i Verona finns tusentals Rosalindor, som är precis lika förtrollande?

Förnuftet påpekar för oss korsets dårskap. Jesus var ung, vacker, kraftfull. Han skulle ha kunnat skapa sig en god utkomst som snickare, eller som lärare i lagen. Han kunde ha gift sig och njutit av livet, och ändå förblivit religiös och filantrop. Varför dö för att rädda och frälsa människor, som inte önskar att räddas? Varför bli upphovet till en religion, som den övervägande delen av mänskligheten inte kommer att acceptera eller ens känna till, och som kommer att efterlevas bara av några få helgade individer?

Vem skulle vilja hitta på något så oförnuftigt? Endast aposteln Paulus vågade besvara den frågan. En rysning går längs ryggraden på en, då man hör svaret. Denna frälsningsplan hade sitt ursprung i "Guds dårskap"². Bibeln är den enda religiösa bok, som innehåller ett sådant uttryck, vilket säkert måste anses som hädelse av alla världens religioner, inkluderande kristendomen — "Guds dårskap"!

Kärleken underkastas ett fördömande av förnuftet. Jag sade till min missionärsvän: "Följ bara kärlekens impulser! Ansträng er inte att rättfärdiga era handlingar med argument!"

Vi här i fängelset använder oss av samma oförnuft. När vi hör skriken av någon, som håller på att pryglas, börjar alla de andra att banka på sina dörrar och ropa: "Hjälp! Hjälp! Sluta slå!" Ingen hör oss utom de, som pryglar och som nu — istället för att slå bara en — slår oss alla, den ene efter den andre. Man hör hur dörrarna öppnas. Nu är det den fjärde fången till höger om mig. Så blir det den tredje. Bara två före mig. Plötslig hör jag min närmaste grannes skrik. Bara två eller tre minuter kvar — hur långa är inte dessa minuter! — och sedan kommer också jag att pryglas. Vad är det för mening med en kollektiv protest här? Vad är det för mening med att uttrycka sin solidaritet med dem, som pryglas? Det är *non-sens*, vilket betyder att det sker av ren kärlek. Kärleken över-

väger inte, vad den skall uppnå därmed, vad den skall vinna. Kärleken tänker inte alls! Kärleken tar ingen hänsyn till förnuftet. Och varför skulle den det?

Om vi bör älska våra fiender, varför borde vi då inte också älska förnuftet, denne bittre kritiker? Vi kan måhända lyckas med det. Men aldrig kommer vi att kunna övertala förnuftet att älska kärleken! Förnuftet höll Jesus och Paulus för dårar. Mitt förnuft fördömer mig också som dåre.

Den här gången slog jag rekord i oförnuftighet! När vakterna kom in för att ge mig min beskärda del av pryglen, hoppade jag på en av dem och slog till honom. De är så många. Det var dumdrigt. Förnuftet säger mig: "Kristus lärde dig att vända den andra kinden till." Jag svarar: "Tig! Jag bör göra detta när jag själv blir slagen, inte när min broder torteras och hela mitt fosterland är förtryckt!"

Nu har jag bestraffats med att vara — jag vet inte för hur länge — i en cell jag känt till sedan någon tid. Den är full med dussintals råttor, som hungriga hoppar omkring och inte låter en få sova.

Jag har just tillbringat de första timmarna här. Jag är inte trött. Jag betraktar råttorna och påminnes om Heisenbergs lag beträffande elementarpartiklarnas obestämbarhet. (Så dåraktigt att tänka på fysik under sådana förhållanden!) När man kokar vatten vet man, att mängden molekyler i sin helhet kommer i snabbare rörelse. Men vad varje enskild molekyl kommer att göra, kan inte förutsägas. Somliga fortsätter att röra sig som förut, och andra till och med minskar sin rörelsehastighet. Jag lägger märke till att detsamma händer med råttorna. Jag brukade tänka på dem som en djurart. Men också råttor är individer, och var och en besitter sin särskilda karaktär. Några springer omkring och letar efter föda, som inte finns. Andra försöker gnaga på trasorna, jag har om mina fötter. Jag kör inte ens bort dem. Andra gnager på sina egna svansar. Andra i sin tur liknar resignerade filosofer. De sitter helt

lugnt och väntar på döden. De har upphört med sitt sökande.

Kära råttor! Det är skrivet: "De unga lejonerna ryter efter rov och begär sin föda av Gud."³ Och Gud ger dem deras föda. Ibland ger han dem till föda sina heligas kroppar. Och varför inte? Om en helgad människa äter köttet av ett oskyldigt lamm vid en religiös ceremoni, varför skulle inte hennes egen tur kunna komma och hennes eget oskyldiga liv ätas upp av ett lejon? Får inte ni, råttor, också söka er föda av Gud? Jag brukade i kyrkan varje söndag läsa, att Gud är alltings upphov, synligt såväl som osynligt. Han är också er Skapare, även om jag inte ser den minsta orsak till att råttor skulle finnas. Men lika litet ser kommunisterna någon orsak till att Wurmbrand skulle finnas. Guds tankar är inte mina tankar.

Det sägs, att Franciskus av Assisi på befallning fick fåglar att lovsjunga Gud. Den helige Antonius av Padua sägs ha kallat fiskarna till stranden för att de skulle lyssna på hans predikningar. Och hur är det med råttorna?

Ha, ha, ha! Nu är det färdigt, Richard! Dina fångvaktare gör rätt i att då och då sätta dig i tvångströja! Du är definitivt tokig! Allt du just har sagt är ingenting annat än dårskap! — Jag håller med om detta, men jag bara frågar mig själv, om det inte är "Guds dårskap"?

Jag frågar inte dig, förnuft, om min kärlek och omsorg inte bör sträcka sig även till råttorna. Även jag skulle vilja säga, att de borde utrotas. De äter de skördar, som vi människor behöver. De skulle svara: "Bönderna äter de skördar, som vi råttor behöver!" Men de är ju sjukdomsbärare? Jag undrar, hur de skulle försvara sig ifråga om det, då?

Jag blir mer och mer omtöcknad. Sannolikt kommer jag snart att börja gallskrika.

Mina tankar hoppar från molekyler till råttor. Nu har jag glömt råttorna och tänker på den västliga världens kristna. Jag erinrar mig de tragiska orden i Filippobrevet: "Ingen . . . församling . . . trädde i förbindelse med mig."⁴

Varför är vi övergivna av den västliga världens kristna?

Deras förnuft säger dem sannolikt, att de inte skulle kunna göra något praktiskt för oss. Men varför följer de vilddjuret Förnuft, istället för att följa kärleken? Varför kommer de inte för att befria oss, även med risk att misslyckas och gå samma öde till mötes som vi? Deras strateger kanske säger dem, att maktbalansen inte är till deras förmån. Men när började kärleken rådfråga strateger? Varför kommer inte en grupp tusen västliga kristna som turister, anfaller vårt fängelse, rusar in i korridorerna och låter oss få höra: "Vi har inte glömt er! Vi älskar er!" Det må gärna vara ett dåraktigt tilltag! Men från vår sida var det också dåraktigt att banka på celldörren, när en broder pryglades.

Dessutom har de västliga kristna var och en sin skyddsängel. Dessa har sex vingar, vilket betyder att de är redo att bringa bud. Varför sänder de inte sina skyddsänglar att smeka våra trötta huvuden och säga oss, hur mycket de älskar oss? Jag känner närheten av sådana änglar, men då jag frågar dem, varifrån de kommer, så är de nästan alltid från en annan fängelsecell eller från något trossyskon inom själva Rumänien. Kan änglar från väster hejdas av Järnriddån? Hur stora är deras vingar? Är de så stora som kycklingvingar, obrukbara till flykt, eller som örnens vingar?

Var är kärlekens oförnuft? Om de är delaktiga av gudomlig natur, varför är de inte också delaktiga av Guds dårskap?

Sådana dumma frågor, kära bröder och systrar! Om jag talat till er ikväll, så var det för att lära er en sak: våga gå på den dåraktiga, fullständigt oförnuftiga kärlekens väg! Augustinus sade: "Älska Gud och gör vad du vill!" Älska — och era dåraktiga handlingar kommer att vara klokare än människors klokskap! *Amen.*

Lärdomen med råttcellen

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Kommunikationen mellan oss avbröts för en tid.

I fordom tid sände Gud en ängel för att stänga till lejonens gap, så att de inte skadade Daniel. Jag är säker på att han gjort detsamma för mig. Ängeln sändes ut. Men änglar är oberäknliga varelser. På sin väg kanske de får syn på en blomma, vars kronblad är tyngda av regndroppar. Då stannar de för att räta till bladen. De kanske stannar för att torka någons tårar eller hjälpa en överlastad åsna bära sin last. Om de möter ett barn, stannar de för att omfamna det. Min ängel anlände inte i tid! Råttornas munnar tillstoppades inte! För deras skull kunde jag inte koncentrera mig.

Lyckligtvis tillbringade jag inte så lång tid med dem — bara två dygn. Då återfördes jag till min egen cell en trappa ner. Att gå ner till den var som att närma sig himlen.

Det var inget mysterium för mig att himlen var nedanför snarare än ovanför.

En gång hade jag en vision av att bli förd till himlen. Intill dess hade jag trott, att himlen var ovanför oss. Men en vacker kvinnlig ängel, som kärleksfullt visade mig vägen, förklarade för mig att emedan himlen var alltför hög för många att nå, då så många inte kan uthärda kylan på de himmelska bergstopparna, så steg himlen ned i Jesu Kristi person, till dess att den var lägre än lägst! Hur långt ner en människa än har fallit, så är himlen till och med lägre. En människa kan vara i himlen inte bara i ögonblick

av sublim hänryckning, utan också när hon begår en grov synd. Publiken, som i templet sade: "Gud, var nådig mot mig, syndare", gick hem rättfärdigad.¹ Ingenstans sägs det oss, att han upphörde vara publiken. Han yttrade inte ett ord i den riktningen. Men eftersom han hade bedit rätt, steg himlen ner under honom — till sådana publikans nivå, som var värre utsugare än han själv. Han kunde vara i himlen, fastän han förblev — åtminstone ännu en tid — en publiken.

Därför fann jag det helt naturligt, att rättcellen skulle vara ovanför och min egen cell, denna ljuvliga fridens bön, skulle vara undertill.

Min lugna cell, till vilken jag stiger ned, är en högre himmel. Men inte ens cellen med rättorna är utanför himlen. "I Gud är det, som vi lever och rör oss."² Om vi rör oss i Gud, så lämnar aldrig kristna, som föres in i tortyr-celler och ut ur dem igen, Gud och hans himmel.

Hur kan till och med en rättcell vara himmel? Det är om detta jag vill tala med er idag.

Jesus sade på korset: "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?"³ Lagg noga märke till verbets tidsform! Han sade inte: "Varför överger du mig?" Han använde förfluten tidsform. Han talade om en händelse, som redan tillhörde det förflutna — inte om vad som hände i det ögonblicket. Men var det inte i det ögonblicket, som Gud övergav honom, därför att han i sin person hade tagit på sig all vår synd? Var inte korset, Golgata, övergivenhetens plats?

Jo, men jag upplevde inte dagarna med rättorna som något i närvarande tid, utan som ett förflutet, som jag såg tillbaka på. Jag inte bara trodde, att vi kristna är införsatta i det himmelska. Min tro — eller, om ni vill, min inbillning eller min dårskap — visade mig många himmelska platser av utesäglig skönhet. Jag valde en och slog mig bara ned där. Det var ett "grönskande viloläger"⁴, och bredvid mig var "min älskade, skön och ljuvlig". Denna himmelska plats, fylld av ljuvlighet, var min i rättcellen

och kommer att förbli min i all evighet. Men råttorna då? De kunde inte tillhöra annat än mitt förflutna! Jag betraktade deras gnagande, som om det vore ett förgånget lidande, som lika litet oroade mig, mitt verkliga jag, min ande, som det kok stryk jag hade fått av min mor trettiofem år tidigare. Slut och förbi med det!

Det var därför som Jesus, då han på korset genomled de hemskaste lidanden, övergiven av sin Gud, använde det förflutnas tidsform. Han sade, att han blivit övergiven — inte att han i den stunden var övergiven.

Alla människor kan uppkonstruera en framtid, även om det bara är "ett spanskt drömslott". Men ett drömslott i Spanien är ett mycket verkligt slott. Ibland är man mycket lyckligare i ett sådant, än vad ägarna till riktiga slott är.

På samma sätt kan jag åt mig själv uppkonstruera ett inbillat förflutet (med det förbehållet, att jag inte anser det inbillat utan som en andlig verklighet), och jag kan placera ett nu utståndet lidande, korset eller råttcellen, i detta förflutna. Huss, Cranmer och andra av de heliga i himlen känner inte mer smärtan av att brinna på bålet, ty detta tillhör det förflutna. Jesus känner inte längre plågan av att vara gisslad och naglad vid korset. Golgata är en förfluten episod i hans eviga liv. Och till och med när han var på Golgata, upplevde han det som något förflutet.

Jag skulle tillmäta alltför stor betydelse åt det faktum, att verbet *sabachtani* är i det förflutnas tidsform, om det inte vore för min egen och andra lidande kristnas erfarenhets skull. Det finns en "religiös anestesi". Det var den, som gjorde, att Paulus och Silas kunde sjunga efter svår prygel och med fötterna i stocken.

Men så tillkom en ny upplevelse: råttorna må ha blivit kvar, vad min kropp — och kanske den mer materiella delen av själens allmänna iakttagelseförmåga — beträffar, men vetskapen om dem försvann!

Vid bröllopet i Kana förvandlade Jesus vatten till vin. Vad för slags vin? Det är nedtecknat, att han förvandlade det till "gott vin". Hovmästaren vid bröllopsmåltiden sade:

"Du har sparat det bästa vinet ända till nu."⁵ Bara gammalt vin är gott vin! Så han förvandlade inte vattnet till nytt vin. Han gjorde det till ett vin, som redan legat till sig i flera år. Man "blir" inte ett helgon genom omvändelsen. Jesus förvandlar vatten till *gammalt* vin. Han gör skökan Magdalena till en kvinna, som *alltid varit* en Herrens heliga! Han låter inte tortyren upphöra i ett visst ögonblick. Han gör det så, att den aldrig ens börjat! Han införsätter dig inte i det himmelska i det ögonblick, du med förståndet kan omfatta detta. Han gör det så, att du alltid har varit införsatt däri.

Människor kan på gott eller ont förändra det närvarande eller framtiden för sina medmänniskor. Jesus är den ende, som kan förändra det förflutna. Alltså upphörde cellen med råttorna att längre existera, till och med i det förflutna. Anden hade lösgjort sig från de synliga tingen och förenat sig med Brudgummen.

När man låste upp dörren för att ta mig ut, vaknade jag. Jag såg råttorna. Jag blev rädd och tyckte, att det skulle bli himmel att tas ut därifrån. Men det var bara några få minuter, som jag var utanför himlen — medan vakterna öppnade och kom in och återförde mig till vad de kallar verkligheten, men som jag inte håller för annat än en nattmara.

Genomlev era sorger, som om de tillhörde det förflutna! Tro, att Jesus förvandlat hela ert förflutna, därifrån uträderande allt som är ledsamt och fult! Detta är nyckeln till lycka och frid, och jag fann den i den välsignade råttcellen.

Det är denna upptäckt, som jag önskade dela med er.
Amen.

Samtal med min son Mihai

MIHAI!

Då den heliga Jungfrun trädde in i Elisabets hus, spratt hennes foster till av glädje. Var detta något ovanligt? Förstår foster saker och ting? I Jugoslavien föddes det för en del år sedan ett underbarn, som talade och svarade på frågor vid sex veckors ålder. Bibeln säger: "Av barns och spenabarns mun har du berett dig lov."¹

Hur som helst — din mor och jag talade med dig om Gud från det du var mycket liten. Vi var övertygade om att du skulle förstå.

Nu är du elva år. Nu förstår du säkert! Du vet, hur mycket jag älskar dig. I timmar kan jag omfamna min kudde och tala med den, som om den hade varit du. Jesus sade, att ett stycke bröd från bagaren var hans kropp, och att vin köpt från en vinkällare var hans blod. Varför kan då inte min kudde vara du? Varje materiellt objekt kan ge stöd åt vår föreställning av en andlig verklighet. Jesus är en dörr och ett lejon och ett lamm samt ljuset. Andliga verkligheter kan göras levande i vår föreställning genom alla möjliga saker och ting, till och med genom sådana som är motsägande.

När jag omfamnar kudden, blir den varm, och då har jag samma känsla som jag hade, då jag tryckte din kropp intill min, då du var liten. Jag sjunger och samtalar med dig. Kudden blir den konduktor, genom vilken kärlek strömmar från mig till dig. Nej, den är inte konduktorn! Här försöker förnuftet återigen att justera mina känslor och tankar. Den är du, du själv!

Mihai, slutet har kommit! Jag härdar inte ut längre! Jag har sparat samman trettio sömnpiller. Tortyren har blivit alltför plågsam. Jag fruktar att bryta samman. Jag kommer att ta pillren och gå till honom, som du en gång, då du var ett barn på fem år, såg vandra genom rummet. Jag kommer att gå till honom, som sade: "Jag är uppståndelsen och livet."

Han förbjöd aldrig självmord. Det skulle han inte ha kunnat. Självmord begick han ju ett sofistikerat slags självmord. Han har själv sagt: "Ingen tar mitt liv ifrån mig . . . Jag ger mitt liv för fåren."² Han framkallade sin egen död! Han begärde av vargar, att de skulle bli lamm, något som de inte förmår bli. Det enda tänkbara slutet — som han också förutsåg — var, att vargarna måste uppsluka honom. Hans avsikt var att han, en gång uppslukad av dem, skulle inifrån framkalla den förvandling, som ingen kan göra av sin egen fria vilja.

Han kommer att förstå mitt självmord! Och du kommer också att förstå det, även om det skall ta många år. Du måste bli faderlös, liksom jag blev faderlös vid nio års ålder.

Jag läste någonstans, att nittio procent av världens berömda människor varit föräldralösa barn. Du klagade en gång på mig: "Pappa, du vet svaret på alla mina frågor! Du hindrar mig att tänka själv, ty du har alltid rätt!" Jag vill inte längre stå i vägen för din utveckling. Mitt självmord kan bli dig till godo.

Mitt sista ord till dig, Mihai, är: "Älska Herren Jesus!" Du klarar dig inte utan honom.

Vi har ett telegrafsystem, som fungerar perfekt från cell till cell. Så vi har fått reda på, att kommunisterna sätter varandra allt oftare i fängelse. Det är människor, som har syndat mot den kommunistiska moralen, mot partiets regler. Också kommunisterna har sin morallag. Den kräver fullständig lydnad för partilinjen. Alla erkänner en morallag. Tjuvar delar rättvist, vad de har stulit tillsammans. Torterare anser det vara sin plikt att vara grymma mot

klassfienden. Och alla syndar mot sin morallag. Det är ett faktum, att Göring, mördaren av miljoner judar, räddade livet på en judisk familj. Han var inte lojal mot sin antisemitism. Våra vakter är då och då vänliga mot oss eller syndar mot partilinjen på något annat sätt, liksom kristna erkänner den kristna etiken men syndar i ett eller annat avseende.

Ingen kan låta bli att synda! Även om en människas religion vore satans egen och hon hade den fasta föresatsen att begå varje slag av dödssynd dagligen, skulle hon då och då ha ett ögonblick av svaghet och släppa lös ett tilltänkt offer. Så på det viset skulle hon synda mot sin religion.

Jag vet inte, hur din framtida utveckling i religiöst hänseende kommer att bli. Mamma är kanske i fängelse, hon med. Kanske kommunismen kommer att förgifta dig med sin ateism. Kanske kommer du att växa upp på gatan och bli en asocial individ. Kanske kommer du att bli en helgad människa. Men jag har många helgade människor omkring mig. De är också syndare, och deras enda rättfärdighet är, att de har del i syndernas förlåtelse.

Mihai, du kommer att behöva den Ende, som kan förlåta synder! Till och med icke-kristna har ett begrepp om syndaförlåtelse. De tilldelar sig själva en sådan efter varje gärning, som deras eget samvete anser vara ful. Men när jag, skurken, tillförsäkrar mig själv, skurken, syndaförlåtelse för min skurkaktighet, då är jag, skurken, klyftig nog att inte tro på den absolution som givits mig, skurken, av mig själv, skurken.

Endast den Rättfärdige kan fria mig från synden. Du kommer att synda, Mihai, vad det än blir av dig, vad du än tror. Du kommer att behöva en Frälsare, även om du blir ateist, ty ibland kommer du att synda mot din ateism. Ingen kan vara konsekvent ateist under dygnets tjugofyra timmar. En ateistisk lärare erkände för mig hur rädd han var, när han var tvungen att tala emot Gud i en tidigare kyrka, som nu förvandlats till klubbhus. Tråkigt nog finns

det ingen ateist-Gud! Denne man skulle ha behövt syndernas förlåtelse för att ha vacklat i sin gudlöshetstro.

Mihai, du kommer att behöva en Frälsare! Livet kommer att lära dig, att alla människor i högre eller lägre grad är lögnare. Detta skall få dig att tvivla på varje frälsningslära, hopkokad av människor. Du behöver Gud såsom Frälsare! Det är skrivet, att Gud har köpt den kristna församlingen med sitt eget blod³. Gud blev människa, hade blod och utgjöt detta för våra synder. Endast detta kan frälsa dig!

Han är Gud och därför någonting utöver vår fattningsförmåga. Då du var liten, kunde du inte förstå, varför jag inte kunde låta dig kasta en klocka på golvet. Det skulle ha skramlat så fint! Jag visade dig en dikt av vår störste skald, Eminescu, och frågade dig, vad det var. Du svarade: "Svarta fläckar på vitt papper." Det var allt, vad det betydde för dig vid den tidpunkten. Du kunde ju inte läsa.

Inte heller kan du läsa skriften av Guds försyn! Du kommer att få lida, och du kommer inte att veta varför. Till och med i detta ögonblick plockar du kanske föda åt dig från någon avskrädeshög, under det att i vissa rika länder sopbilen kör bort med överblivna matrester. Du kanske kommer att drivas till förtvivlan. Kanske kommer du en dag att sitta i fängelse, dessutom.

Därför att han är Gud, så måste hans vägar vara outrannsakliga, liksom en vetenskapsmans arbete är outgrundligt för den obildade människan. Jag har ingen aning om varför jag har måst lida så mycket.

Men vad jag verkligen vet är, att Gud har beslutat göra dig och mig till mästerverk. Det tog Goethe fyrtio år att färdigställa "Faust". Leonardo da Vinci arbetade i årtionden på "La Gioconda". Jag berättade dig historien om Faust, och jag visade dig en bild av målningen. Eminescu omskrev cirka trettio gånger sin storslagna dikt "Morgonstjärnan". Guds hammare och mejsel kommer att åter och åter igen göra dig illa. Skulptören talar inte om för marmorn, vad han ämnar göra av den. Då du har blivit

nådens mästerverk, beundrat av änglar, kommer du att förstå lidandet.

Inte förstå, bara förtrösta, klänga dig intill Jesus, den gudomlige Frälsaren! Sårmärkena på hans händer är beviset för hans kärlek till dig. Den hand, som slår dig, bär märkena efter sår, erhållna för din skull. Tro, att ditt lidande är nödvändigt för ditt eget bästa och för det helas bästa, av vilket du endast är en liten del!

Och eftersom du är köpt genom ett offer, lev ett uppoffrande liv! Kristi offer är inte nog. Paulus sade: "Jag uppfyller vad som fattas av Kristi lidanden."⁴ Vilket förunderligt ord — vad som *fattas* av lidanden! Att förkastas av sitt eget folk, svikas av sina egna lärjungar, överges av praktiskt taget alla, att gisslas, krönas med en törnekrona, korsfästas och smädas — däri ligger något som fattas, en *brist*! Vad är väl männe då inte lidandenas fullhet! Men Paulus använder samma grekiska ord som användes i evangeliet om änkan, som gav det lilla hon ägde, sin *brist*. Ännu tusentals fler människor måste offra sin frihet och sina liv för att göra Herrens kors känt. Annars är det dömt att förbli ett värdelöst ting, utan kraft att frälsa mänskligheten.

Välj, Mihai, uppoffringens väg! Jag kan det inte! Jag flyr till en annan värld.* Gör det bättre än jag kunde, Mihai! Bär, vad jag inte förmådde bära! Älska Jesus och håll ut till änden!

Mihai, gör Mamma lycklig! Säg henne, att jag älskade henne och att jag sörjer över att någonsin ha varit ovänlig mot henne!

* I sin bok "Med Kristus i kommunistiskt fängelse" berättar författaren hur vakterna i sista minuten från hans cell hämtade den madrass, i vilken han dem ovetande hade gömt den dödliga dosen sömnpiller.

Predikan till kyrkorna i väster

KÄRA TROSSYSKON I VÄSTER!

Den som talar till er är en kristen, isolerad i en kommunistisk fängelsecell.

I två års tid har jag hållit på att tala via anden, på telepatisk väg, till min tidigare församling — och jag tror att det går fram.

Nu har jag beslutat att gå ett steg längre och att tala till er, som bor i avlägsna länder.

För att lyckas har jag förhållit mig tyst en lång tid. Jag har upphört predika till mitt eget folk. Jag har upphört under längre tid till och med att tala till Gud. Jag tillät ingen inre röst att störa stillheten. Jag var tyst inåt och utåt. Jag erinrade mig, att Josua före Jerikos fall beordrade sitt folk: "Ni skall inte upphäva något härskri eller låta höra er röst eller ens låta något ord utgå av er mun, förrän den dag, då jag säger till er: 'Häv upp ett härskri!'"¹ Då folket ropade efter en sådan ihållande tystnad, föll murarna på stället.² Hur långt man kan nå genom anden beror på hur länge man har förhållit sig tyst.

Jesu stämma nådde ut till hela världen och är fortfarande hörd, ty han ålade sig själv tystnad intill trettio års ålder. Tystnad — fastän han hade så mycket att säga!

För er skull har jag varit tyst. Lyssna nu!

Den människa, som har en trång horisont, kan inte tänka rätt. En människa, som bara vet, vad som händer i sitt eget rum, kan bli dödad nästa ögonblick av någon, som redan har trängt in i angränsande rum i syfte att mör-

da henne. Om er horisont begränsar sig till er egen församling, ert eget samfund eller ert eget land, är ni dömda. Tänk, om ett annat land redan har iordningställt vapnen för att döda er? Tänk, om någon annan religion har värdefull andlig insikt, okänd av er, vilken kan bevisa, att den kan tillförsäkra oss frälsning?

Endast den strateg, som vet, vad som händer över hela fronten, kan tänka korrekt. "Världen är min församling", sade Wesley. Världen (inte i betydelsen av jorden utan av kosmos) med alla dess inbyggare och dess Skapare, är den kristnes horisont. Han stannar inte vid mindre än så.

Säg mig inte, att en sådan vid horisont bara gäller för de största kyrkliga ledarna och inte för gemene man i de kristna leden! Det finns förresten ingenting, som heter "gemene man" ifråga om kristna, ty varje kristen är av högsta rang. Varje kristen är delaktig av gudomlig natur. Gud räknar inte med de sina som med "gemene man", undanstopade i de namnlösa massornas led! Nej, varje kristen är en strateg, som tänker i stor skala, inräknande hela kosmos och dess Skapare, liksom han räknar enligt skalan oändlighet och evighet.

I min isolationscell och i greppet av den tuberkulos, som har invaderat hela min kropp, sitter jag med änglarna som på en teater och beskådar vad som händer, vad som hänt och vad som ännu kommer att hända. Jag är fortfarande bunden vid min kropp endast med ett svagt och sig lätt förflyktigande band. Min ande har flytt bort från det dårhus, vilket mänskligheten med sin ödesdigra mentalitet är dömd att bo i.

Nu ser jag verkligheten som den är: en börda, som jag måste bära!

Om Gud är i mig, blir ansvaret för hela kosmos mitt. "Om någon älskar mig, tar han vara på mina ord. Då skall min Fader älska honom, och vi skall komma till honom och ta vår boning hos honom."³ Säg mig inte, satan, att jag inte har hållit hans ord! Du känner inte till mänskligt uttryckssätt. Jesus gjorde det inte till ett villkor för sitt in-

neboende i oss, att vi helt uppfyller hans ord, utan bara att vi håller det, bevarar det. Jag har inte uppfyllt det, men jag har bevarat det oförändrat. Jag har inte lämpat bibelverserna efter mina synder, men när jag har begått synder, har jag låtit ditt ord gälla för vad det är. Liksom David har jag dansat framför arken med lagens bud, mot vilka jag har brutit i mitt personliga liv. Men David missbrukade inte sin konungliga makt till att ändra på buden.

Därför bor Gud hos mig. Om han bor hos mig, medför detta allt hans ansvar. Det blir mitt. Det är därför Jesus säger, att jag har makt att lösa från synd⁴ och binda i synden⁵. Om Gud lever i mig och i er, beror det på oss, huruvida allt rätt och skönt skall segra, eller om mänskligheten skall fördärvas mer och mer.

Om Gud, Fadern, och Jesus Kristus bor i en kristen, blir det den kristnes uppgift att förvandla de perversa, omoraliska, besatta, de stressade samt tjuvarna; att förvandla en neurotisk värld till en värld full av renhet och frid.

Om Fadern bor i mig, så tilltalar vem helst det vara må i världen, som säger sitt "Fader vår", gudomen i mig också. Jag känner hela mänsklighetens samlade böner riktade mot mig, som om min adress — cell nummer 11 i fängelset i inrikesministeriet i Bukarest — inte är annat än Guds adress.

Jag brukade undra över att kyrkan upprepar Herrens bön så ofta. Nu förstår jag det. Varje gång jag beder den, påminnes jag om att mänskligheten väntar sig av mig och mina bröder, bärarna av gudomen, att låta Guds rike komma — Guds rike av rättfärdighet och glädje. Det är vi, som skall se till att hans vilja sker på jorden. Det är vi, som skall förse de hungrande med livets bröd. Vi är det, som skall förlåta.

Nu förstår jag orden "Inled oss icke i frestelse". Gud frestar ingen. Men gudomen bor i mig. Och jag kan fresta min medmänniska till synd. Då jag beder de orden, påminnes jag om de många, som önskar bevara sin oskuld och som ber till Gud, att de inte måtte frestas. Bönen rik-

tar sig till mig också, ty Gud är i mig. Jag får inte fresta!

Det är jag — och ni — som måste frälsa världen från ondo!

Det profeterades, att Gud skulle återförsamla de över jorden spridda judarna till sitt forna land. Gud gjorde inte detta från himlen. En människa gjorde det: Theodor Herzl. Han skapade sioniströrelsen, och detta gav upphov till den judiska staten, dit judar nu är församlade från alla länder. Gud lät det ske genom sionistledarna och genom pionjerna, som gav sina unga liv som ett offer.

Människor ber: "Fräls oss ifrån ondo!" Vänta inte på en Gud i himlen att göra detta! Gudomen är i er likaväl som i mig. Bönen riktar sig till er också. Ni måste rädda mänskligheten från ondo. Guds ansvar är ert!

Ni, trossyskon i väster, är fria. Känner ni inte till kommunismens ondska? Somliga av er är kanske indifferent. Men det finns något värre än indifferens. Det är att vara indifferent till indifferensen. En del av er kanske inte ens bryr sig om, att kyrkan har blivit indifferent till ropen från miljoner människor, som lider som martyrer under kommunisterna.

När jag ber bönen "Fräls oss ifrån ondo", så riktar jag den inte till en Gud någonstans långt borta i himlen. Jag riktar den till er, i vilka Gud bor. Alla våra böner i dessa underjordiska hålor är en vädjan till er också. Kabbalan säger: "Gud med Israel är Gud. Gud utan Israel är inte Gud." Till och med den störste violinist kan bara framkalla fullkomlig musik, om han har ett bra instrument. Vad skulle han kunna göra utan ett sådant? Vad kan Gud, som ni ber till, göra, om alla hans medarbetare strejkar och hans soldater vägrar kämpa?

Jag ser er samlas i era kyrkor och prisa Gud i vackra psalmer och sånger. Men varför lämnar ni inte Gud ifred? Enligt talmud säger Gud: "O, att människorna ville glömma mig och börja älska varandra!"

Fäster ni inget avseende vid Skriftens ord? "Vad skall jag med era många slaktoffer?" säger Herren: Jag är mätt

på brännoffer... Bär inte vidare fram fåfängliga spisoffer... Lär att göra vad gott är... befria den förtryckte⁶. Att befria kristna, som är förtryckta av kommunisterna, är en mycket mer välbehaglig gudstjänst än era heliga mäsor och liturgier.

Abou Ben Adhem vaknade en natt ur en dröm — så säger legenden — och såg en ängel skriva i en gyllene bok. Han frågade: "Vad skriver du?" Ängeln svarade: "Namnen på dem, som älskar Herren." Han frågade, om hans eget namn fanns med där, och ängeln lät honom veta: "Nej!" Då bad Abou Ben Adhem:

*"Men gör ditt bästa,
Och skriv mig såsom en, som älskat har sin nästa!"*
*Och ängeln skrev — försvann — men återkom och räckte
Ben Adhem nästa natt ett ljus, som honom väckte,
Och visade för honom många namn på dem,
Vars gudskärlek välsignad var för hus och hem;
Och se! Hans eget namn stod först av alla!⁷*

Jesus sade, att det andra budet, det om att älska din nästa, är det första likt, att älska Gud. Om ni älskar oss, de förtryckta kristna i det Röda lägret, så älskar ni Gud, ty Gud bor i oss, i cell 11, och 12, och 13, och i råttcellen, och i den cell, som reserverats för tortyren.

Jag kan inte säga er, vad ni bör göra för oss. Herdarna hos oss har slagits, och fåren har förskingrats. Tag hand om dessa får, samla in dem! Våra biblar har konfiskerats. Våra familjer äter avskräde. Jag vet inte; hur ni skall nå dem. Men era kroppar är den allsmäktige och allvetande Gudens boning. Han måste veta det! Jag talar till Gud. Detta betyder, att jag talar till er. Jag beder ett "Fader vår". Hör! Det riktar sig till er: "Fader vår, som är i himmelen." Vilken himmel är skönare för honom än era troende själar! Han bor i er. "Fräls oss ifrån ondo!" Kommunismen är ond.

Trossyskon i den västliga världen, befria oss! *Amen.*

Jag fick honom att le

JESUS!

Jag undrar, om grekisk eller indisk mytologi bara är en samling fantasier eller om de innehåller en mer eller mindre oklar uppfattning om andliga verkligheter.

Har Agni, som tillbedes i Indien som eldguden, någon verklig existens? De kallar honom gud. Jag skulle snarare vilja kalla honom ängel. Men jag tycker om honom. Och, min Älskade, är det möjligt att du kan från himmelen utsluta någon enda varelse, som jag tycker om?

Drottning Isabella av Spanien sade till Columbus: "Jag vet inte, om det land ni far till, existerar. Men om det inte existerar, är jag viss om att Gud kommer att skapa det som en belöning för er övertygelse."

Så om Agni endast är en mytologisk personlighet, kan du ge honom existens bara för att glädja mig!

Jag tycker om honom på grund av följande berättelse. Det sägs, att under en svår förföljelse mot hans dyrkare, en av dessa brändes på bål. Hans själ kom till himlen, men Agni vägrade släppa in honom. Den troende protesterade: "Men vet du inte, att jag gav mitt liv under tortyr för din skull?" — "Jag vet", svarade Agni, "men medan du brann, gladde du dig inte."

Tycker du inte om berättelsen? Den påminner mig om hur du gick till Getsemane, sjungande lovsånger.

Jag kan föreställa mig hur ledsen du måste vara, när en kristen, som har dött i fängelse, kommer för att berätta för dig, hur han har burit korset för dig samt har två vitt-

nen därtill: broder Klagan och syster Knotan. Du sjöng, när du gick ditt fängslande till mötes!

Inte heller kan jag föreställa mig din mor som *mater dolorosa*, den djupt sörjande modern, som gråter vid korsets fot. Hon lärde dig från barnsben, att du var den Lidande tjänaren, att du skulle dö genom korsfästning men uppstå i vissheten att ha återlöst människosläktet. Jag ser henne gå framför dig på väg till Golgata, sjungande uppmuntrande psalmer för dig, medan Jerusalems oförstående döttrar grät.

Hon var judinna. Själva kvällen före korsfästelsen måste påskfirandet ha ägt rum i Johannes' hus, varvid ritualen föreskrev lovsång. Hon måste ha sjungit den dagen, och eftersom hon är helig, tror jag, att hon gjorde det helhjärtat.

Före mitt fängslande såg jag några mödrar till unga kristna, som var i fängelse. Deras ansikten lyste av glädje. De höll det för ett privilegium att ha martyrer till söner. Den heliga Jungfrun måste ha varit desto mer hänryckt av glädje.

Så låt oss för en stund glömma, Jesus, att du och jag är i fängelse! Jag är uppriktigt ledsen över att vi har internerats i en cell. Då det ju är en egenskap hos dig att vilja vara med dina små bröder, om en av dem befinner sig i en fuktig och trist fängelsecell, måste även du vistas i fängelse. Det kan hända, att jag får ett långt straff. Du kanske har många år i fängelse att se fram emot. Du vet, att det inte är mitt fel! Om du står och knackar på en fri människas dörr, beror det på honom, om han öppnar dörren eller inte. Du visste, att du förgäves skulle få knacka på min celldörr. Vakterna har nyckeln. Därför kom du in genom den stängda dörren. Sedan inbjöd du mig att hålla måltid med dig, och det var bra. Men därefter ville du bli bjuden igen! Jag hade inte mycket att erbjuda dig. Vi har en skiva bröd i veckan, och varje dag en skål förorenad soppa.

Men låt oss glömma allt det där och göra det, som fångar världen över gör, när de har en cellkamrat. De försöker ha en smula roligt.

Jag skall börja med att berätta ett skämt för dig. Du

måste ha hört många skämt vid bröllopsfesterna och i publikanernas hem, och du måste ha haft roligt åt åtminstone något av dem.

En äldre dam satte sig en gång av misstag på sina löständer och hade sönder dem. Hennes man var förargad. "En sån katastrof! Vad skall du göra nu?" Hon svarade: "Var inte orolig! Låt oss se på det från den glada sidan. Det är bättre att sätta sig på sina löständer än på sina naturliga tänder."

Vilken optimism!

Det kommer mig att tänka på, att jag borde berätta för dig om skillnaden mellan en optimist och en pessimist. Optimisten säger: "Under den här kommunistiska regimen blir vi alla tiggare." Pessimisten svarar: "Men av vem skall vi tigga?"

Hör på, Jesus! Kan jag inte få dig att le en smula? Det är visserligen sant, att evangelierna talar om att du gråter men aldrig att du skrattar, men hur kan det då komma sig, att barnen flockade sig omkring dig? Barn dras inte till sorgmodiga människor!

Jag skall berätta en annan historia för dig. Den här kommer du absolut att skratta åt!

En sultan åkte en gång i en luxuös vagn över en bro. Hästarna blev skrämde, välte vagnen och sultanen föll i floden. På bron satt en tiggare vid namn Osman. Han kunde inte föreställa sig världen utan sultanen. Så han hoppade i vattnet och räddade sultanens liv. En annan vagn skaffades fram, och sultanen inbjöd tiggaren att sitta vid sin sida som en ära för honom, eftersom han hade räddat sultanens liv.

Medan de färdades mot palatset, sade sultanen: "Osman, jag har dig att tacka för mitt liv. Därför har jag beslutat mig för att ge dig en säck full med guldmynt. Du kommer att bli glad och alltid minnas mig inför Allah i dina böner. Är du nöjd med denna belöning?" Tiggaren var förtjust, men sultanen ångrade, att han hade lovat så mycket. Så han sade: "Det är inte bra för dig att äga så mycket pengar.

Du blir kanske dödad av rövare. Det är bäst jag ger dig etthundra får. Du kommer att äta deras kött och dricka deras mjölk och minnas mig inför Gud. Är du nöjd med detta?" Tiggaren, som inte hade något val, samtyckte. Men sultanen ångrade igen sin generositet och sade: "Det kanske blir en epidemi, så att dina får dör. Det är bäst jag ger dig en liten hydda. Där kommer du att leva i lugn och ro och bedja för mig. Är du nöjd med detta?" Tiggaren var glad för att ha åtminstone en hydda. Men även detta tycktes sultanen alltför mycket. Nu hade vagnen redan kommit in på palatsets gård. Tjänarna kom springande emot dem. Sultanen sade: "Ge denne man ett gott kok stryk! Då kommer han sannerligen att minnas mig för resten av sitt liv."

Du gråter, Jesus! Är inte historien lustig?

Jag är ledsen, att jag gjorde dig ledsen! Istället för att skratta, gråter du. Jag borde ha kunnat tänka mig det! Jag har just erinrat mig Dostojevskijs *Idioten*, den bästa framställningen av en kristen karaktär. Han skrattade aldrig.

Du gråter, därför att du ser, att mina tänder har blivit förstörda av brist på solljus och kalk. Det var det du tänkte på, när jag berättade för dig skämthistorien om löständerna. Du gråter, därför att människor härskar över stora länder men förvandlar medmänniskor till tiggare och uttraderar de rika istället för att uttradera fattigdomen. Du gillade inte skämtet om optimismen och pessimismen. Du gråter, därför att du själv har varit otacksamhetens offer. Du gisslades som den stackars Osman, därför att du frälste människoliv. Det var mycket taktlöst av mig att berätta en sådan historia för dig!

Hur kommer du att tråda fram inför guden Agni, Jesus? Han kommer säkert att förebrå också dig för att inte ha varit glad. Tag nu detta som ett nytt skämt! Jag vet, hur det kommer att bli. Agni kommer att få ställa sig fram inför dig, inte tvärtom. Men den indiska religionen är mycket gammal, äldre än den du skapade. Gamla religioner är

mycket djärva, och Agni kanske glömmer sin ställning av yttersta ringhet inför dig. Han kan komma att ställa frågor till dig!

Men till dess — får jag mycket uppriktigt säga dig något? Du insisterar på att dela cellen med mig. Men det är inte direkt lustigt att vara med dig här inne. Under nazisttiden hade jag många cellkamrater. Vissa av dem fick mig att glömma allt mitt lidande. De kunde få mig att skratta!

Jag har försökt få dig att skratta, men det är omöjligt. Jag undrar hur det var i den brinnande ugnen på Daniels tid, då du var där med de tre männen? Du räddade deras kroppar från elden, liksom min egen kropp mirakulöst nog överlever tuberkulosens häftiga attacker. Gav du lisa åt deras själar, eller gjorde du dem ledsna med din oändliga sorgmodighet? Jag tror snarare det sista. Ett bevis för detta är, att när de väl befriats ur ugnen, så teg de för all framtid. Inte ett ord mer hörde man av dem, inte ens ett ord av hjältemod!

Ibland har jag den känslan, att du inte kommer till oss, som lider, för att trösta oss utan för att själv hämta tröst från oss. Du kallade den helige Ande för "Tröstaren". Varför måste då Tröstaren stiga ned till dig vid ditt dop? Var du — är du — i stort behov av tröst?

De flesta av de stora mystikerna har upplevt själens mörka natt, när de känner sig oändligt övergivna, utan dig. Den heliga Gertrud bad: "Du är jag och jag är du." Om detta gäller för mystikerna, då var den mörka natt, som de upplevde, bara en spegel av den mörka natten i din egen själ. Du, som har blivit frestad i allting liksom vi själva, måste ha upplevt andlig torka också. Orden i Höga visan måste ha en innebörd för dig också: "Där jag låg på mitt läger om natten, sökte jag honom som min själ har kär; jag sökte honom men fann honom inte. Jag vill stå upp och gå omkring i staden, på gatorna och på torgen; jag vill söka honom, som min själ har kär. Jag sökte honom men fann honom inte."¹ Du vet, vad det vill säga, att lämnas utan all tröst!

Så dumt av mig att försöka berätta skämt för dig! Din sorg är alltför djup. Du kan inte skratta!

När du var omkring fyra eller fem år, fick du höra om de barn, som dödades i Betlehem, och om Rakel, som grät över dem. Det var den man, som tog emot dig i stallet, som hade skulden. Om han inte hade givit dig härbärge, skulle deras oskyldiga blod inte ha behövt gjutas. Som vuxen drog du Guds vrede över Israel genom att begära kärlek av sådana, som inte har någon kärlek, genom att begära, att vargar skulle bli lamm, och genom att provocera fram din egen korsfästelse, som ju var oundviklig efter sådana fordringar.

Och följden därav blev Guds straff.

Alltsedan dess måste alla, som tar emot dig och älskar dig, bära ett tungt kors. De måste korsfästa sina lustar — ett plågsamt värv! Plågan kan vara lika stor som den, du uthärdade på Golgata. Andra måste dö i fängelse. Andra torteras. Andra åter dödas.

Och du lider alla dessas lidanden! Du uthärdar fortfarande en långt större smärta än vi själva, ty vi känner endast våra egna lidanden. Du känner allas. Du behöver mer tröst än vi!

Skämt var inte det rätta sättet att trösta dig med. Jag ber om ursäkt! Jag är bara människa. Jag menade väl. Jag ville göra dig lycklig. Jag kommer ihåg, hur den helige Onofrei som barn erbjöd åt en målning av dig hälften av sitt äpple, och du räckte ut ena handen från tavlan för att ta emot. Jag kommer ihåg berättelsen i den ortodoxa traditionen om cirkuspojken, som utförde sitt jongleringsnummer framför en ikon föreställande dig, och hur du — när munkarna försökte få honom att sluta med sitt jonglerande — log från ikonen och därigenom visade pojken ditt gillande. Men detta hände under de första århundradena, när de kristna var som barn och kunde tro något liknande. Säkert var du lyckligare då! Nu har vi den systematiska teologien, i vilken den helige Onofrei inte har någon plats.

Nu behöver du ett annat slags tröst.

Den enda tröst jag kan ge dig, är att säga dig att jag och tusentals andra med mig som lider, älskar dig. Även om vilddjuret regerar världen, kommer dock våra sista ord att vara "Älskade Herre Jesus!" när vår livslåga slocknar.

Låt dig inte tyngas ned av vårt lidande! Tro mig, vi kan bära det! Vi kan bära det lättare, om vi vet, att du är lycklig i din himmel och gläder dig att sällskapa med änglarna och de förhärligade heliga. Vi älskar dig, Jesus! Var lycklig!

Titta, jag tänker göra något liknande det cirkuspojken gjorde! Vårt fängelse är gammalt. Den borgerliga regimen byggde det för kommunisterna. Nu använder kommunisterna det för sina egna fiender. Kalken trillar ner från vägarna. Jag tar en bit kalk och ritar en bild av dig på dörren! Här är dina lockar, skägget, ögonen, näsan! Och nu beror allt på mig. Om jag låter mungiporna gå uppåt, får du ett leende ansikte. Det kan du inte göra någonting åt. Så jag skall göra det! Och nu ler du igen, som du gjorde för den helige Onofrei, eller när du hade din Rosa av Lima, detta helgon, till vilket du kunde säga "mitt hjärtas ros"!

Jag har fått dig att le! Halleluja!

Var nu lycklig en liten stund! Och var snäll att inte förebrå mig för att ha brutit mot det första budet genom att göra en bild! Att få dig, Smärtornas man, att le, är av större betydelse än hela dekalogen.

Vem kan leva utan en bild? Mystikerna gör anspråk på att ha omedelbar gemenskap med Gud, men om man jämför dem med varandra, ser man, att till och med de hade sin gemenskap med Gud inte såsom han är, utan som den bild av honom, som deras respektive bakgrund skapat. Då yogis lyckas uppnå sitt tillstånd av frid utan varje slag av föreställningar, har även de ett slags föreställning av icke-föreställning, som de fått genom den hinduiska traditionen. Mot en annan bakgrund skulle dessa samma människor ha haft en annorlunda mystisk erfarenhet. Alla

tecknar vi oss en bild av dig i vårt inre. Jag har tecknat en på dörren för att få dig att le.

Och du, förnuft, var tyst! Säg mig nu inte, att det bara var bilden av Jesus, som log, och inte Jesus själv! Han är ju i själva verket en avbildning — "Guds väsens avbild"². Om du fränsäger mig rätten att sätta ett leende på Jesus på min teckning, så måste du även neka till faktum, att den som ser honom, Faderns avbild, ser Fadern själv.

Detta är en dag av stor personlig triumf för mig. Jag har fått dig, Jesus, att le! Måtte jag alltid kunna göra detta! *Amen.*

Hel och hållen ren

KÄRA BRÖDER OCH SYSTRAR!

Då man tar ut oss ur våra celler för att föra oss till de olika förhören, sätter man alltid bindel för våra ögon. Man vill förhindra, att vi lär känna fängelsets utformning. Detta skulle kunna underlätta för oss att fly. Jag tar inte illa upp. Man band för ögonen på Jesus också.¹ Och alltid, när man gör så med oss, gör man det återigen med honom.

Jag minns, att den helige Paulinus skrev, att Kristus inte dog bara en gång utan var Lammet slaktat ifrån världens begynnelse. Han mördades i Abel, erbjöds som ett offer åt Gud i Isak, förföljdes i Jakob, bedrogs i Josef, fick sina ögon utstungna i Simson, blev söndersågad i Jesaja. Jag har ofta funderat över den tråd han sedan följer, att Kristi lidande fortsatte efter hans uppståndelse. Det var han, som stenades i den helige Stefanus, flåddes i den helige Bartolomeus' person. Han halstrades på den helige Lorens' galler, brändes i Polykarpus och frös ihjäl i Kappadocien i sjön med de fyrtio martyrerna.

Den helige Hilarius går till och med längre och säger, att försoningsoffret av Kristi död blir fullständigt först genom att han genomlidit alla mänsklighetens sorger.

Det är han, som fått ögonen förbundna av mina fångvaktare.

Allting i denna förgängliga värld är bara en liknelse, säger Goethe. Därför måste också denna ögonbindel ha sin andliga innebörd. Varför sätter kommunisterna ögonbindel inte bara på sina medmänniskor men också på den gudom-

lige Kristus? Varför band hans domare för ögonen på honom för tvåtusen år sedan?

Om jag skulle behöva försvara dem inför Gud, skulle jag säga honom: "Förstå dem — och förlåt dem! Det är bara deras sätt att ge igen! Du band för ögonen på dem först! Är det inte skrivet, att du har 'förblindat deras ögon och förstocket deras hjärtan, så att de inte kan se med sina ögon eller förstå med sina hjärtan och omvända sig'²? Det var du, som först satte ögonbindel på dem! Du kan inte döma dem för att göra detsamma med dig! Jag själv måste först bli bespottad och smäddad och slagen, innan jag förstod, varför du gjorde så. Men de, som saknar min erfarenhet, förstår inte orsaken."

Det är nämligen fruktansvärt att få sina andliga ögon öppnade. Det är en Guds välsignelse att ha dem förblindade och inte bli omvänd uteslutande av insiktens slingriga och besvärliga väg. När aposteln Johannes, visionären, såg Jesus i hans himmelska härlighet, föll han som död till Jesu fötter³. Vem av oss skulle kunna uthärda att se alla de sju huvudena och tio hornen på kommunismens röda drake⁴? Vem kan förstå, varför detta vilddjur har sju kronor på sitt huvud, medan Jesus bara hade en törnekrona? Hur väl är det inte, att Gud har förblindat våra ögon och förstocket våra hjärtan, så att vi inte blir omvända genom att se eller förstå, utan helt enkelt genom att älska och förtrösta! Det är bara riktigt, att ingen skulle vara mer blind än han, som är fullkomlig, Herrens tjänare⁵.

Jesu fiender för tvåtusen år sedan förstod inte, att ingen kan se Gud och leva. Inte heller våra dagars kommunister förstår detta. Man förstår inte, att de, som Gud älskar mest och vill göra till sina tjänare, måste vara blinda för den yttersta verkligheten. Kommunisterna för sin del ger igen genom att hata Gud. Det är därför, som de sätter ögonbindel på oss och slår oss medan vi har den på oss — en gräslig tortyr, eftersom man inte vet från vilket håll slaget kommer och alltså inte kan värja sig genom att åtminstone böja bort huvudet.

Jag kan förstå våra torterare, ty även jag kände agg mot Gud över att han inte hade besvarat mina frågor och visat mig, om det fanns något hopp. Men idag har jag beslutat acceptera ögonbindeln.

För länge sedan blev jag tvagen ren i Kristi blod. Men idag har jag sagt honom, att jag vill ge honom mina fötter att tvås också; mina fötter, som under sin vandring genom tåredalen har besmutsats av det vägdamm, som heter knotan mot Gud. Sedan skall jag bli hel och hållen ren⁶!

Medan jag ännu var fri, läste jag, att rödskinnen undrade över hur den vite mannen kunde vara så vit och därför tog av honom skorna för att se efter, om också fötterna var vita. Mina fötter måste vara vita! Då mina torterare slår mig på fotsulorna, har de rättighet att få se rena fötter, vitare än snö. Jesus sade: "Den som är helt tvagen, han behöver sedan bara tvätta fötterna; han är ju i övrigt hel och hållen ren." Visserligen är mina fötter uppsvullna på grund av länge uthärdad svält och de övriga erfarenheter, som jag har haft, men de som slår mig har rättighet att se en Kristi Bruds sköna fötter, som frambär gott budskap även till dem⁷. Jag måste få mina fötter tvättade av Jesus! Han är långt borta. Men jag predikar ju i morsekod i hans namn? Jag har givit sakramenten i hans namn? Varför skulle jag då inte tvätta mina fötter i hans namn, förlitande mig på att det är han själv som gör det?

Ner med er, trasor! Några skor har jag inte. I två års tid gick jag i dem fram och tillbaka i min cell, tre steg fram och tre steg tillbaka, under det jag framsjög böner på judiskt manér. I två års tid har jag dansat i dem. De har tjänat ut! En skomakare gav mig dem i present, innan jag fängslades, och sade därvid: "Använd dem i Herrens tjänst!" Varken han eller jag visste, att de skulle komma att användas till att dansa i till Herrens ära.*

På den ena foten har jag bara paltor. På den andra har

* Berättelsen i sin helhet finns att läsa i "Kristus på judarnas gata". (Övers. anm.)

jag en fin damstrumpa. Jag fann den på toaletten. Hur och varför en kvinnlig fånge kommit att lämna den efter sig där, vet jag inte. Jag hade ett trängande behov av den. Jag tog den. Här tänker man inte på äganderätten!

Jag har tagit av mig på fötterna. Cementgolvet är kallt. Vattnet jag håller över dem är iskallt. Hurudant var det vatten, med vilket Jesus tvättade lärjungarnas fötter? även det kanske var mycket kallt. Just den natten måste ju vakterna tända en eld på gården till Kaifas' palats för att värma sig. Det är möjligt, att Petrus blev rädd för det kalla vattnet och därför sade: "Aldrig i världen skall du tvätta mina fötter!" Vad Jesus gjorde den kvällen utspelade sig på den andliga verklighetens isiga höjder, där Gud ikläder sig en ödmjuk tjänares skepnad. Det måste kännas att få sina fötter tvagna i det nästan nollgradiga vattnet av detta gudomliga källflöde!

Jag tvättar mina fötter i Jesu namn. Det är han, som tvättar mina fötter. Hör, Gud! Lyssna, änglar och demoner! Lyssna, trossyskon och kommunistiska torterare! Jag har tvättat mina fötter! Nu är jag hel och hållen ren! Lyssna, ni offer av mitt tidigare liv!

Jag vet inte, hur min framtid kommer att bli. Kanske kommer jag att bryta samman under tortyren och bli en förrädare. Kanske kommer jag att förlora tron. Kanske kommer jag att vinna martyrkronan. Kanske kommer jag att bli frigiven, endast för att begå grova synder. Kanske fängselivet skall ha förstört min karaktär. Kanske jag kommer att uträtta stora ting för Gud. Jag bävar, då jag tänker på Hans Nielsen Hauge, den store norske evangelisten, som fängslades för sin tros skull för omkring tvåhundra år sedan. Han, som satte Norge i brand för Kristus, förlorade i fängelset sin enkla förtröstan! Vem vet, vilket öde försynen reserverat för mig?

Men jag behöver inte oroa mig! Jesus har tvättat mina fötter! Jesus är i mig! Han är mitt verkliga jag. Jag är hans verkliga han. Jag talar och handlar i hans namn. Det

var inte jag själv utan han, som tvättade mina fötter, och jag ämnar tro, att jag nu är och skall fortsätta att vara hel och hållen ren.

En gång, när jag hade gått igenom hemsk tortyr, knackade jag genom väggen till en pastor intill min cell: "Vad kan jag göra? Jag har förlorat min tro!" Han knackade tillbaka: "Men har du då någonsin trott?" Jag svarade: "Ja, det är klart!" Hans svar var: "Det är skrivet: 'Salig är du, som trodde.'⁸ Verbet är i förfluten tidsform. Att ha trott är nog. Förlita dig på detta!"

Jag är hel och hållen ren och jag kommer att förbli så, ty jag har en gång varit så. Svek och grova synder må komma! De kommer aldrig att förändra detta mitt tillstånd inför Gud. Jag erinrar mig igen, att Spurgeon en gång sade, att synder, som begåtts av troende i det förflutna, det närvarande och i framtiden, alla blivit förlåtna. Jag minns inte, på vilken bibeltext han stödde denna sin undervisning. Men om han hade fel, är detta en sak mellan honom och Gud. Gud skulle inte ha givit honom ett sådant ärat namn bland sina barn, om han undervisade falskt. Jag önskar lita till hans ord.

Jag är och förblir hel och hållen ren tack vare Jesu Kristi ödmjukhet, hans, som tvättade mina fötter.

Torturare! Jag erbjuder er en dyrbar skänk! Jag erbjuder åt era gummibatonger fotsulor tvättade av Jesus själv, fötter som, likt änglars, måste betäckas⁹, eftersom de är omgivna av en gudomlig gloria. Ni kommer att piska mina fötter, och glorian omkring dem kommer att tala till er om heligheten hos honom, som ödmjukade sig för min skull.
Amen.

Epilog

Det har inte varit min mening att komma med ytterligare en utläggning av den kristna tron. Till detta har ni er bibel, er församling och er lärare i tron, som inför Gud svarar för era själar, om han undervisar fel.

Jag förstår ert dilemma! Kristenhetens religiösa lärare skiljer sig så vitt i tolkningen av betydelsefulla frågor. Det finns så många uppdelningar av kristenheten, och vardera har oräkneliga underavdelningar. Detta gäller i synnerhet protestantismen. Ni måste förstå, att jag hade ovanliga tankar under ovanliga förhållanden. Men ni skulle vilja veta, vilken min teologi och mina moralprinciper är nu, när mitt liv i yttre bemärkelse har återgått till det normala?

Jag har inga originella idéer att framhålla. Jag är inte någon originell religiös tänkare. Jag tycker, att teologi kan liknas vid vin: ju äldre desto bättre! Om ni skulle fråga mig, vad jag anser om en eller annan religiös fråga, skulle svaret vanligtvis bli detsamma, som vilken som helst genomsnittlig evangelisk pastors, kanske med några lätta avvikelser av det slag, som är protestantismens skönhet och privilegium samt resultatet av den tankefrihet, den givit oss. Men jag skulle aldrig kort och gott kunna definiera min teologi — och jag skall säga er varför.

En gång försökte jag att förklara "systematisk teologi" för en rysk pastor i den underjordiska kyrkan. Han hade aldrig sett Nya testamentet i sin helhet. Systematiskt börja-

de jag att för honom förklara undervisningen om gudomen, om dess enhet i de tre gudomspersonerna, om läran om arvsynen, om syndafallet, om frälsningen, om församlingen, om sakramenten, om bibeln som den absoluta uppenbarelsen. Han lyssnade uppmärksamt. Då jag slutade, ställde han följande förvånansvärda fråga till mig: "Har de, som tänkte ut de där teologiska systemen och nedtecknade dem i sådan perfekt ordning, någonsin burit ett kors?" Han fortsatte: "En människa kan inte tänka systematiskt ens när hon har svår tandvärk. Hur kan då en människa, som bär ett kors, tänka systematiskt? Men en kristen måste vara något mer än bärare av ett tungt kors; han är delaktig i korsfästelse med Kristus. Kristi plåga är hans; hans är hela skapelsens plåga. Det finns ingen sorg och inget lidande i hela världen, som inte måste gripa honom också. Om en människa är korsfäst med Kristus — hur kan hon då tänka systematiskt? Kan man tänka så på ett kors? Jesus själv tänkte osystematiskt på korset. Han började med förlåtelsen; han drömde om ett paradiset, i vilket också en rövare hade sin plats; sedan misströstade han om att det skulle finnas en plats ens för honom själv i paradiset, fastän han var Guds Son. Han kände sig övergiven. Plötsligt kom han att tänka på sin mor! Men det andra var så outhärdligt, att han glömde henne och bad om vatten. Därefter överlämnade han sin ande i Faderns händer. Men ingen frid följde — bara ett högt smärterop! — Tack för vad du har försökt lära mig! Jag har det intrycket, att du bara utan större övertygelse upprepade, vad andra har lärt dig. Allt slags systematisk teologi är omöjlig i kristendomen!"

Denne teologiskt obildade pastor visste inte ens, att han tänkte som Kierkegaard, den framstående lutherske teologen, som även han, fastän från annan utgångspunkt, förnekade, att en kristen någonsin kan yttra sig i akademiska termer om Kristus. En kristen är en människa, som är helt hängiven åt Kristus! Julia kunde inte hålla något föredrag om anatomin i Romeos kropp. Hon kunde bara smeka

honom och för alla omtala, hur brinnande hon åtrådde honom.

Jag tänker på samma sätt som den där underjordiske pastorn. Så jag har bara kunnat skriva ned vissa av de tankar, jag hade, när jag satt i isolationscellen. I nuvarande stund har många av de tankarna förändrats. Det är tankars vanliga öde! Dagens tankar kommer inte heller att vara beständiga. De kan förändras igen imorgon, om kommunisterna kidnappar mig och återigen sätter mig i ensamcell. Tankar om gudomen hör liksom tankar på allting annat detta förgängliga till. I våra ensamceller levde vi i evighetens sfär.

Jag tyckte det vara min plikt att leda er direkt in i den sfären och inte trötta er med de tankar, jag har idag. Tankar är vårt inres avspegling, sann eller förvrängd, av verkligheten. Vi borde försöka gripa tag om verkligheten i Gud och inte stanna kvar i ordens och tankarnas sfär. Tankar om Gud är inte Gud. Bara Gud är Gud! Var aldrig nöjd med något annat än Gud själv! Jag har gemenskap med alla människor, som söker Gud — att söka honom innebär att ha funnit honom, säger Augustinus — och med alla, som bär lidandets sårmärken. Även om en kristen är en frisk och stark ung miljonär, är han en smärtornas man. Det är detta, som gör honom till kristen: att han själv tar del i Kristi och allt skapats lidanden.

Vad de etiska problemen beträffar, får ni söka hjälp hos er egen pastor. Dessa problem har att göra med förhållandet människor emellan inför Gud. Själv lever jag i grund och botten fortfarande kvar i ensamcellen. Där har man sitt förhållande direkt med Gud. Etiska principer upphör att finnas till. Men om jag blickar ut därifrån på kyrkan och världen, där människor träder i förbindelse med varandra, kan jag säga er två saker.

Först av allt ligger det ett oerhört stort värde i de traditionella bibliska moralprinciperna. Om dessa inte hade hela tyngden av själva gudomen och av människans mångtusenåriga erfarenheter bakom sig, hur kan det då komma

sig, att varje synd, begången till och med trettio år tidigare, kunde framkalla sådan plågsam ånger i fängelset? Genom att synda idag förorsakar man sig själv timmar av ånger i framtiden.

Förstå dessutom, att ingen kan leva i en ständig korsfästelse! Jesus hängde bara några få timmar på korset. Man kan döma en människa, om hon upplever ett svårt lidande eller smärtan av otillfredsställda och tvingande begär och ger vika för dessa efter några timmar. Men efter årslång kamp må en människa falla under korsets börda. Att förstå, älska och befria henne från detta kors är också en del av de moraliska principerna. Kärleken är den tolkning, som Gud själv ger åt alla bibelverser och bud. Jag tycker Augustinus' ord är utmärkta: "Älska Gud och gör vad du vill!"

"Ingen ände är på det myckna bokskrivandet!"¹ Det finns tillräckligt många böcker om den kristna läran och etiken. Jag har inte känt mig kallad att utöka dem med ytterligare en.

Jag ville emellertid beskriva för er helvetet i en kommunistisk isolationscell. Jag ville för er illustrera trosbekännelsens ord "nederstigen till helvetet"², dit Kristus steg ned för att själv ta del i dess vånda och ta på sig dess fador, liksom han har tagit på sig människans synder, och för att också dit föra med sig en stråle av Guds ljus.

Varje människa måste förstås utifrån sina förutsättningar. Vad beträffar sådant, som hör det andliga livet till, måste ni tro dem, som har grundlig kännedom därom. Katarina av Genua sade om helvetet: "Då vi har lämnat detta livet i ett tillstånd av synd, skall Gud dra bort sin godhet från oss och lämna oss åt oss själva — men trots allt inte helt och hållet, eftersom hans vilja är, att överallt inte bara hans rättvisa utan även hans godhet skall finnas. Om det finnes en varelse, som inte åtminstone i viss grad hade del i den gudomliga godheten, skulle man kunna säga, att denna varelse vore lika ondskefull som Gud är god", vilket ju skulle innebära ett förnekande av att fullkomlighet endast tillskrives Gud.

Den kommunistiska ensamcellen med erinringarna om det förflutnas synder, är en vrå av helvetet. Det fanns tillfällena, då jag tittade på vattenmuggen, som jag hade i cellen, för att övertyga mig om att jag faktiskt inte var i helvetet! Jag visste ju, att det inte skulle finnas något vatten i helvetet!

Men vi var inte helt lämnade åt oss själva ens i ögonblick av yttersta misströstan och förtvivlan. Han, som lovade "Jag är med er alla dagar"³ (på hebreiska skulle han endast kunna säga *bechâl jom*, vilket ordagrant betyder "varje dag hela dagen"), svek inte sitt löfte! Därför kunde vi övervinna!

Det finns tusentals andra kristna i ensamcell idag — i Röda Kina, Nordkorea, Vietnam, Ryssland, Albanien, Rumänien, Tjeckoslovakien och så vidare. Vill ni inte stå dem bi? Vill ni inte sända era bevingade skyddsänglar för att säga dem, att ni älskar dem? Vill ni inte på ert ansvar ta den underjordiska kyrkans arbete, varifrån de har rövats bort, så att den kan fortsätta att växa i deras frånvaro?

Det var för att kunna vädja till er om detta, som jag skrev denna bok.

Donations to help late Reverend Richard Wurmbrand missionary work may be sent to:
The Richard Wurmbrand Foundation
PO Box 4124 Torrance, CA 90510, USA
<http://richardwurmbrandfoundation.com>

or to: Help For Refugees
PO Box 5161, Torrance, CA 90510, USA
<http://helpforrefugees.com>

Predikan till min egen själ

¹ Matt. 4:4

³ 1 Kor. 10:22

² Matt. 23:17, 23

⁴ 2 Tess. 1:5

Ordet blev kött

¹ Ps. 134:1

³ Ef. 3:13

² Ef. 2:10

Munkavle igen

¹ 1 Mos. 1:31

² Jak. 1:19

Synliga sår

¹ Mark. 9:43—47

³ Luk. 16:26

² 1 Tess. 3:3

⁴ Upp. 12:3

Bintzea

¹ 1 Mos. 1:27

³ 1 Mos. 19:17

⁵ Luk. 24:39

⁷ Kol. 1:24

² Joh. 10:11—12

⁴ 1 Joh. 1:7

⁶ 1 Kor. 12:12

⁸ Matt. 5:13

Mitt livs offer

¹ *Acts of John 94—96. The Apocryphal New Testament*, övers. Montague Rhodes James, citerat med tillåtelse av Clarendon Press, Oxford

² Rom. 6:23

⁴ Matt. 5:28

⁶ 2 Kor. 3:3

³ Matt. 5:21

⁵ Apg. 24:14

Ani-ho

¹ Matt. 25:31—40

³ Joh. 14:9

² Apg. 9:4

⁴ Matt. 17:4

Sjuk av kärlek

¹ Matt. 8:16—17

³ Ps. 18:26

² 1 Kor. 3:10

⁴ 2 Mos. 3:14

Den fullkomliga sabbaten

¹ Joh. 4:23

² Apg. 23:3—6

Det finns ingen Gud

¹ Ps. 14:1

² Job 6:2—3

Kärlekens oförnuft

¹ Joh. 9:41

² 1 Kor. 1:25

³ Ps. 104:21

⁴ Fil. 4:15

Lärdomen med råttcellen

¹ Luk. 18:14

² Apg. 17:28

³ Mark. 15:34

⁴ H.V. 1:16

⁵ Joh. 2:10

Samtal med min son Mihai

¹ Matt. 21:16

² Joh. 10:18, 11

³ Apg. 20:28

⁴ Kol. 1:24

Predikan till kyrkorna i väster

¹ Jos. 6:10

² Jos. 6:20

³ Joh. 14:23

⁴ Joh. 20:23

⁵ Matt. 16:19

⁶ Jes. 1:11—17 (eng. övers.)

⁷ Leigh Hunt: *Abou Ben Adhem*

Jag fick honom att le

¹ H.V. 3:1—2

² Hebr. 1:3

Hel och hållen ren

¹ Luk. 22:64

² Joh. 12:40

³ Upp. 1:17

⁴ Upp. 12:3

⁵ Jes. 42:19

⁶ Joh. 13:10

⁷ Jes. 52:7

⁸ Luk. 1:45

⁹ Jes. 6:2

Epilog

¹ Pred. 12:12

² Eng. version

³ Matt. 28:20

INNEHÅLL

Inledning	5
Guds orättfärdiga lagar	11
En kristen möter Gabriel	20
Herrens moder	26
Plikten upphör aldrig	32
Simson i fängelse	39
Predikan till min egen själ	45
Ordet blev kött	50
En söndagsskola för barn	55
Munkavle igen	61
Synliga sår	65
Bintzea	70
Mitt livs offer	75
Ani-ho	82
Sjuk av kärlek	87
Den fullkomliga sabbaten	92
Det finns ingen Gud	99
Kärlekens oförnuft	104
Lärdomen med råttcellen	109
Samtal med min son Mihai	113
Predikan till kyrkorna i väster	118
Jag fick honom att le	123
Hel och hållen ren	131
Epilog	136
Referenser	141